

แผนแม่บท
กระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ
ฉบับที่ 1
(พ.ศ. 2547-2549)

แผนแม่บท

กระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ

ฉบับที่ 1

(พ.ศ. 2547 – 2549)

คำนำ

สืบเนื่องจากคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 30 มกราคม พ.ศ. 2544 และเมื่อวันที่ 5 มิถุนายน พ.ศ. 2544 ให้กระทรวงยุติธรรมพิจารณาดำเนินการจัดทำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ เพื่อศึกษาทบทวนสถานการณ์งานกระบวนการยุติธรรมในภาพรวม รวมทั้งกำหนดวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และยุทธศาสตร์การพัฒนาที่จะนำไปสู่การปรับปรุงกลไกการบริหารจัดการ และจัดโครงสร้างองค์กรต่างๆ ให้รองรับอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพตามข้อเสนอของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

กระทรวงยุติธรรมร่วมกับคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จึงได้เริ่มดำเนินการจัดทำแผนดังกล่าวอย่างเป็นขั้นตอน ตั้งแต่วันที่ 27 สิงหาคม พ.ศ. 2545 โดยผ่านกระบวนการศึกษา วิจัย ระดมความคิดเห็นและประสานความร่วมมือกับองค์กรต่างๆ ในกระบวนการยุติธรรม นักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ สื่อมวลชน และประชาชนทั่วไป จนสามารถสังเคราะห์เนื้อหาสาระออกมาอย่างครบถ้วนสมบูรณ์และแล้วเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนดไว้คือ ภายในปีงบประมาณ 2546 ซึ่งนับเป็นแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติฉบับแรก โดยมีกรอบระยะเวลาดำเนินงานระหว่าง พ.ศ. 2547 - 2549 ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับระยะเวลาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 และแผนแม่บทอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

สำหรับในการจัดทำแผนได้ัญเชิญพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ที่เกี่ยวข้องกับการอำนวยความสะดวกยุติธรรมและความร่วมมือของข้าราชการในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ โดยได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตแล้ว มาเป็นกรอบแนวคิดในการจัดทำรายละเอียดของแผนและเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานอำนวยความสะดวกยุติธรรม นอกเหนือจากที่ได้มาจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบตามหลักวิชาการ เพื่อสร้างแรงบันดาลใจและความมุ่งมั่นร่วมกัน หวังว่าองค์กรและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกระดับจะได้นำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติฉบับนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน เพื่อประโยชน์แก่ประชาชน สังคม และประเทศชาติสืบไป

สำนักงานกิจการยุติธรรม

กระทรวงยุติธรรม

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ค
สารบัญภาคผนวก	จ
บทสรุปผู้บริหาร	ข
บทที่ 1 การวิเคราะห์สถานการณ์และสภาวะแวดล้อม	1 - 12
- การวิเคราะห์สถานการณ์ของกระบวนการยุติธรรม	1 - 9
- การประเมินสภาวะแวดล้อมของกระบวนการยุติธรรม	9 - 12
บทที่ 2 เป้าประสงค์ของแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ	13 - 18
- วิสัยทัศน์	13
- พันธกิจ	13
- วัตถุประสงค์หลัก	13
- เป้าหมายรวมของแผนแม่บทฯ	14
- ยุทธศาสตร์	15 - 18
บทที่ 3 รายละเอียดของยุทธศาสตร์	19 - 51
- ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนากระบวนการยุติธรรมด้วยนโยบายบูรณาการการอำนวยความสะดวกยุติธรรมในระดับชาติ	19 - 21
- ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการบริหารจัดการในระบบงานกระบวนการยุติธรรม	22 - 28

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 รายละเอียดของยุทธศาสตร์ (ต่อ)	
- ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาบุคลากร และการกำหนด จรรยาบรรณการปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรม	28 - 30
- ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนากระบวนการยุติธรรมให้เป็น องค์กรแห่งการเรียนรู้	30 - 32
- ยุทธศาสตร์ที่ 5 การส่งเสริมการศึกษา วิจัยและพัฒนา กระบวนการยุติธรรมและกฎหมาย	33 - 36
- ยุทธศาสตร์ที่ 6 การส่งเสริมการระงับข้อพิพาทและ ลดปริมาณคดีที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม	36 - 38
- ยุทธศาสตร์ที่ 7 การพัฒนาระบบและวิธีการปฏิบัติ ต่อผู้กระทำผิดและระบบการแก้ไขฟื้นฟู	38 - 41
- ยุทธศาสตร์ที่ 8 การเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน	41 - 46
- ยุทธศาสตร์ที่ 9 การส่งเสริม สนับสนุน และสร้างกลไก เพื่อขยายโอกาสให้ประชาชน ชุมชน ท้องถิ่นและเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม	46 - 48
- ยุทธศาสตร์ที่ 10 การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และการช่วยเหลือ ประชาชนด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม	48 - 51
บทที่ 4 แนวทางการปรับปรุงองค์กรและกลไกในกระบวนการยุติธรรม	52 - 59
- สภาพปัญหา	52 - 53
- แนวทางการขับเคลื่อนองค์กรและกลไกในกระบวนการยุติธรรม	54 - 59
บทที่ 5 การแปลงแผนสู่การปฏิบัติ และการติดตามประเมินผล	60 - 70
- การแปลงแผนสู่การปฏิบัติ	60
- การติดตามประเมินผล	60 - 70

สารบัญภาคผนวก

	หน้า
ผลการวิเคราะห์ SWOT	73 - 77
ตารางวิเคราะห์ข้อบ่งชี้งานจำแนกตามแผนงาน	78 - 85
ตารางการวิเคราะห์ปัจจัยเสริม ปัจจัยถ่วง	86 - 95
ปทานุกรมศัพท์ที่ใช้ในแผนแม่บทฯ	96 - 102
หนังสือราชการที่เกี่ยวข้อง	

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

จากการวิเคราะห์สภาพปัญหาของกระบวนการยุติธรรมพบว่า มีปัญหาอยู่หลายประการที่มีความสัมพันธ์และส่งผลกระทบซึ่งกันและกัน ซึ่งได้แก่ปัญหาโครงสร้างของกระบวนการยุติธรรมที่แยกเป็นอิสระแต่ขาดความร่วมมือกัน ทำให้ขาดทิศทาง เป้าหมาย และแนวทางการดำเนินงานของการพัฒนากระบวนการยุติธรรมในภาพรวม ปัญหาระบบงานยุติธรรมที่ไม่บูรณาการและไม่มีประสิทธิภาพเนื่องมาจากทุกหน่วยงานต่างบริหารงานภายใต้บริบทของตนเอง ทำให้เกิดความซ้ำซ้อน ล้นเปลือง ลำช้า และขาดกระบวนการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลที่เหมาะสม ปัญหาบุคลากรที่ขาดความรู้ จิตสำนึก และทัศนคติที่ดีในการให้บริการความยุติธรรมแก่ประชาชน ทำให้มีการตั้งคดียุติธรรมหรือข้อพิพาทต่างๆ เข้าสู่ระบบ ซึ่งเป็นไปตามตัวบทกฎหมายอย่างเคร่งครัด รวมทั้งการเลือกปฏิบัติและไม่ให้ความสำคัญกับผู้เสียหายและพยาน ปัญหาประชาชนที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจและการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม ทำให้ไม่สามารถสะท้อนความต้องการ ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการยุติธรรมให้ดียิ่งขึ้น ปัญหาต่างๆ ดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ของงานกระบวนการยุติธรรม ซึ่งเกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยของสังคมและการพัฒนาประเทศในมิติต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายหลังวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2540 ซึ่งทำให้คดีอาชญากรรม คดีทางเศรษฐกิจ คดีแพ่ง คดีอาญา และคดีเด็กและเยาวชน ตลอดจนจำนวนผู้ต้องขังได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ พ.ศ. 2541-2545 ดังนั้นการที่จะทำให้กระบวนการยุติธรรมสามารถเป็นที่พึ่งของสังคมและประชาชนได้อย่างแท้จริง จำเป็นต้องมีการพัฒนากระบวนการยุติธรรมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยควรมีแผนชี้นำที่สามารถกำหนดทิศทางและแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน อันจะนำไปสู่การพัฒนากระบวนการยุติธรรมแบบองค์รวมทั้งในเชิงนโยบายและการปฏิบัติงานเพื่อนำไปสู่เป้าประสงค์ที่วางไว้

เพื่อเป็นการเผชิญกับสถานการณ์ดังกล่าวโดยคำนึงถึงสถานะแวดล้อมทั้งด้านจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัดหรืออุปสรรคของกระบวนการยุติธรรม แผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2547 - 2549) จึงได้กำหนดวิสัยทัศน์ของการพัฒนากระบวนการยุติธรรมไว้ดังนี้

กระบวนการยุติธรรมมีการพัฒนาการอำนวยความสะดวกอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ รวดเร็ว โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีการพัฒนาโครงสร้าง และระบบงานยุติธรรมให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และมีความเป็นสากล เพื่อก่อให้เกิดสังคมที่มีคุณภาพ มีความเสมอภาค เป็นธรรม สมานฉันท์และสงบสุข ก่อให้เกิดดุลยภาพระหว่างการบังคับใช้กฎหมายและการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เปิดโอกาสให้มีระบบการมีส่วนร่วมและความร่วมมือของทุกภาคส่วนในสังคมในการอำนวยความสะดวก ตลอดจนให้ความช่วยเหลือคนยากจนและผู้ด้อยโอกาสให้ได้รับความเป็นธรรมเมื่อเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม

พันธกิจ ที่ทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมต้องมีความผูกพันร่วมกันเพื่อดำเนินการให้บรรลุวิสัยทัศน์ดังกล่าว คือ

1. เร่งปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมองค์รวมด้วยการปรับเปลี่ยนกลไกและวิธีการปฏิบัติงานสู่หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และการบริหารเชิงกลยุทธ์ ด้วยการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาบุคลากรทุกระดับอย่างเสมอภาค เพื่อให้ทำงานอย่างมีจริยธรรม มีการพัฒนามาตรฐานและจรรยาบรรณการปฏิบัติงาน มีองค์กรกลางในการบูรณาการแผนและประสานงาน เร่งสร้างระบบและกลไกเพื่อเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมและเป็นเครือข่ายของกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้ข้อเสนอแนะต่อการกำหนดทิศทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรมในทุกระดับ

2. มุ่งส่งเสริมและพัฒนาระบบและกลไกที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ชุมชน องค์กรต่างๆ ควบคู่กับการพิทักษ์และคุ้มครองเด็กและเยาวชนอย่างมีประสิทธิภาพ เสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน ตลอดจนพัฒนาระบบและกลไก ป้องกันการกระทำความผิด การจำคุก การฟื้นฟู และแก้ไขผู้กระทำความผิด โดยคำนึงถึงผู้เสียหาย เพื่อนำมาซึ่งความเข้มแข็งและความสงบสุขของสังคม

ทั้งนี้ การพัฒนากระบวนการยุติธรรมในช่วงของการใช้แผนแม่บทฉบับนี้ได้กำหนดวัตถุประสงค์หลัก ไว้ 9 ประการ คือ

1. ยกระดับกระบวนการยุติธรรมของไทยสู่เป้าหมายเชิงบูรณาการและมีความเป็นสากล ปรับเปลี่ยนกลไก และวิธีการทำงานมุ่งสู่หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

2. ปรับเปลี่ยนกลไกและวิธีการทำงานและพฤติกรรมของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม ให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทางวิชาชีพ เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และทักษะไปสู่การทำงานเชิงบูรณาการอย่างสอดคล้องประสานกัน

3. ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรของกระบวนการยุติธรรมทุกระดับอย่างเสมอภาค ให้มีการเรียนรู้ สามารถสร้างนวัตกรรมและพัฒนาวิทยาการเทคโนโลยีที่เหมาะสมต่อกระบวนการยุติธรรม และมีจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่

4. ขยายโอกาสให้ประชาชน ชุมชน และเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอำนวยความสะดวก และการป้องกันแก้ไขอาชญากรรมและการกระทำความผิด

5. สร้างกลไกและกระบวนการทำงานเชิงบูรณาการของกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ เพื่อป้องกันและลดปัญหาอาชญากรรมและข้อพิพาท เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน เด็กและเยาวชนอย่างเสมอภาค รวดเร็ว และเป็นธรรม เพื่อยกระดับความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินของประชาชน

6. ลดปริมาณคดีและข้อพิพาทที่จะเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม และส่งเสริมกระบวนการยุติธรรมทางเลือก

7. ส่งเสริมการศึกษา วิจัยและการพัฒนากระบวนการยุติธรรมและกฎหมาย ให้สามารถอำนวยความสะดวก และคุ้มครองสิทธิเสรีภาพประชาชน เอกชน และสังคม ได้อย่างมีประสิทธิภาพเสมอภาค และเป็นธรรม

8. พัฒนาระบบและกลไกการจำแนก วิธีการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดคดีอาญาให้กลับเป็นคนดี
 คดีผู้ลี้ภัย

9. พัฒนาระบบการดำเนินคดีแพ่ง คดีอาญา คดีแรงงาน คดีภาษีอากร คดีปกครอง และ
 พัฒนาการบังคับคดีแรงงาน คดีภาษีอากร คดีปกครอง คดีแพ่ง คดีล้มละลาย และการวางทรัพย์
 เพื่อให้มีประสิทธิภาพ มีความเสมอภาค รวดเร็ว โปร่งใส และเป็นธรรม

เพื่อให้การพัฒนาระบบการยุติธรรม ในอนาคตช่วงระยะ 3 ปีข้างหน้า (ระหว่างปี พ.ศ. 2547 -
 2549) สอดคล้องตามวัตถุประสงค์หลัก และบังเกิดผลตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์
 รวม 10 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

- ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาระบบการยุติธรรมด้วยนโยบายบูรณาการการอำนวยความสะดวก
 ยุติธรรมในระดับชาติ
- ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการบริหารจัดการในระบบงานกระบวนการยุติธรรม
- ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาบุคลากร และการกำหนดจรรยาบรรณการปฏิบัติงานในกระบวนการ
 ยุติธรรม
- ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาระบบการยุติธรรมให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
- ยุทธศาสตร์ที่ 5 การส่งเสริมการศึกษา วิจัยและพัฒนาระบบการยุติธรรมและกฎหมาย
- ยุทธศาสตร์ที่ 6 การส่งเสริมการระงับข้อพิพาทและลดปริมาณคดีที่เข้าสู่กระบวนการ
 ยุติธรรม
- ยุทธศาสตร์ที่ 7 การพัฒนาระบบและวิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดและระบบการแก้ไขฟื้นฟู
- ยุทธศาสตร์ที่ 8 การเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน
- ยุทธศาสตร์ที่ 9 การส่งเสริม สนับสนุน และสร้างกลไกเพื่อขยายโอกาสให้ประชาชน
 ชุมชน ท้องถิ่น และเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม
- ยุทธศาสตร์ที่ 10 การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และการช่วยเหลือประชาชนด้านกฎหมาย
 และกระบวนการยุติธรรม

โดยในแต่ละยุทธศาสตร์ ได้มีการกำหนดกรอบแนวคิด วัตถุประสงค์ และแผนงาน พื้นฐาน
 รองรับไว้อย่างชัดเจน รวมทั้งวัตถุประสงค์ ขอบข่ายการดำเนินงาน ตัวชี้วัด และหน่วยงานรับผิดชอบ
 หลักในแต่ละแผนงาน เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม

อย่างไรก็ดี เพื่อให้เกิดพลังและแรงผลักดันในการดำเนินงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์หลัก
 เป้าหมาย และวิสัยทัศน์ของแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยน
 กระบวนการทำงาน กระบวนทัศน์ วัฒนธรรมและค่านิยมในการปฏิบัติงานขององค์กรและบุคลากร
 ไปพร้อมๆ กับการนำหลักการประชาธิปไตยและสากลนิยม มาใช้ในกระบวนการยุติธรรมให้มากขึ้น ทั้งนี้
 จึงได้วางแนวทางการขับเคลื่อนองค์กรและกลไกในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยหลักหรือ
 เงื่อนไขแห่งความสำเร็จของแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติฉบับที่ 1 ไว้ รวม 4 ประการ คือ

1. การเตรียมความพร้อมขององค์กร
2. การกระจายอำนาจ
3. การสร้างมาตรฐาน
4. การก้าวเข้าสู่ความเป็นสากล

สำหรับการแปลงแผนสู่การปฏิบัติ แผนแม่บทฉบับนี้ได้เสนอแนะแนวทางการดำเนินงานไว้ โดยสรุปดังนี้

1. ให้มีคณะกรรมการระดับชาติกำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินการยุทธธรรมในแต่ละปี
2. ให้มีการชี้แจงหน่วยงานในกระบวนการยุทธธรรมเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของแผนแม่บทฯ และแนวทางปฏิบัติในการดำเนินงาน รวมทั้งกำหนดแผนงานและโครงการที่จะต้องมีการบูรณาการร่วมกัน
3. ควรมีการประสาน ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ภายใต้ความรับผิดชอบของกระทรวงยุติธรรม โดยให้มืองค์กรประสานงานกลางร่วมกับสถาบันที่มีความเป็นกลาง ดำเนินการประเมินผลในภาพรวมและในระดับยุทธศาสตร์ เมื่อสิ้นสุดแผนภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการยุทธธรรมระดับชาติ

ส่วนการติดตามและประเมินผลระดับแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินการ เป็นผู้กำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัด ตลอดจนหลักเกณฑ์ในการติดตาม ประเมินผล รายละเอียดในส่วนนี้จึงไม่ปรากฏในแผนแม่บทฉบับนี้

บทที่ 1

การวิเคราะห์สถานการณ์และสภาวะแวดล้อม

การจัดทำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ ต้องมีการวิเคราะห์สถานการณ์และสภาวะแวดล้อมต่างๆ ที่เกิดขึ้นโดยรวม ซึ่งต้องคำนึงถึงพื้นฐานความคิดและหลักการที่สำคัญในการใช้กฎหมาย คณะกรรมการอำนวยการจัดทำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ จึงได้อัญเชิญ **พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ** เพื่อเป็นกรอบและแนวทางในการจัดทำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2547 - 2549) และในการปฏิบัติงานอำนวยความสะดวกยุติธรรมดังนี้

...กฎหมายนั้นไม่ใช่ตัวความยุติธรรม เป็นแต่เพียงเครื่องมืออย่างหนึ่งสำหรับใช้ในการรักษาและอำนวยความยุติธรรมเท่านั้น การใช้กฎหมายจึงต้องมุ่งหมายใช้เพื่อรักษาความยุติธรรม ไม่ใช่เพื่อรักษาตัวบทของกฎหมายเอง และการรักษาความยุติธรรมในแผ่นดินก็มิได้มีวงแคบอยู่เพียงแค่ขอบเขตของกฎหมาย หากต้องขยายออกไปให้ถึงศีลธรรมจรรยา ตลอดจนเหตุและผลตามเป็นจริงด้วย...

หมายเหตุ คัดคัดตอนจากพระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานประกาศนียบัตรแก่ผู้สอบไล่ได้วิชาความรู้ชั้นเนติบัณฑิต สมัยที่ ๓๓ ปีการศึกษา ๒๕๒๓ ณ อาคารใหม่สวนอัมพร วันพฤหัสบดี ที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๒๔

ข้าราชการไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งใด ระดับไหน มีหน้าที่อย่างไร ล้วนแต่มีส่วนสำคัญอยู่ในงานของแผ่นดินทั้งสิ้น. ทุกคนทุกฝ่ายจึงไม่ควรจะถือตัวแบ่งแยกกันหากต้องยกย่องนับถือให้เกียรติกัน สมัครงานร่วมมือร่วมความคิดกัน ให้การปฏิบัติบริหารงานของแผ่นดินดำเนินไปอย่างมีเอกภาพ และได้ผลที่พึงประสงค์สมบูรณ์พร้อมทุกส่วน.

(พระบรมราโชวาทพระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน วันอังคารที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๖ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันที่ ๓๐ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๔๖)

การวิเคราะห์สถานการณ์ของกระบวนการยุติธรรม

กระบวนการยุติธรรมของไทยได้มีการพัฒนาการมาช้านาน เริ่มตั้งแต่สมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยมีการพัฒนาตามระบบกฎหมายและลักษณะของระบบการปกครองไทยควบคู่กันไป และมีการกิจสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและลดอาชญากรรม การนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ การพิจารณาพิพากษา การบำบัดแก้ไขและฟื้นฟูผู้กระทำความผิด รวมทั้งการอำนวยความยุติธรรม

เมื่อมีการโต้แย้งสิทธิและข้อพิพาทต่างๆ อย่างไรก็ดี เมื่อเข้าสู่ พ.ศ. 2535 ภายใต้กระแสการพัฒนา ยุคโลกาภิวัตน์ ประเทศไทยได้เผชิญกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกมิติของการพัฒนา ประเทศ นับตั้งแต่การขยายตัวทางด้านการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ การเติบโตของธุรกิจ บริการ และการเข้าถึงการบริการทางการเงินการคลัง การขยายเครือข่ายและความร่วมมือระหว่างภูมิภาค ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การสื่อสาร โทรคมนาคม รวมทั้งโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองไทยที่เปลี่ยนแปลงไปในลักษณะทุนนิยมแบบประชาธิปไตยมากขึ้น แต่เนื่องมาจากความไม่พร้อม และไม่รู้เท่าทันนักธุรกิจข้ามชาติ ได้ส่งผลทำให้เกิดปัญหาด้านเศรษฐกิจและปัญหาขาดดุลการชำระเงิน ระหว่างประเทศจำนวนมาก จนนำมาซึ่งภาวะวิกฤติเศรษฐกิจไทยและภูมิภาคเอเชียในปี พ.ศ. 2540 การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ ส่งผลให้เกิดปัญหาสังคมและปัญหาอาชญากรรมต่างๆ ซึ่งมีแนวโน้มรุนแรง และสลับซับซ้อนมากขึ้น โดยเฉพาะแนวโน้มการประกอบอาชญากรรมเป็นกระบวนการที่เรียกว่า “อาชญากรรมข้ามชาติที่มีการจัดตั้งในลักษณะองค์กร” สภาพที่มีคดีเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมจำนวนมาก และมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี (ดังปรากฏในตาราง 1 ถึงตาราง 3) โดยเฉพาะคดีอาญานั้น ทำให้เกิด ปัญหาต่อเนื่องตามมาคือ จำนวนผู้ถูกควบคุมตัวหรือถูกจำคุกในเรือนจำหรือทัณฑสถาน มีแนวโน้ม สูงขึ้นไปด้วย และผู้ต้องขังเหล่านี้มากกว่า 1 ใน 3 เป็นผู้ต้องขังระหว่างการดำเนินคดีตามกระบวนการ ยุติธรรม (ตาราง 4) ในขณะที่สถานควบคุมที่มีอยู่ มีความจุไม่เพียงพอที่จะรองรับ ผู้ต้องขังหรือนักโทษ จึงมีสภาพความเป็นอยู่ที่แออัดยัดเยียด ไม่ถูกสุขลักษณะและมีผู้ต้องขังส่วนหนึ่งพยายามหาทางหลบหนี จากเรือนจำหรือทัณฑสถาน (ตาราง 5) ในส่วนของเด็กและเยาวชนก็มีคดีขึ้นสู่ศาลเยาวชนและ ครอบครัวเป็นจำนวนมากทั้งคดีแพ่งและอาญา โดยมีแนวโน้มของเด็กและเยาวชนที่ถูกควบคุมตัวอยู่ใน สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศในภาพรวมเพิ่มขึ้นเช่นกัน (ตาราง 6)

ตาราง 1 สถิติคดีอาญาทั่วราชอาณาจักรจากการรับแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ เฉพาะคดีความผิดต่อชีวิต - ร่างกาย ทรัพย์ เพศ และยาเสพติด ระหว่างปี พ.ศ. 2541 - 2545

ประเภทความผิด	ปี พ.ศ.				
	2541	2542	2543	2544	2545
ความผิดต่อชีวิต-ร่างกาย	28,920	28,920	30,525	31,472	33,564
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์	88,861	83,830	87,219	87,322	93,553
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	3,516	3,932	4,020	3,844	4,435
ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด	225,252	238,621	260,354	273,283	265,540

แหล่งที่มา : ศูนย์ข้อมูลข้อสนเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ตาราง 2 สถิติคดีขึ้นสู่ศาลชั้นต้นทั่วราชอาณาจักร ระหว่างปี พ.ศ. 2541 - 2545

ประเภทคดี	ปี พ.ศ.				
	2541	2542	2543	2544	2545
แพ่ง	317,491	308,364	269,178	238,143	248,492
อาญา	503,805	519,187	534,973	555,681	559,763

แหล่งที่มา : ฝ่ายระบบข้อมูลและสถิติ สำนักแผนงานและงบประมาณ สำนักงานศาลยุติธรรม

ตาราง 3 สถิติคดีขึ้นสู่ศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักร ระหว่างปี พ.ศ. 2541 - 2545

ประเภทคดี	ปี พ.ศ.				
	2541	2542	2543	2544	2545
แพ่ง	4,746	5,216	5,735	6,442	7,509
อาญา	29,284	30,672	31,244	25,391	29,622

แหล่งที่มา : ฝ่ายระบบข้อมูลและสถิติ สำนักแผนงานและงบประมาณ สำนักงานศาลยุติธรรม

ตาราง 4 สถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศ ปี 2541 - 2545

ประเภท	ปี 2541			ปี 2542			ปี 2543			ปี 2544			ปี 2545		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
นักโทษเด็ดขาด	84,219	12,808	97,027	106,023	19,235	125,258	107,919	24,418	132,337	120,535	29,069	149,604	129,644	32,899	162,543
ผู้ต้องขังระหว่าง															
อุทธรณ์-ฎีกา	13,693	2,268	16,231	15,243	2,828	18,071	18,046	3,525	21,571	23,503	5,226	28,729	25,306	6,507	31,813
ไต่สวน-พิจารณา	23,157	4,837	17,994	27,264	6,327	33,591	30,832	6,970	37,802	32,478	7,242	39,720	24,672	5,368	30,040
สอบสวน	19,671	3,400	23,071	18,877	3,745	22,622	21,752	3,931	25,683	22,109	4,078	26,187	18,031	3,374	21,405
คนฝาก															
โรคจิต	60	6	66	27	2	29	36	6	42	0	0	0	0	0	0
เด็ก	44	1	45	94	2	96	248	4	252	152	5	157	163	9	172
อื่นๆ	17	0	17	6	0	6	10	0	10	0	0	0	0	0	0
รวม	141,131	23,320	164,451	167,534	32,139	199,673	178,843	38,854	217,697	198,777	45,620	244,397	197,816	48,157	245,973

แหล่งที่มา : กองแผนงาน กรมราชทัณฑ์

ตาราง 5 สถิติผู้ต้องขังหลบหนีในรอบ 5 ปี ระหว่างปี พ.ศ. 2541 - 2545

ปี พ.ศ.	พฤติการณ์หลบหนี		รวม	ผลการจับกุม	
	ภายใน	ภายนอก		จับตัวได้	ไม่ได้
2541	118	79	197	141	56
2542	24	73	97	62	35
2543	52	60	112	76	36
2544	32	71	103	80	23
2545	18	48	66	43	23

แหล่งที่มา : ส่วนมาตรการควบคุมผู้ต้องขัง สำนักทัณฑวิทยา กรมราชทัณฑ์

ตาราง 6 จำนวนเด็กและเยาวชนที่ถูกจับส่งสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 - 2545

เพศ	ปี พ.ศ.				
	2541	2542	2543	2544	2545
ชาย	35,181	33,934	32,270	28,349	32,175
หญิง	3,291	3,454	3,169	3,099	3,110
รวม	38,472	37,388	35,439	31,448	35,285

แหล่งที่มา : กลุ่มงานข้อมูลและสารสนเทศ สำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

จากการที่ระบบโครงสร้างทางด้านเศรษฐกิจได้ทวีความซับซ้อนมากขึ้น การขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ จึงต้องอาศัยภาคธุรกิจเอกชนที่จะผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ โดยระบบงานยุติธรรม ต้องมีการปรับตัวนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาปรับใช้เพื่อให้ความก้าวหน้าของภาคเอกชน เพื่อเสริมสร้างความมั่นใจให้กับนักลงทุนต่างชาติ อย่างไรก็ตาม เมื่อประเทศไทยต้องประสบปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจ ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2540 พบว่าคดีทางเศรษฐกิจ เช่น คดีแพ่ง คดีล้มละลายและคดีทรัพย์สินทางปัญญา เป็นต้น ได้มีแนวโน้มสูงขึ้นไปด้วย (ดูภาคผนวก) ส่งผลให้ปริมาณคดีเข้าสู่กระบวนการบังคับคดีเป็นจำนวนมาก กรมบังคับคดี ได้พยายามอย่างเต็มที่ในการปฏิบัติงานตามกระบวนการบังคับคดีโดยเฉพาะในขั้นตอนการขายทอดตลาดซึ่งขายได้ทุนทรัพย์เป็นเงิน

จำนวนมาก (ตาราง 7) ในส่วนของคดีที่ขึ้นสู่ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศนั้นในปี พ.ศ. 2545 มีคดีแพ่งขึ้นสู่ศาลจำนวน 1,160 คดี มีทุนทรัพย์เป็นมูลค่ากว่า 17,549 ล้านบาท ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงผลกระทบเชิงเศรษฐกิจเป็นอย่างดี

ตาราง 7 สถิติการขายทอดตลาดของกรมบังคับคดี ปีงบประมาณ พ.ศ. 2541 - 2545 (ขายปกติ)

ผลการดำเนินงาน	ปี พ.ศ.				
	2541	2542	2543	2544	2545
ประกาศขาย (เรื่อง)	40,210.00	53,977.00	89,356.00	124,940.00	177,435.00
ขายได้ (เรื่อง)	4,462.00	6,274.00	9,357.00	24,830.00	20,380.00
ทุนทรัพย์ (ล้านบาท)	4,140.00	6,603.00	7,921.00	13,699.00	23,922.00

แหล่งที่มา : ผลการดำเนินงานของกระทรวงยุติธรรม ประจำปี พ.ศ. 2545 - 2546

ข้อมูลกรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม

ในด้านการป้องกันและการปราบปรามการทุจริตซึ่งเป็นภารกิจหนึ่งของกระบวนการยุติธรรมนั้น ตามรายงานผลการตรวจสอบและผลการปฏิบัติหน้าที่พร้อมข้อสังเกตของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ประจำปี พ.ศ. 2544 และประจำปี พ.ศ. 2545 มีเรื่องกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐว่าทุจริตต่อหน้าที่และ/หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น กล่าวคือคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับเรื่องเพื่อพิจารณาดำเนินการปี พ.ศ. 2543, 2544 และ พ.ศ. 2545 เป็นจำนวน 1,646 เรื่อง 2,178 เรื่อง และ 2,388 เรื่องตามลำดับ

ส่วนคดีปกครองนั้น แม้ว่าศาลปกครองเป็นศาลที่เพิ่งจัดตั้งและดำเนินการเมื่อไม่นานมานี้ แต่ประชาชนได้ให้ความสนใจขอรับคำปรึกษาแนะนำในเรื่องต่างๆ เป็นจำนวนมากซึ่งมีทั้งเดินทางมาขอรับคำปรึกษาแนะนำด้วยตนเอง ขอรับคำปรึกษาแนะนำทางโทรศัพท์ และขอรับคำปรึกษา แนะนำทางไปรษณีย์ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2545 มีผู้ขอรับบริการรวมทั้งสิ้น 9,216 เรื่องโดยมีคดีที่เข้าสู่การพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้นทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคในปี พ.ศ. 2545 จำนวน 4,188 คดี และเข้าสู่การพิจารณาของศาลปกครองสูงสุดจำนวน 963 คดี

นอกจากนี้ ผลจากการบังคับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร พุทธศักราช 2540 ทำให้กระบวนการยุติธรรมต้องมีการปรับตัวและปรับระบบการทำงาน เช่น บทบัญญัติกฎหมายรัฐธรรมนูญที่บัญญัติให้ศาลทำการพิจารณาครอบครองคดีและให้สิทธิผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญามีสิทธิได้รับการสอบสวนหรือการพิจารณาคดีด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่องและเป็นธรรม เป็นต้น ประกอบกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ได้ให้สิทธิประชาชนที่จะฟ้องหน่วยงานราชการหรือหน่วยงานของรัฐ และเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ต่างๆ ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่ามากกว่าครึ่งหนึ่งของการ ยื่นเรื่องราวร้องเรียนต่อศูนย์รับเรื่องราวร้องเรียนของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นการร้องเรียนเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม

กระบวนการยุติธรรมประกอบด้วยหน่วยงานหลายหน่วยที่มีภารกิจหน้าที่ในการจัดความทุกข์เดือดร้อนและอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้กับประชาชน โดยเฉพาะกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งคำพิพากษาของศาลยุติธรรมจะส่งผลกระทบต่อชีวิตและเสรีภาพของประชาชน ความไม่เป็นระบบของการบริหารงานยุติธรรมของประเทศไทย เป็นสาเหตุสำคัญที่นำไปสู่การทำงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่ขาดทิศทาง ขาดข้อมูล ขาดความโปร่งใส และขาดการตรวจสอบ และบางครั้งต่างแข่งขันกันสร้างอาณาจักรแห่งอำนาจขององค์กร ซึ่งล้วนนำไปสู่ปัญหาการขาดประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม เกิดการล่งละเมิดสิทธิของบุคคลเกินสมควรและมีปัญหาการใช้อำนาจโดยมิชอบอื่นๆ การที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น กระทำได้ยากเพราะองค์กร หน่วยงาน หรือบุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้อง ต่างพยายามมุ่งแก้ปัญหาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานของตนหรือพยายามให้หน่วยงานนั้นเป็นหลักในการเข้ามาแก้ปัญหา ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาโดยมีมุมมองแยกส่วนทำให้ไม่ประสบความสำเร็จ การขาดความเข้าใจถึงเป้าหมายร่วมกันและความเชื่อมโยงของ กระบวนการยุติธรรม จึงเป็นปัญหาหลักของการบริหารงานยุติธรรมของไทย

นอกจากนี้ในการดำเนินกระบวนการค้นหาความจริงในคดีอาญา ได้มีการละเลย “เหยื่ออาชญากรรม” ทำให้เหยื่ออาชญากรรมหรือผู้เสียหาย มีบทบาทเสมือนอยู่วงนอกหรือเป็น “คนชายขอบกระบวนการยุติธรรม” และกระบวนการยุติธรรมยังอยู่ภายใต้กระแสการพัฒนาหลักที่ให้ความสำคัญกับกระบวนการยุติธรรมปกติ ที่รัฐมีบทบาทสำคัญ โดยได้มองข้ามความสำคัญของชุมชน ซึ่งแต่เดิมนั้น มีกฎหมายที่บัญญัติให้สมาชิกทุกคนในสังคม ไม่ว่าจะอยู่ในเมืองหรือชนบท มีหน้าที่เฝ้าระวังรักษาความปลอดภัยในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม โดยถือเป็นความรับผิดชอบของท้องถิ่นหรือชุมชนนั้น ทั้งนี้ในช่วงระยะเวลาประมาณ 20 ปีที่ผ่านมา ความรู้สึกผูกพันของประชาชนต่อพันธกิจในกระบวนการยุติธรรมดังกล่าว ได้เสื่อมสลายหรือลดน้อยลง

โดยภาพรวมของปัญหากระบวนการยุติธรรม สรุปได้ว่า

- 1) กระบวนการยุติธรรมมีลักษณะที่ขาดนโยบายองค์รวม ทำให้ขาดผู้รับผิดชอบทางนโยบายทั้งกระบวนการ อีกทั้งส่งผลกระทบต่อการขาดเป้าหมายและทิศทางในการทำงานของกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ
- 2) หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมบางหน่วย ขาดความเข้าใจที่ชัดเจนในบทบาทของตนเอง มีการทำงานซ้ำซ้อน
- 3) ยังมีปัญหาการเลือกปฏิบัติ มีความไม่เสมอภาคในการอำนวยความสะดวกยุติธรรม
- 4) กระบวนการยุติธรรมเผชิญกับปัญหาสังคมซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพและการกำหนดยุทธศาสตร์ของกระบวนการยุติธรรม เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาความยากจน ซึ่งส่งผลต่อการบริหารจัดการของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม อาทิ การพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม การพัฒนากลไกและวิธีการปฏิบัติงานการปรับปรุงกฎหมาย การพัฒนาวิทยาการและเทคโนโลยี เป็นต้น
- 5) สภาพเศรษฐกิจสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ขณะที่กระบวนการยุติธรรมปรับตัวได้ค่อนข้างช้า รวมทั้งการยอมรับและนำเทคโนโลยีมาใช้ในกระบวนการยุติธรรมก้าวไม่ทันการเปลี่ยนแปลง เพราะมีข้อจำกัดด้านงบประมาณของรัฐและวิถีคิดของบุคลากรที่คุ้นเคยกับการทำงานในระบบปิด

6) ผลจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ทำให้คดีอาชญากรรม คดีแพ่ง คดีล้มละลาย และคดีเด็กและเยาวชน มีแนวโน้มสูงขึ้น และกระบวนการยุติธรรมต้องเผชิญสภาพปัญหาอาชญากรรมที่มีลักษณะรุนแรงทั้งทางด้านจำนวนคดีที่เพิ่มขึ้น เทคนิควิธีการ ตลอดจนพฤติกรรมการก่ออาชญากรรมที่มีความซับซ้อนมากขึ้น

7) การปฏิบัติงานของบุคลากรบางส่วนในกระบวนการยุติธรรม มีการใช้ดุลพินิจในการปฏิบัติงานที่เคร่งครัดมากเกินไป ไม่ยืดหยุ่นและปรับให้เข้ากับข้อเท็จจริง ทำให้ประชาชนมองว่าผู้ที่เดือดร้อนไม่ได้รับความเป็นธรรม

8) กระบวนการยุติธรรมมีลักษณะตึงเครียดหรือข้อพิพาทต่างๆ เข้าสู่ระบบ ไม่ให้ความสำคัญและไม่สร้างกระบวนการที่จะส่งเสริมให้มีการแก้ไขปัญหโดยอาศัยชุมชน

9) กระบวนการยุติธรรมทางอาญา มีการดำเนินการโดยรัฐมากเกินไป โดยมิได้เปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชนและเอกชนได้เข้ามามีบทบาทเท่าที่ควรหรือกรณีที่มีการดำเนินการก็ขาดการประชาสัมพันธ์เพื่อกระตุ้นให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

10) ตัวบทกฎหมายและระบบงานยุติธรรมปัจจุบัน มีลักษณะมุ่งเน้นที่จะนำผู้กระทำผิดมาลงโทษมากกว่าการแสวงหาแนวทางแก้ไขหรือป้องกัน

11) กระบวนการยุติธรรมไม่ให้ความสำคัญต่อผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรมเท่าที่ควร

12) กระบวนการยุติธรรมใช้โทษจำคุกมากเกินไป ทำให้เกิดปัญหาคนล้นคุก เด็กเยาวชนล้นสถานพินิจ และระบบการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

จากสภาพแวดล้อมของสังคมไทยที่มีการแข่งขัน เอาจริงเอาจังมากขึ้น ทำให้สังคมไทยขาดความเอื้ออาทรต่อกันและกัน ขาดการเอาใจใส่ในปัญหาสังคมที่ควรจะมีการแก้ไขร่วมกัน มีการมองข้ามคุณค่าทางวัฒนธรรมของชาติ คุณค่าทางจริยธรรม และศีลธรรมถูกละเลย ไม่ถูกนำมาประพฤติปฏิบัติ ปัญหาเหล่านี้นำมาสู่แนวโน้มของการละเมิดกฎหมายและการก่ออาชญากรรม ประกอบกับระบบงานยุติธรรมมีความอ่อนแอดังที่กล่าวมาแล้ว อาจทำให้มีประชาชนส่วนหนึ่งหันไปพึ่งอำนาจที่ไม่ถูกต้อง ทำให้ระบบอุปถัมภ์เข้มแข็ง ซึ่งจะมีผลทำให้การบังคับใช้กฎหมายเกิดความไม่เสมอภาค มีการเลือกปฏิบัติ ดังนั้นเพื่อให้เกิดความสงบสุขของสังคมไทยโดยรวม กระบวนการยุติธรรมจึงต้องมีการพัฒนาอย่างเป็นระบบ เพื่อให้กระบวนการยุติธรรมเป็นที่พึ่งของประชาชนได้อย่างแท้จริง

จากการมองภาพปัญหาในกระบวนการยุติธรรมอย่างเป็นระบบ นำมาสู่แนวทางการพัฒนา โดยมีแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติเป็นแผนชี้นำ เพื่อให้เกิดการพัฒนากระบวนการยุติธรรมแบบองค์รวมและมีการบูรณาการแนวทางการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และเป็นธรรม รวมทั้งเพื่อให้กระบวนการยุติธรรมเป็นรากฐานและมีส่วนช่วยให้เกิดความมั่นคงและมั่งคั่งของประเทศ

ปรัชญาหลักและกรอบแนวความคิดของการพัฒนากระบวนการยุติธรรมเพื่อการพัฒนาประเทศ

ปรัชญาหลักและกรอบแนวความคิดของกระบวนการยุติธรรมเพื่อการพัฒนาประเทศ ตามเจตนารมณ์ของแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติฉบับแรกนี้ มีความมุ่งมั่นพัฒนากระบวนการยุติธรรมในลักษณะองค์รวมหรือบูรณาการ โดยมีความมุ่งหวังให้ภายใน 3 - 5 ปี คนไทยที่เป็นคู่กรณีหรือมีข้อพิพาทต่อกัน ทั้งก่อนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมและเมื่อเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทั้งทางคดีอาญา คดีแพ่ง คดีปกครอง คดีทรัพย์สินทางปัญญา คดีเด็กและเยาวชน และคดีแรงงาน จะได้รับการอำนวยความสะดวกอย่างเสมอภาค รวดเร็ว โปร่งใส และเป็นธรรม ควบคู่กับมีทางเลือกปฏิบัติที่ให้คุณต่อผู้ด้อยโอกาสและยากจน โดยบุคลากรกระบวนการยุติธรรมมีระบบคิดในลักษณะริเริ่มสร้างสรรค์ รักการเรียนรู้ มีจิตสำนึกความยุติธรรม และมีจิตสำนึกในการให้บริการ สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม ต่อความเปลี่ยนแปลงทั้งในปัจจุบันและอนาคต อันจะเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและการพัฒนาประเทศ

ทั้งนี้การพัฒนากระบวนการยุติธรรมจะสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549) โดยยึดหลักปรัชญา “สังคมไทยที่พึงประสงค์ เข้มแข็ง และมีคุณภาพ” กล่าวคือ “สังคมคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ และสังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน” เพื่อให้ทุกคนในหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม มีค่านิยมร่วมต่อการปรับเปลี่ยนกระบวนการและวิธีคิด ทศนคติและกระบวนการทำงาน ให้เอื้ออำนวยต่อการเปลี่ยนแปลงระบบบริหารและการจัดการของกระบวนการยุติธรรม

นอกจากนี้ การพัฒนากระบวนการยุติธรรมต้องคำนึงถึงความเป็นอิสระและการดำรงไว้ซึ่งความเป็นกลางของผู้ปฏิบัติงานในระดับที่เหมาะสมกับภารกิจของแต่ละงาน เคารพและดำรงไว้ซึ่งความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของศาลยุติธรรม ศาลปกครองและองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ

การประเมินสภาวะแวดล้อมของกระบวนการยุติธรรม

การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อม จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ เป็นการพิจารณาทั้งสภาวะแวดล้อมภายใน ซึ่งได้แก่จุดแข็งและจุดอ่อน และสภาวะแวดล้อมภายนอก คือโอกาสและอุปสรรค ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งจากผลการวิเคราะห์ สามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

สภาวะแวดล้อมภายใน คือ จุดแข็ง-จุดอ่อน ของกระบวนการยุติธรรมที่สำคัญมีดังนี้

จุดแข็ง

- ด้านการดำเนินงานและการปฏิบัติงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม

กระบวนการดำเนินคดีที่เป็นขั้นตอนและชัดเจนตามบทบัญญัติของกฎหมาย สร้างความรู้สึกมั่นคงและมั่นใจในการปฏิบัติให้ถูกต้อง การมีศาลพิเศษและศาลเฉพาะด้าน เช่น (ศาลปกครอง) เป็นการเพิ่มที่พึ่งพิง ทำให้ประชาชนมีความรู้สึกอุ่นใจ และข้าราชการมีความรู้สึกมั่นคงต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตนมากขึ้น กระบวนการยุติธรรมมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงแนวคิดและวิธีการบริหารงานยุติธรรมไปสู่ลักษณะเอื้ออาทรสมานฉันท์และขยายโอกาสแก่ผู้เสียเปรียบในสังคม กระบวนการยุติธรรม

มีระบบและมีอำนาจหน้าที่ชัดเจนในการรักษาความสงบเรียบร้อยและการอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้กับประชาชนและสังคม กระบวนการยุติธรรมมีความพยายามในการพัฒนาระบบ รูปแบบ และมาตรฐาน เพื่อให้มีความเป็นสากล ด้วยการมีระบบที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ ทำให้นานาอารยประเทศยอมรับและสร้างความมั่นใจให้นักลงทุนต่างชาติ ศาลยุติธรรม กรมคุมประพฤติ และหน่วยงานซึ่งเป็นระบบย่อยในกระบวนการยุติธรรมที่เกิดขึ้นจากการปฏิรูประบบราชการบางส่วนเช่น กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ มีภาพลักษณ์ที่ดี เป็นที่เชื่อถือศรัทธาต่อประชาชน หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมปัจจุบันบริหารงานด้วยแนวคิดสากลโดยให้ความสำคัญต่อผลลัพธ์ที่จะเกิดกับประชาชน และกระบวนการยุติธรรมมีองค์กรคุ้มครองสิทธิเสรีภาพประชาชนเป็นเบื้องต้นก่อนขึ้นสู่ศาล

- ด้านบุคลากร

บุคลากรส่วนใหญ่ในกระบวนการยุติธรรม มีความรู้ ความเข้าใจ มีความสามารถ ทักษะในการปฏิบัติงานวิชาชีพและความรู้เฉพาะด้านในการปฏิบัติงานเพื่อให้ได้ผลที่ดีในการทำงาน ผู้บริหารและบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมปัจจุบันส่วนมาก มีแนวความคิดร่วมกันที่จะพัฒนาระบบงานยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จุดอ่อน

- ด้านนโยบาย

ขาดนโยบายระดับชาติ เป้าหมาย และทิศทางการพัฒนางานด้านกระบวนการยุติธรรมร่วมกัน

- ด้านการบริหารและการปฏิบัติงาน

หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมยังมีลักษณะต่างคนต่างทำ และมีการพยายามสร้างอาณาจักรตนเอง ขาดการทำงานแบบเชื่อมโยงในการทำงานตั้งแต่ชั้นตำรวจ อัยการ ศาล และราชทัณฑ์และขาดองค์กรรับผิดชอบระดับนโยบาย ทำให้ขาดประสิทธิภาพและความเป็นธรรมในสังคม โครงสร้างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีรูปแบบที่เป็นทางการมากเกินไป การตรวจสอบถ่วงดุลย์ระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมยังไม่เหมาะสม ขาดองค์กรกลางและองค์กรอิสระในการประสานงานเพื่อสร้างความเป็นธรรมแก่ประชาชน กลไกการอำนวยความสะดวกยุติธรรมละเลยบทบาทชุมชน คำนิยมของระบบราชการขาดการให้ความสำคัญต่อประชาชนในระดับรากหญ้า ขาดระบบและกลไกที่จะช่วยเหลือคนยากจน ผู้ด้อยโอกาสที่ถูกจับกุมและถูกกล่าวหา กระบวนการยุติธรรมปฏิบัติและให้บริการไม่เหมือนกัน ประชาชนในบางพื้นที่ไม่ได้รับความเสมอภาคในการอำนวยความสะดวกยุติธรรม ยังมีปัญหาความล่าช้าในการดำเนินคดี บางหน่วยงานขาดมาตรฐานจรรยาวิชาชีพ มีปัญหาการล่วงละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชนในกระบวนการยุติธรรม

- ด้านบุคลากร

มีปัญหาคือความไม่ซื่อสัตย์สุจริตของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม มีเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมวางตัวไม่เป็นกลาง เลือกปฏิบัติ บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมยึดค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กรที่บุคลากรสังกัดเป็นหลัก ขาดการปฏิบัติงานร่วมกัน อีกทั้งยังขาดหลักประกันในการคุ้มครองการปฏิบัติหน้าที่โดยชอบของเจ้าหน้าที่

- ด้านกฎระเบียบ

ระเบียบการบริหารของระบบราชการล้าหลัง ไม่คล่องตัว มีกฎระเบียบที่มีส่วนทำให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินคดี มีค่าใช้จ่ายสูง ทำให้คนจนเป็นจำนวนมากไม่สามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้ และทำให้ประชาชนมีความรู้สึกท้อแท้ไม่กล้ามาขอความยุติธรรม

สภาวะแวดล้อมภายนอก คือโอกาสและอุปสรรคของกระบวนการยุติธรรมที่สำคัญมีดังนี้

โอกาส

- ความต้องการของประชาชน

ความยุติธรรมเป็นที่พึงปรารถนาของบุคคลทุกคน ทุกอาชีพ ทุกวัย ทั้งเพศชายและหญิง ทำให้งานของกระบวนการยุติธรรมได้รับความตระหนักและยอมรับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะสังคมไทยปัจจุบันที่มีความเจริญเกือบทัดเทียมอารยประเทศ กระแสสิทธิมนุษยชนส่งผลทำให้ประชาชนตื่นตัวรับรู้สิทธิที่พึงได้รับการบริการจากภาครัฐ เอื้อต่อการพัฒนาประสิทธิภาพในการอำนวยความยุติธรรม และการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมของประชาชน

- การปฏิรูป

การปฏิรูประบบราชการเอื้ออำนวยและเป็นโอกาสในการปรับเปลี่ยนทุกส่วนของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ตลอดจนกระบวนการหรือวิธีการทำงาน รวมทั้งพฤติกรรมข้าราชการไปในทิศทางที่มีคุณภาพ และมีความรับผิดชอบในลักษณะพร้อมๆ กันทุกหน่วยงาน การปฏิรูปทางการเมืองทำให้ประชาชนมีความสนใจและตื่นตัวทางการเมือง เป็นแรงผลักดันให้มีการปรับเปลี่ยนการบริหารงานโดยมุ่งเน้นในเรื่องสิทธิเสรีภาพมากขึ้น การปฏิรูประบบกฎหมายเอื้ออำนวยให้โครงสร้างการบริหารงานยุติธรรมเป็นระบบ รวมทั้งบทบัญญัติโดยกฎหมาย เช่นการมีหลักประกันสิทธิเสรีภาพ ทำให้ประชาชนมีความรู้สึกมั่นคงและเชื่อถือได้ การพัฒนาการบริหารไปสู่หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี นำมาสู่ภาพลักษณ์ที่ดีของกระบวนการยุติธรรมและเป็นพื้นฐานของการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

- กระแสการพัฒนาของโลกยุคโลกาภิวัตน์

สังคมไทยเป็นสังคมเปิดและเมื่อเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ ทำให้ประเทศไทยกลายเป็นสังคมเทคโนโลยีสารสนเทศและต้องปรับตัวในทุกด้านเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงซึ่งไม่ยกเว้นแม้แต่กระบวนการยุติธรรม ความก้าวหน้าทางวิทยาการมีส่วนผลักดันและเอื้ออำนวยต่อการพัฒนากระบวนการยุติธรรมอย่างเป็นองค์รวม และ เป็นโอกาสที่เสริมสร้างการพัฒนากระบวนการยุติธรรมเป็นอย่างมาก

- ระบบกฎหมาย ผู้นำและการเมือง

การพัฒนาประชาธิปไตยและบทบัญญัติของกฎหมายรัฐธรรมนูญ ฉบับปีพุทธศักราช 2540 ที่บัญญัติชัดเจนว่า การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กรต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ทำให้กระบวนการยุติธรรมมีการพัฒนาขึ้นเป็นอย่างมาก ประกอบกับผู้นำทางการเมืองมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม จะเป็นโอกาสที่จะพัฒนากระบวนการยุติธรรมให้มีความเป็นสากล

อุปสรรค

- ด้านกฎหมาย

มีปัญหาช่องว่างของกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของปัญหา รวมทั้งประชาชนยังขาดวินัยไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย

- สภาพแวดล้อมด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ผ่านมาซึ่งเน้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ส่งผลกระทบเงื่อนไขพื้นฐานทางสังคมที่เป็นกีดกันรักษาความสงบ และอำนวยความสะดวกของชุมชน วัตถุนิยมทำให้เกิดสังคมแบบต่างคนต่างอยู่ สังคมไทยมีจิตสำนึกเรื่องความยุติธรรมน้อย ระบบการศึกษาเรียนรู้ของไทยขาดการปลูกฝังจิตสำนึกด้านรักษาความยุติธรรมทั้งทางตรงและทางอ้อม ระบบการศึกษาในสาขานิติศาสตร์ ทำให้ได้นักกฎหมายที่มีลักษณะใช้กฎหมายเชิงเทคนิคและขาดการมองกระบวนการยุติธรรมในลักษณะสหวิทยาการ ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทำให้เกิดปัญหาอาชญากรรมมากขึ้น การปฏิรูปการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ทำให้เกิดความคาดหวังและความตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนสูง จนอาจนำไปสู่การพิพาทขัดแย้งที่ส่งผลต่อการเพิ่มปริมาณคดี

- กระแสการพัฒนาของโลกยุคโลกาภิวัตน์

ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทำให้เกิดปัญหาอาชญากรรมมากขึ้นและมีความสลับซับซ้อน กระแสโลกาภิวัตน์ทำให้ระบบยุติธรรมเชิงจารีตสลายไป

บทที่ 2

เป้าประสงค์ของแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ

แผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2547-2549 มีเป้าประสงค์ดังนี้

วิสัยทัศน์

กระบวนการยุติธรรมมีการพัฒนาการอำนวยความสะดวกยุติธรรมอย่างเป็นระบบมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีการพัฒนาโครงสร้างและระบบงานยุติธรรมให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และมีความเป็นสากล เพื่อก่อให้เกิดสังคมที่มีคุณภาพ มีความเสมอภาค เป็นธรรม สมานฉันท์ และสงบสุข ก่อให้เกิดดุลยภาพระหว่างการบังคับใช้กฎหมายและการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เปิดโอกาสให้ระบบการมีส่วนร่วมและความร่วมมือของทุกภาคส่วนในสังคมในการอำนวยความสะดวกยุติธรรม ตลอดจนให้ความช่วยเหลือคนยากจน และผู้ด้อยโอกาสให้ได้รับความเป็นธรรมเมื่อเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม

พันธกิจ

1. เร่งปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมองค์รวมด้วยการปรับเปลี่ยนกลไกและวิธีการปฏิบัติงานสู่หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และการบริหารเชิงกลยุทธ์ ด้วยการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาบุคลากรทุกระดับอย่างเสมอภาค เพื่อให้ทำงานอย่างมีจริยธรรม มีการพัฒนามาตรฐานและจรรยาบรรณการปฏิบัติงาน มีองค์กรกลางในการบูรณาการแผนและประสานงาน เร่งสร้างระบบและกลไกเพื่อเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมและเป็นเครือข่ายของกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้ข้อเสนอแนะต่อการกำหนดทิศทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรมในทุกระดับ

2. มุ่งส่งเสริมและพัฒนาระบบและกลไกที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ชุมชน องค์กรต่างๆ ควบคู่กับการพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนอย่างมีประสิทธิภาพ เสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน ตลอดจนพัฒนาระบบและกลไกป้องกันการกระทำความผิด การจำคุก การฟื้นฟูและแก้ไขผู้กระทำความผิด โดยคำนึงถึงผู้เสียหาย เพื่อนำมาซึ่งความเข้มแข็งและความสงบสุขของสังคม

วัตถุประสงค์หลัก

1. ยกระดับกระบวนการยุติธรรมของไทยสู่เป้าหมายเชิงบูรณาการและมีความเป็นสากล ปรับเปลี่ยนกลไกและวิธีการทำงานมุ่งสู่หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

2. ปรับเปลี่ยนกลไกและวิธีการทำงาน และพฤติกรรมของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทางวิชาชีพ เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และทักษะไปสู่การทำงานเชิงบูรณาการอย่างสอดคล้องประสานกัน

3. ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรของกระบวนการยุติธรรมทุกระดับอย่างเสมอภาค ให้มีการเรียนรู้ สามารถสร้างนวัตกรรมและพัฒนาวิทยาการเทคโนโลยีที่เหมาะสมต่อกระบวนการยุติธรรมและมีจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่
4. ขยายโอกาสให้ประชาชน ชุมชนและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอำนวยความสะดวกและการป้องกันแก้ไขอาชญากรรมและการกระทำผิด
5. สร้างกลไกและกระบวนการทำงานเชิงบูรณาการของกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ เพื่อป้องกันและลดปัญหาอาชญากรรมและข้อพิพาท เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน เด็กและเยาวชนอย่างเสมอภาค รวดเร็วและเป็นธรรม เพื่อยกระดับความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินของประชาชน
6. ลดปริมาณคดีและข้อพิพาทที่จะเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม และส่งเสริมกระบวนการยุติธรรมทางเลือก
7. ส่งเสริมการศึกษา วิจัยและการพัฒนากระบวนการยุติธรรมและกฎหมาย ให้สามารถอำนวยความสะดวกและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพประชาชน เอกชนและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพเสมอภาค และเป็นธรรม
8. พัฒนาระบบและกลไกการจำแนก วิธีการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดคดีอาญาให้กลับเป็นคนดี คืนสู่สังคม
9. พัฒนาระบบการดำเนินคดีแพ่ง คดีอาญา คดีแรงงาน คดีภาษีอากร คดีปกครอง และพัฒนาการบังคับคดีแรงงาน คดีภาษีอากร คดีปกครอง คดีแพ่ง คดีล้มละลาย และการวางทรัพย์ เพื่อให้มีประสิทธิภาพ มีความเสมอภาค รวดเร็ว โปร่งใส และเป็นธรรม

เป้าหมายรวมของแผนแม่บทฯ

ในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์หลักข้างต้น จะนำไปสู่ผลลัพธ์สุดท้ายที่ควรเกิดขึ้นเมื่อสิ้นสุดการใช้แผนแม่บทฯ ดังนี้

1. หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการบูรณาการเป้าหมายและกระบวนการทำงานที่สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยมุ่งสู่การอำนวยความสะดวกที่มีประสิทธิภาพ มีความเสมอภาค รวดเร็ว โปร่งใส และเป็นธรรม
2. บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมมีความรู้ ความสามารถอย่างมืออาชีพ ความเป็นอิสระในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมกับการกิจ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกที่ดีในการอำนวยความสะดวกและการให้บริการ มีศักดิ์ศรี และความภาคภูมิใจต่อการปฏิบัติหน้าที่
3. ประชาชนและสังคมมีความศรัทธาเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม มีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานอำนวยความสะดวกและการให้บริการของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม และรู้สึกมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ยุทธศาสตร์

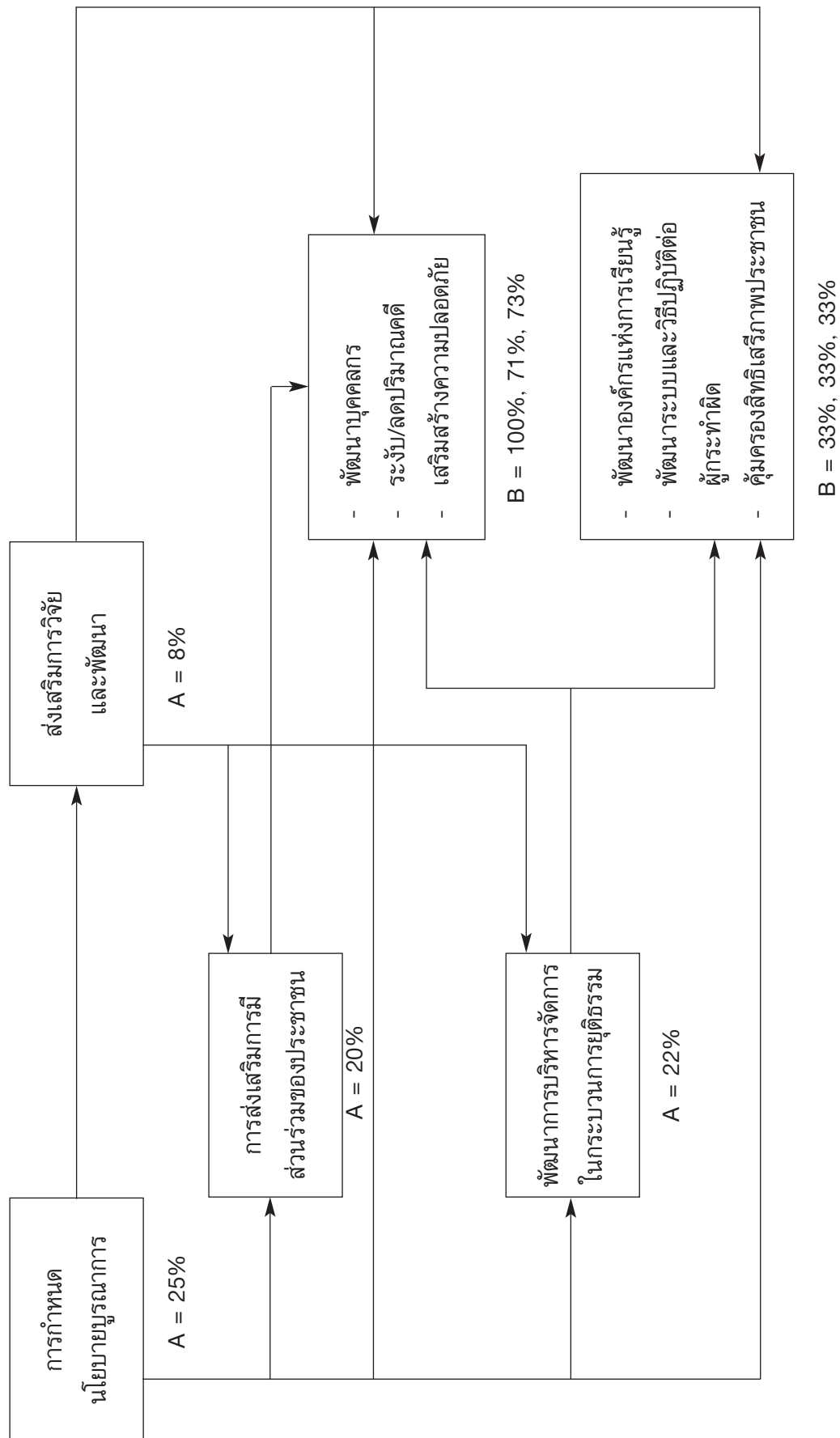
เพื่อให้การพัฒนาระบบการยุติธรรม ในอนาคตช่วงระยะ 3 ปีข้างหน้า (ระหว่างปี พ.ศ. 2547-2549) บรรลุวัตถุประสงค์หลัก ซึ่งจะสอดคล้องและผลักดันให้บังเกิดผลตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ ทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมควรกำหนดแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการประจำปีของหน่วยงาน ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่แผนแม่บทฉบับนี้กำหนดไว้ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดพลังขับเคลื่อน การพัฒนาระบบการยุติธรรมไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

แผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ แบ่งออกได้ 10 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1	การพัฒนาระบบการยุติธรรมด้วยนโยบายบูรณาการการอำนวย	ค
	ความยุติธรรมในระดับชาติ	
ยุทธศาสตร์ที่ 2	การพัฒนาการบริหารจัดการในระบบงานกระบวนการยุติธรรม	
ยุทธศาสตร์ที่ 3	การพัฒนาบุคลากรและการกำหนดจรรยาบรรณการปฏิบัติงาน	
	ในกระบวนการยุติธรรม	
ยุทธศาสตร์ที่ 4	การพัฒนาระบบการยุติธรรมให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้	
ยุทธศาสตร์ที่ 5	การส่งเสริมการศึกษา วิจัยและพัฒนาระบบการยุติธรรมและกฎหมาย	
ยุทธศาสตร์ที่ 6	การส่งเสริมการระงับข้อพิพาทและลดปริมาณคดีที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม	
ยุทธศาสตร์ที่ 7	การพัฒนาระบบและวิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดและระบบการแก้ไขฟื้นฟู	
ยุทธศาสตร์ที่ 8	การเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน	
ยุทธศาสตร์ที่ 9	การส่งเสริม สนับสนุน และสร้างกลไกเพื่อขยายโอกาสให้ประชาชน	
	ชุมชน ท้องถิ่น และเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม	
ยุทธศาสตร์ที่ 10	การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และการช่วยเหลือประชาชนด้านกฎหมายและ	
	กระบวนการยุติธรรม	

ยุทธศาสตร์ดังกล่าวข้างต้นสามารถจัดลำดับความสำคัญและความสัมพันธ์ในรูปแผนภาพได้

ดังนี้

แผนภาพลำดับความสำคัญและความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์

จากแผนภาพความสัมพันธ์ระหว่างยุทธศาสตร์สามารถอธิบายการจัดลำดับความสำคัญของยุทธศาสตร์ได้ดังนี้

ลำดับที่ 1	ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนากระบวนการยุติธรรมด้วยนโยบายบูรณาการการอำนวยความสะดวกยุติธรรมในระดับชาติ
ลำดับที่ 2	ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการบริหารจัดการในระบบงานกระบวนการยุติธรรม
ยุทธศาสตร์ที่ 9 การส่งเสริม สนับสนุน และสร้างกลไกเพื่อขยายโอกาสให้ประชาชน ชุมชน ท้องถิ่น และเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม
ลำดับที่ 3	ยุทธศาสตร์ที่ 5 การส่งเสริมการศึกษา วิจัย และพัฒนากระบวนการยุติธรรมและกฎหมาย
ลำดับที่ 4	ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาบุคลากรและการกำหนดจรรยาบรรณ การปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรม
ยุทธศาสตร์ที่ 6 การส่งเสริมการระงับข้อพิพาทและลดปริมาณคดีที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม
ยุทธศาสตร์ที่ 8 การเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน
ลำดับที่ 5	ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนากระบวนการยุติธรรมให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
ยุทธศาสตร์ที่ 7 การพัฒนาระบบและวิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด และระบบการแก้ไขฟื้นฟู
ยุทธศาสตร์ที่ 10 การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และการช่วยเหลือประชาชนด้านกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม

จาก 10 ยุทธศาสตร์ดังกล่าวข้างต้น สามารถสังเคราะห์เป็นแนวทางการดำเนินงานหลักได้ดังต่อไปนี้

1) แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมอย่างมีระบบ ภายใต้นโยบายบูรณาการการอำนวยความสะดวกยุติธรรมแห่งชาติ โดยมุ่งสู่หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เสริมความแข็งแกร่งให้กับกระบวนการยุติธรรมในการปฏิบัติหน้าที่อำนวยความสะดวกยุติธรรมอย่างมีคุณภาพมีคุณธรรมและมีมาตรฐานเพื่อเสริมสร้างความสงบสุขและความมั่นคงของประเทศ เพื่อให้กระบวนการยุติธรรมมีศักยภาพพร้อมที่จะแก้ไขปัญหาคอขวดหรือข้อพิพาทในสังคม และพร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาอาชญากรรมที่มีความรุนแรงและสลับซับซ้อนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2) แนวทางกระตุ้นสังคม ประชาชน ทุกภาคส่วนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการรักษาความสงบเรียบร้อย การป้องกันปราบปรามอาชญากรรม การอำนวยความยุติธรรม ทำให้ประชาชนตระหนักและรู้สึกว่าเป็นปัญหาสังคมและปัญหาอาชญากรรมเป็นปัญหาที่ทุกคนควรมีส่วนร่วมแก้ไขปรับปรุงและฟื้นฟูแนวทางการดำเนินการคือ ต้องพัฒนากลไก ช่องทาง เพื่อให้ประชาชนรู้สึกว่าไม่เป็นการยุ่งยากที่จะให้ความร่วมมือและถือได้ว่าเป็นหน้าที่หรือความรับผิดชอบที่พึงมีต่อสังคม ซึ่งต้องอาศัยการณรงค์ประชาสัมพันธ์และพัฒนาเครือข่าย

3) แนวทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรมโดยคำนึงถึงหลักวิชาการ มีการพัฒนาองค์ความรู้และนำมาประยุกต์ในทางปฏิบัติ เพราะสังคมในอนาคตจะต้องมีการแก้ไขปัญหาโดยใช้ปัญญาบนพื้นฐานของการมีข้อมูลที่ทันสมัยถูกต้องเพื่อประกอบการตัดสินใจ

โดยแต่ละแนวทาง อาจกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคตามแผนแม่บทนี้ เป็น 3 กลุ่มดังนี้

จากแนวทางที่ 1 อาจกำหนดเป็น**กลุ่มยุทธศาสตร์การบูรณาการการอำนวยความยุติธรรมและการพัฒนากระบวนการยุติธรรม** เพื่อให้กระบวนการยุติธรรมมีคุณภาพ มีมาตรฐานการปฏิบัติงานที่ชัดเจน และเพื่อให้มีการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งเป็นการกิจของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมโดยตรง ได้แก่ ยุทธศาสตร์ 1, 2, 3, 7, 8 และ 10

จากแนวทางที่ 2 อาจกำหนดเป็น**กลุ่มยุทธศาสตร์ที่ต้องมีการประสานความร่วมมือกับภาคประชาชน ชุมชน องค์กรท้องถิ่น และภาคเอกชน** ให้เข้ามาเป็นภาคีการอำนวยความยุติธรรมที่ต้องการความโปร่งใส เป็นธรรม ตรวจสอบได้ และเพื่อให้กระบวนการยุติธรรมได้มีโอกาสทำงานอย่างมืออาชีพ โดยให้การอำนวยความยุติธรรมคดีเล็กๆ น้อยๆ อยู่ที่ชุมชน ได้แก่ ยุทธศาสตร์ 6 และ 9

จากแนวทางที่ 3 อาจกำหนดเป็น**กลุ่มยุทธศาสตร์การพัฒนาองค์ความรู้** เพื่อการพัฒนากระบวนการยุติธรรมให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และสภาพปัญหาในกระบวนการยุติธรรมที่มีลักษณะพลวัตร ได้แก่ ยุทธศาสตร์ 4 และ 5 ซึ่งกลุ่มยุทธศาสตร์เหล่านี้จะต้องมีการประสานความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3

รายละเอียดของยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์แต่ละยุทธศาสตร์ จะมีเนื้อหาสาระประกอบด้วย กรอบแนวคิด วัตถุประสงค์ และแผนงานรองรับที่ชัดเจน โดยในแต่ละแผนงานจะมีรายละเอียดของวัตถุประสงค์ ขอบข่ายการดำเนินงาน ตัวชี้วัด และหน่วยงานรับผิดชอบ เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการนำไปเป็นกรอบการปฏิบัติ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนากระบวนการยุติธรรมด้วยนโยบายบูรณาการการอำนวยความสะดวกในระดับชาติ

กระบวนการยุติธรรมต้องปรับตัวโดยการพัฒนากระบวนการยุติธรรมในลักษณะที่เป็นองค์รวม มีการกำหนดนโยบายบูรณาการการอำนวยความสะดวกของชาติร่วมกันและมีการกำหนดทิศทางการพัฒนาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินที่ชัดเจนเพื่อลดปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด และปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ โดยมีองค์กรประสานงานในการจัดทำนโยบายบูรณาการการอำนวยความสะดวกของชาติ และบรรจุนโยบายดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อให้นโยบายนี้สามารถเป็นกรอบแนวคิดและเป็นแนวทางจัดทำแผนในกระบวนการยุติธรรมทุกระบบย่อย เพื่อให้การพัฒนากระบวนการยุติธรรมองค์รวมทำได้อย่างต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพ กระตุ้นกระบวนการยุติธรรมไทยสู่เป้าหมายเชิงบูรณาการเพื่อ สนองตอบความต้องการของประชาชน และสร้างความมั่นใจให้นักลงทุนชาวต่างชาติ โดยหน่วยงานในระบบย่อยมีการทำงานแบบเชื่อมโยง ลดลักษณะการทำงานแบบซ้ำซ้อนต่างคนต่างทำ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้มีการพัฒนากระบวนการยุติธรรมองค์รวมโดยมีเป้าหมายเชิงบูรณาการอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน
 2. เพื่อพัฒนาการอำนวยความสะดวกของชาติ และกำหนดทิศทางการพัฒนาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- ประกอบด้วยแผนงานต่างๆ ดังนี้

แผนงานที่ 1 แผนงานการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการอำนวยความสะดวกแห่งชาติ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและทุกภาคส่วนในสังคม มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายบูรณาการการอำนวยความสะดวก
2. เพื่อให้มีการกำหนดนโยบายซึ่งเป็นที่ยอมรับและสามารถประสานงานในการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3. เพื่อเสริมประสิทธิภาพในการปฏิบัติตามนโยบายการอำนวยความยุติธรรม
4. เพื่อให้มีการบูรณาการด้านงบประมาณของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. พัฒนากลไกและเวทีการระดมสมองอย่างมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายหลักแต่ละด้าน
2. กำหนดแนวทางการแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติอย่างมีบูรณาการรวมทั้งด้านแผนและงบประมาณ
3. ประสาน ติดตามและ ประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานหลัก
4. ดำเนินการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงนโยบายอย่างต่อเนื่อง

ตัวชี้วัด

1. จำนวนนโยบายบูรณาการของกระบวนการยุติธรรมด้านต่างๆ ที่เพิ่มขึ้น
2. การบูรณาการด้านงบประมาณของกระบวนการยุติธรรมทุกปี
3. มีกระบวนการพิจารณาพิจารณาในประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

1. สำนักงานกิจการยุติธรรม
2. องค์การบริหารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม

แผนงานที่ 2 แผนงานพัฒนาระบบการประสานงานและสร้างเครือข่ายการทำงานเพื่อกำหนดนโยบายบูรณาการการอำนวยความยุติธรรมแห่งชาติ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาระบบประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายบูรณาการการอำนวยความยุติธรรมและเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของหน่วยงาน
2. เพื่อสร้างและพัฒนาระบบเครือข่ายการทำงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม
3. เพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรมองค์รวมอย่างต่อเนื่อง

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. จัดประชุมสัมมนาระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง
2. พัฒนาเครือข่ายการทำงานในกระบวนการยุติธรรมในรูปแบบต่างๆ

ตัวชี้วัด

1. จำนวนการจัดประชุม สัมมนา ระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปี และผลการประเมินซึ่งบ่งชี้ถึงความสำเร็จของการจัดประชุม สัมมนา
2. จำนวนเครือข่ายการทำงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่เพิ่มขึ้น
3. ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการติดต่อประสานงานด้านต่างๆ

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

ทุกองค์การบริหารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม

แผนงานที่ 3 แผนงานพัฒนาเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม และ/หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและต่างประเทศ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและต่างประเทศ
2. เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ร่วมกัน

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. กำหนดขอบข่ายการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานอย่างต่อเนื่องทุกปี
2. จัดกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ
3. แสวงหาความร่วมมือและพัฒนาแนวทางความร่วมมือระหว่างประเทศในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรม
4. ติดตามประเมินผลการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานทั้งภายในและต่างประเทศ

ตัวชี้วัด

1. มีแผนงานการจัดกิจกรรมอย่างชัดเจนทุกปี
2. จำนวนกิจกรรมที่จัดในแต่ละปี
3. ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดจากการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทั้งภายในและต่างประเทศ

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

ทุกองค์การบริหารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม

หน่วยงานสนับสนุน

กระทรวงการต่างประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการบริหารจัดการในระบบงานกระบวนการยุติธรรม

เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่น ความอบอุ่นใจและเพิ่มที่พึ่งพิงให้กับประชาชน แนวทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรมแนวทางหนึ่ง คือ ส่งเสริมการมีศาลชำนาญพิเศษ ศาลพิเศษเฉพาะด้าน และพัฒนาประสิทธิภาพเชิงยุทธศาสตร์ของกระบวนการยุติธรรมในทุกกระบวนย่อย ปรับเปลี่ยนกลไกวิธีการทำงาน เพิ่มพูนความรู้ความสามารถและทักษะไปสู่การทำงานเชิงบูรณาการอย่างสอดคล้องประสาน มุ่งเน้นการทำงานด้วยความคิดและวางแผนเชิงกลยุทธ์ มีการปฏิบัติงานโดยมุ่งสู่ผลสัมฤทธิ์และมีการประเมินผลระบบเปิด มีกระบวนการตรวจสอบและถ่วงดุลย์ทางการปฏิบัติระหว่างกระบวนการยุติธรรมระบบย่อยอย่างมีคุณภาพ มีวิธีการทำงานมุ่งสู่หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ยึดหลักความเสมอภาค มีการกระจายอำนาจการบริหารงานยุติธรรม และสร้างแนวคิดร่วมกันที่จะพัฒนาประสิทธิภาพของระบบงานยุติธรรมด้วยการมีตัวชี้วัดในการปฏิบัติงาน และสร้างระบบหลักประกันในการคุ้มครองการปฏิบัติหน้าที่โดยชอบของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมในทุกกระบวนย่อย มีการทำงานในกระบวนการยุติธรรมเชิงสหวิชาชีพมากขึ้น นำไปสู่การสร้างกลไกและกระบวนการทำงานเชิงบูรณาการของกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบเพื่อลดปัญหาอาชญากรรมและข้อพิพาท เพื่อยกระดับความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของประชาชน ให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบการบังคับคดีแพ่ง คดีล้มละลาย การวางทรัพย์และการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ตลอดจนการปฏิบัติงานในการอำนวยความยุติธรรม คดีปกครองและคดีอื่นๆ ให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป พัฒนากฎหมายและกฎระเบียบต่างๆ เพื่อลด/แก้ไขปัญหาความล่าช้าในกระบวนการยุติธรรม และปรับปรุงในเรื่องความเหลื่อมล้ำเรื่องเงินเดือนและสวัสดิการของบุคลากรเพื่อให้เกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคโลกาภิวัตน์กระบวนการยุติธรรมต้องปรับตัว ต้องพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศให้ทันสมัยเพื่อให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเพื่อประโยชน์ต่อการอำนวยความยุติธรรมให้กับประชาชน โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับงานยุติธรรมทางอาญาทางแพ่ง และทางปกครองอย่างมีระบบและต่อเนื่อง มีการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกันในการปฏิบัติงาน การวางแผน การประสานแผนเพื่อประโยชน์ในการบริหารเชิงกลยุทธ์ และกำหนดทิศทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรมอย่างมีหลักวิชาการและเพื่อใช้ประโยชน์ในการติดตามประเมินผล เพื่อให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากลด้วย

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการในระบบงานกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงขวัญและกำลังใจของผู้ปฏิบัติงานและผลลัพธ์ที่จะเกิดกับประชาชน

ประกอบด้วยแผนงานต่างๆ ดังนี้

แผนงานที่ 1 แผนงานพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม

วัตถุประสงค์

1. เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม
2. เพื่อปรับเปลี่ยนกลไกและวิธีการทำงานการอำนวยความยุติธรรมให้ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน
3. เพื่อนำนวัตกรรมด้านการบริหารจัดการและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. พัฒนาการบริหารจัดการของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมโดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์
2. ลดขั้นตอนในการปฏิบัติงานให้สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ
3. นำเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยมาใช้ในการบริหารจัดการในหน่วยงาน
4. เสริมสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม
5. ส่งเสริมให้มีการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม
6. ให้ความรู้ด้านการบริหารงานสมัยใหม่แก่บุคลากรอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน
7. สนับสนุนการศึกษาดูงานในต่างประเทศ เพื่อพัฒนาระบบงานให้มีความเป็นสากล

ตัวชี้วัด

1. ลดขั้นตอนและเวลาในการปฏิบัติงาน
2. จำนวนผู้กระทำผิดหรือฝ่าฝืนวินัยของแต่ละหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมลดลง
3. มีการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม
4. มีการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด
5. มีการจัดอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
6. ขวัญและกำลังใจของผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรมอยู่ในระดับดี

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

ทุกองค์การบริหารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม

แผนงานที่ 2 แผนงานพัฒนาประสิทธิภาพในการอำนวยความยุติธรรม วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้มีการอำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชนทุกประเภทได้อย่างเสมอภาค โปร่งใส รวดเร็ว ต่อเนื่อง เป็นธรรม และทั่วถึง
2. เพื่อให้มีการตรวจสอบและถ่วงดุลย์การปฏิบัติงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม อย่างมีคุณภาพ
3. เพื่อให้มีการกระจายอำนาจในการอำนวยความยุติธรรม
4. เพื่อให้เกิดแผนงานร่วมกันที่จะพัฒนาประสิทธิภาพการอำนวยความยุติธรรมทั้งระบบ
5. เพื่อพัฒนากฎหมายและระเบียบต่างๆ ให้ทันสมัย มีการบังคับใช้ที่รวดเร็ว และสอดคล้อง กับความต้องการของสังคมและการพัฒนาประเทศ
6. เพื่อให้มีการพัฒนาหน่วยงานหรือองค์กรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการอำนวย ความยุติธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสภาพปัญหาอาชญากรรม สภาพการเปลี่ยนแปลง ทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยี

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. สร้างกระบวนการตรวจสอบและถ่วงดุลย์ระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม
2. กำหนดแนวทางการกระจายอำนาจการอำนวยความยุติธรรมทั้งระบบ
3. กำหนดแผนงานร่วมกันที่จะพัฒนาประสิทธิภาพการอำนวยความยุติธรรมทั้งระบบ
4. กำหนดขั้นตอนการออกกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติ หรือการปรับปรุงแก้ไขที่รวดเร็ว รวมทั้ง ให้มีระยะเวลาสิ้นสุดในการบังคับใช้ที่ชัดเจน

ตัวชี้วัด

1. มีกลไกการตรวจสอบและถ่วงดุลย์ระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม
2. มีแนวทางการกระจายอำนาจที่เป็นลายลักษณ์อักษรและชัดเจน
3. จำนวนแผนงานร่วมกันที่จะพัฒนาประสิทธิภาพการอำนวยความยุติธรรมทั้งระบบ
4. ระยะเวลาของการออกกฎหมาย ปรับปรุงแก้ไข และจำนวนกฎหมายที่มีระยะเวลาดำเนินการ ที่ชัดเจน
5. ความพึงพอใจของประชาชนที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม
6. จำนวนหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการอำนวยความยุติธรรมที่เพิ่มขึ้น
7. มีการดำเนินการคดีหรือข้อพิพาทที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมที่รวดเร็วขึ้น และคดีค้างลดลง

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

ทุกองค์กรบริหารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม

แผนงานที่ 3 แผนงานพัฒนาประสิทธิภาพในการให้บริการในกระบวนการยุติธรรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้มีการพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม
2. เพื่อให้มีการให้บริการแก่ประชาชนในกระบวนการยุติธรรมอย่างรวดเร็ว เสมอภาค และเป็นธรรม
3. เพื่อพัฒนาการให้บริการในกระบวนการยุติธรรมที่ต้องใช้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ
4. เสริมสร้างและสนับสนุนการให้มีความร่วมมือในการให้บริการระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม และกับหน่วยงานอื่นๆ

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. มีการปรับปรุงและแก้ไขปัญหาการให้บริการแก่ประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม
2. กำหนดแนวทางการให้บริการแก่ประชาชนอย่างรวดเร็ว เสมอภาค และเป็นธรรม
3. พัฒนาการให้บริการที่ต้องใช้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านอย่างทั่วถึง
4. มีระบบและกลไกของความร่วมมือในการให้บริการระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและกับหน่วยงานอื่นๆ

ตัวชี้วัด

1. จำนวนประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการให้บริการแก่ประชาชนที่ได้รับการแก้ไขต่อปี
2. สถิติการร้องเรียนของประชาชนต่อปี
3. ความพึงพอใจของประชาชนที่รับบริการจากกระบวนการยุติธรรม
4. จำนวนกิจกรรม และโครงการที่พัฒนาความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการให้บริการในกระบวนการยุติธรรมต่อปี
5. มีการพัฒนาระบบความร่วมมือในการให้บริการระหว่างหน่วยงาน

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

ทุกองค์การบริหารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมที่มีภารกิจการให้บริการแก่ประชาชน

หน่วยงานประสานงาน

สำนักงานกิจการยุติธรรม

แผนงานที่ 4 แผนงานพัฒนาระบบฐานข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาระบบฐานข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรมที่สอดคล้องและรองรับกับแผนแม่บทเทคโนโลยีและสารสนเทศแห่งชาติ
2. เพื่อสร้างระบบข้อมูลพื้นฐานร่วมกันเพื่อประโยชน์ในการวางแผนและพัฒนากระบวนการยุติธรรม
3. เพื่อให้มีการเชื่อมโยงเครือข่ายข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม
4. เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือหน่วยงานอื่นเข้ามาใช้ข้อมูลสารสนเทศพื้นฐานของกระบวนการยุติธรรม

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. สร้างระบบฐานข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรมให้สอดคล้องและรองรับกับแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ
2. ศึกษาวิเคราะห์และระดมความคิดเห็นเพื่อกำหนดลักษณะข้อมูลพื้นฐานที่ต้องใช้ร่วมกันและมีการจัดเก็บอย่างมีระบบและต่อเนื่อง
3. สร้างและพัฒนาระบบที่สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม
4. วางระบบและระเบียบการใช้ข้อมูลสารสนเทศของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเพื่อเชื่อมโยงกับบุคคลหรือหน่วยงานอื่นๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

ตัวชี้วัด

1. มีระบบฐานข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรม
2. มีการกำหนดลักษณะข้อมูลพื้นฐานที่ต้องจัดเก็บอย่างชัดเจน
3. มีเครือข่ายข้อมูลที่เชื่อมโยงกันของทุกหน่วยงานทั้งในและนอกกระบวนการยุติธรรม
4. จำนวนครั้งของการใช้บริการฐานข้อมูลจากบุคคลหรือหน่วยงานต่างๆ
5. มีการใช้ข้อมูลพื้นฐานเพื่อประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาและหรือการแก้ไขปัญหาในกระบวนการยุติธรรม

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

1. สำนักงานกึ่งการยุติธรรม
2. ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศของแต่ละองค์กรในกระบวนการยุติธรรม

หน่วยงานสนับสนุน

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

แผนงานที่ 5 แผนงานการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรมให้มีมาตรฐาน และมีตัวชี้วัดที่ชัดเจน โดยคำนึงถึงความเป็นองค์กรรวม
2. เพื่อให้เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดมีความสอดคล้อง และรองรับกับแนวทางการปฏิบัติงาน และระบบงบประมาณที่มุ่งเน้นผลงาน ผลผลิต และผลลัพธ์

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. มีกระบวนการดำเนินงานเพื่อกำหนดเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัด
2. ปรับปรุงและพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดการปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรมให้ทันสมัยอยู่เสมอ
3. ติดตามและประเมินผลการใช้ประโยชน์เกณฑ์มาตรฐานอย่างต่อเนื่อง

ตัวชี้วัด

มีเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดการปฏิบัติงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทุกหน่วยงานที่ชัดเจนและทันสมัย

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

ทุกองค์กรบริหารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม

หน่วยงานประสานงาน

สำนักงานกิจการยุติธรรม

แผนงานที่ 6 แผนงานพัฒนาระบบการดำเนินคดีและการบังคับคดี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาระบบการดำเนินคดีอาญา คดีแพ่ง คดีแรงงาน คดีภาษีอากร คดีปกครอง ให้มีประสิทธิภาพ มีความเสมอภาค รวดเร็ว โปร่งใส และเป็นธรรม
2. เพื่อเร่งรัดการบังคับคดีแรงงาน คดีภาษีอากร คดีปกครอง คดีแพ่ง คดีล้มละลาย การวางทรัพย์ และการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และเป็นธรรม
3. เพื่อดำเนินการพัฒนาระบบการบังคับคดีแรงงาน คดีภาษีอากร คดีปกครอง คดีแพ่ง คดีล้มละลาย การวางทรัพย์ และการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. ส่งเสริมและดำเนินการพัฒนาระบบการดำเนินคดีแพ่ง คดีอาญา คดีแรงงาน คดีภาษีอากร และคดีปกครอง ให้มีประสิทธิภาพ มีความเสมอภาค รวดเร็ว โปร่งใส และเป็นธรรม

2. กำหนดแนวทางและวิธีการปฏิบัติในการพัฒนาระบบการบังคับคดีแรงงาน คดีภาษีอากร คดีปกครอง คดีแพ่ง คดีล้มละลาย การวางทรัพย์ และการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้
3. ดำเนินการพัฒนาตามแนวทางที่กำหนดและติดตามประเมินผล

ตัวชี้วัด

1. มีแนวทางการพัฒนาระบบการดำเนินคดีอาญา คดีแพ่ง คดีแรงงาน คดีภาษีอากร และ คดีปกครองที่ชัดเจน
2. มีแนวทางในการพัฒนาระบบการบังคับคดีแรงงาน คดีภาษีอากร คดีปกครอง คดีแพ่ง คดีล้มละลาย การวางทรัพย์ และการฟื้นฟูกิจการลูกหนี้
3. มีวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการบังคับคดีแพ่ง คดีล้มละลาย การวางทรัพย์ และการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้มากขึ้น
4. ความพึงพอใจของคู่ความในคดี

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

1. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
2. สำนักงานอัยการสูงสุด
3. กรมบังคับคดี
4. องค์การบริหารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาบุคลากร และการกำหนดจรรยาบรรณการปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรม

เพื่อให้บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่สอดคล้องกับทิศทางการปฏิรูประบบราชการและการพัฒนาประเทศ รวมทั้งได้รับการพัฒนาศักยภาพและคุณสมบัติอย่างต่อเนื่อง จึงควรกำหนดแนวทางในการพัฒนาบุคลากรในลักษณะของการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมและของแต่ละระบบย่อย และร่วมกันกำหนดจรรยาบรรณการปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรมในลักษณะของการมีอาชีพปฏิญาณในการปฏิบัติหน้าที่ เนื่องจากกระบวนการยุติธรรมต้องการคุณลักษณะของบุคลากรที่มีจิตสำนึกในความซื่อสัตย์สุจริต รักความยุติธรรม รักและเคารพในหลักของสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล มีจิตสำนึกในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคล เอกชน และสังคม มีจรรยาบรรณในการปฏิบัติงาน และมีทักษะการทำงานเชิงบูรณาการและเชิงสหวิชาชีพเพื่อนำไปสู่พฤติกรรมการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและแนวทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรมเชิงสหวิทยาการ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมอย่างมีระบบ
2. เพื่อให้มีการกำหนดจรรยาบรรณในการปฏิบัติงาน ทั้งที่เป็นจรรยาบรรณร่วมในกระบวนการยุติธรรม และจรรยาบรรณในการปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงานในระบบงานยุติธรรม

3. เพื่อเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริตของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม
4. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม ประกอบด้วยแผนงานต่างๆ ดังนี้

แผนงานที่ 1 แผนงานการพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมให้มีความรู้ มีคุณธรรมและจริยธรรม และมีศักยภาพที่เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน
2. เพื่อเสริมสร้างขวัญและกำลังใจของบุคลากรในทุกหน่วยงาน
3. เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีจิตสำนึกรักความยุติธรรม มีจิตสำนึกถึงการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคล มีพฤติกรรมด้านคุณธรรมที่สนองต่อความต้องการของประชาชน
4. เพื่อเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรทุกหน่วยงาน

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. จัดทำแผนพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ เพื่อให้บุคลากรมีแนวคิดในการปฏิบัติงานที่คำนึงถึงองค์รวมของกระบวนการยุติธรรม และมุ่งสู่ผลลัพธ์ที่ดีต่อประชาชน
2. จัดทำแผนพัฒนาบุคลากรของแต่ละหน่วยงานทุกปี
3. ส่งเสริมสนับสนุนการจัดหลักสูตรพิเศษเพื่อให้บุคลากรของทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีโอกาสเข้ารับการอบรมร่วมกันในทุกระดับ
4. ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมให้มีความรู้ให้โอกาสทางการศึกษาที่สูงขึ้น เพื่อเพิ่มศักยภาพ รวมทั้งด้านการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน
5. มีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามแผนพัฒนาบุคลากร

ตัวชี้วัด

1. มีแผนพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมอย่างต่อเนื่อง
2. มีแผนพัฒนาบุคลากรประจำปีของทุกหน่วยงาน
3. ความพึงพอใจและทัศนคติของประชาชนต่อการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม
4. มีการร้องเรียนให้สอบวินัยน้อยลง
5. ขวัญและกำลังใจและความพึงพอใจในงานของบุคลากรแต่ละหน่วยงาน
6. ความรู้ ความสามารถของบุคลากรเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด
7. ผลคะแนนจากการประเมินความสำเร็จของการจัดหลักสูตรพิเศษ

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

1. ทุกองค์กรบริหารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม
2. องค์กรวิชาชีพทางกฎหมาย
3. สถาบันการศึกษา

แผนงานที่ 2 แผนงานพัฒนาจรรยาบรรณการปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรม**วัตถุประสงค์**

1. เพื่อให้มีการกำหนดจรรยาบรรณการปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรมซึ่งมีลักษณะเป็นจรรยาบรรณร่วมที่ทุกหน่วยงานถือปฏิบัติร่วมกัน
2. เพื่อให้มีการพัฒนาจรรยาบรรณการปฏิบัติงานของทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม
3. เพื่อให้มีกลไกในการกำกับดูแลการปฏิบัติตามจรรยาบรรณการปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรม

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. จัดทำจรรยาบรรณร่วมของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม
2. จัดทำและหรือพัฒนาจรรยาบรรณการปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงาน
3. มีหน่วยงาน/หรือคณะอนุกรรมการ/คณะกรรมการติดตามตรวจสอบ

ตัวชี้วัด

1. มีจรรยาบรรณการปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจน
2. ความพึงพอใจของประชาชนต่อบุคลากรแต่ละวิชาชีพในกระบวนการยุติธรรม
3. ความพึงพอใจของบุคลากรแต่ละวิชาชีพ

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

ทุกองค์กรบริหารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม

หน่วยงานประสานงาน

สำนักงานกิจการยุติธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนากระบวนการยุติธรรมให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

เพื่อให้กระบวนการยุติธรรมปรับตัวเท่าทันการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนายุคโลกาภิวัตน์ และมีการพัฒนาระบบการทำงานให้สอดคล้องกับการปฏิรูประบบราชการ บทบัญญัติแห่งกฎหมายรัฐธรรมนูญ การปฏิรูปกฎหมายและความก้าวหน้าของเทคโนโลยี หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมจะต้องพัฒนาตนเองให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบและวิธีการหลากหลาย เพื่อให้บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมเป็นบุคลากรแกนนำในภาครัฐ มีภาวะผู้นำมีวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีม

มีค่านิยมร่วมในลักษณะที่สะท้อนภาพเชิงบวกของกระบวนการยุติธรรม มีวิถีคิดที่เป็นระบบ และสามารถสร้างนวัตกรรมและพัฒนาวิทยาการและเทคโนโลยีที่เหมาะสมต่อกระบวนการยุติธรรมในทุกกระบวนย่อยเพื่อนำไปสู่การทำงานที่มีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้บุคลากรในทุกหน่วยงานของกระบวนการยุติธรรม พัฒนาความรู้และศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม ปัญหาอาชญากรรม และนวัตกรรมทางด้านเทคโนโลยี
2. เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีค่านิยมและวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีม ที่มุ่งเน้นผลสำเร็จของหน่วยงาน และผลประโยชน์ของประชาชน ประกอบด้วยแผนงานต่างๆ ดังนี้

แผนงานที่ 1 แผนงานพัฒนาหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมให้มีความรู้ความเข้าใจและยอมรับแนวคิดการพัฒนาหน่วยงานให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
2. เพื่อปรับปรุงพฤติกรรมการทำงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมให้มุ่งเน้นประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงาน
3. เพื่อสร้างลักษณะการทำงานเป็นทีมในหน่วยงาน และระหว่างหน่วยงาน
4. เพื่อพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม การให้ความร่วมมือของประชาชนในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม และการอำนวยความยุติธรรม

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. พัฒนาความรู้ความเข้าใจความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับองค์กรเรียนรู้แก่บุคลากรในหน่วยงาน
2. กำหนดแนวทางการดำเนินการเพื่อพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานให้พร้อมรับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป มีการพัฒนาศักยภาพตนเองเพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีความสุข มีประสิทธิภาพ มีเป้าหมายของการปฏิบัติงานที่มุ่งผลสำเร็จของหน่วยงาน มุ่งผลประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ
3. พัฒนาแนวทางการดำเนินการเพื่อสะสมองค์ความรู้และการเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม/การให้ความร่วมมือของประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรม

ตัวชี้วัด

1. บุคลากรในหน่วยงานมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดการพัฒนาหน่วยงานเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

2. บุคลากรมีการปรับปรุงวิธีคิดเกี่ยวกับการทำงานไปในทางบวก มีการพัฒนาตนเองในการปฏิบัติหน้าที่
3. ความพึงพอใจของประชาชนและหน่วยงานที่มารับบริการ

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

ทุกองค์การบริหารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม

แผนงานที่ 2 แผนงานพัฒนาวิทยาการและเทคโนโลยีที่ใช้ในกระบวนการยุติธรรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการนำวิทยาการและเทคโนโลยีมาใช้กับทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน
2. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรและหน่วยงาน ประดิษฐ์คิดค้นหรือสร้างนวัตกรรมพัฒนาวิทยาการและเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. กำหนดให้แต่ละหน่วยงาน ต้องจัดทำแผนและโครงการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำมาใช้เป็นกรอบและแนวทางในการปฏิบัติงานทุกปี
2. กำหนดโครงการสร้างนวัตกรรมและหรือพัฒนาวิทยาการและเทคโนโลยีที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติงาน
3. กำหนดการฝึกอบรมที่รองรับการพัฒนาวิทยาการและเทคโนโลยีต่างๆ

ตัวชี้วัด

1. จำนวนแผนและโครงการที่มีการปฏิบัติจริงและเกิดประสิทธิผลในแต่ละปี
2. ผลกระทบจากการนำโครงการสู่การปฏิบัติ

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

ทุกองค์การบริหารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม

หน่วยงานสนับสนุน

1. กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
2. สถาบันการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การส่งเสริมการศึกษา วิจัยและพัฒนากระบวนการยุติธรรมและกฎหมาย

เพื่อแก้ไขและลดข้อบกพร่องในกระบวนการยุติธรรมและกฎหมาย การพัฒนากระบวนการยุติธรรมจะมุ่งส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัย และพัฒนากระบวนการยุติธรรมและกฎหมาย ในลักษณะที่กระตุ้นการสร้างจิตสำนึกเรื่อง “ความยุติธรรม” ส่งเสริมการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการยุติธรรม และปัญหาอาชญากรรมที่นับวันจะทวีความสลับซับซ้อนมากขึ้น และประสานงานกับสถาบันการศึกษา พร้อมทั้งให้การสนับสนุนการปรับปรุงระบบการศึกษาในสาขานิติศาสตร์ให้มีลักษณะการเรียนการสอน เพื่อให้ได้ผลผลิตคือนักกฎหมายที่สามารถบูรณาการหลักกฎหมายหลักเมตตาธรรมและหลักความจริงธรรมชาติ มุ่งเน้นนิติศาสตร์ผสมผสานกับ สหวิทยาการ เพื่อให้สามารถคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน เอกชน และสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และด้วยความเอื้ออาทร ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและนโยบายการวิจัยของชาติ เพื่อการพัฒนาสู่สังคมยุติธรรม สมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน เพื่อปรับสังคมสู่ดุลยภาพและประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี สร้างความเป็นธรรมและก้าวทันโลกอันมีเป้าหมายเพื่อสร้างรากฐานการพัฒนาสังคมที่เข้มแข็ง ซึ่งจะเป็นพื้นฐานของการพัฒนาประเทศด้านอื่นๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการวิจัยในประเด็นที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากระบวนการยุติธรรมและกฎหมาย
 2. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการนำผลวิจัยไปใช้เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานและพัฒนาหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม
 3. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตบุคลากรที่จะเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมที่สอดคล้องกับภารกิจและความต้องการของการพัฒนากระบวนการยุติธรรม และส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาอย่างต่อเนื่องของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม
- ประกอบด้วยแผนงานต่างๆ ดังนี้

แผนงานที่ 1 แผนงานการจัดตั้งและส่งเสริมกองทุนวิจัยและพัฒนากระบวนการยุติธรรมและกฎหมาย

วัตถุประสงค์

เพื่อจัดตั้งและส่งเสริมกองทุนวิจัยและพัฒนากระบวนการยุติธรรมและกฎหมาย

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. จัดตั้งและส่งเสริมกองทุนวิจัยและพัฒนากระบวนการยุติธรรมและกฎหมาย
2. ประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนภายในประเทศ เพื่อขอความร่วมมือสนับสนุนส่งเสริมการจัดตั้งกองทุน

3. ประสานงานกับหน่วยงานในต่างประเทศที่เป็นแหล่งทุนการวิจัย เพื่อขอความร่วมมือสนับสนุนการปฏิบัติงานของกองทุน
4. กำหนดระเบียบการใช้เงินกองทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนากระบวนการยุติธรรมและกฎหมาย

ตัวชี้วัด

1. มีการจัดตั้งกองทุนวิจัยและพัฒนากระบวนการยุติธรรมและกฎหมายเป็นรูปธรรม
2. จำนวนเงินงบประมาณ เงินอุดหนุนจากแหล่งเงินได้ภายในประเทศที่เพิ่มขึ้นแต่ละปี
3. จำนวนเงินทุนจากต่างประเทศที่สนับสนุนการวิจัยที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปี

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

สำนักงานกิจการยุติธรรม

แผนงานที่ 2 แผนงานวิจัยและพัฒนากระบวนการยุติธรรมและกฎหมาย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้มีแผนแม่บทการวิจัยและพัฒนากระบวนการยุติธรรม และกฎหมายระยะ 5 ปี ที่สอดคล้องกับแผนแม่บทการวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศ
2. เพื่อให้มีการจัดทำแผนการวิจัยและพัฒนากระบวนการยุติธรรมและกฎหมายประจำปี
3. เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการวิจัยและพัฒนาตามแผนที่กำหนด
4. เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนากระบวนการยุติธรรมและระบบกฎหมาย
5. เพื่อส่งเสริมให้มีการวิจัยในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม การกระทำผิดของเด็กและเยาวชน และปัญหาในกระบวนการยุติธรรมอย่างสอดคล้องกับหลักวิชาการ รวมทั้งระยะเวลาบังคับใช้ของกฎหมายในแต่ละฉบับ

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. จัดทำแผนแม่บทการวิจัยและพัฒนากระบวนการยุติธรรมเชิงบูรณาการที่มีทั้งการวิจัยด้านกระบวนการยุติธรรม และกฎหมายที่สอดคล้องกับแผนแม่บทการวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศ
2. จัดทำแผนการวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมและกฎหมายประจำปี
3. ดำเนินการวิจัยตามแผนที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะในเรื่องการพัฒนากฎหมาย ควรมีการกำหนดระยะเวลาบังคับใช้ที่เหมาะสม
4. ประสานความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาเพื่อการพัฒนาแผนงานการวิจัย และ/หรือ ดำเนินการทำวิจัยร่วมกัน
5. ดำเนินการให้ทุนสนับสนุนการวิจัยแก่สถาบันการศึกษา และนักวิชาการที่สนใจ
6. ติดตามประเมินผลโครงการวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุน

ตัวชี้วัด

1. มีแผนการวิจัยและพัฒนากระบวนการยุติธรรมและกฎหมายระยะ 5 ปี ที่สอดคล้องกับแผนแม่บทการวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศ
2. มีแผนการวิจัยกระบวนการยุติธรรมและกฎหมายประจำปีชัดเจน
3. แผนงาน/โครงการด้านวิจัยและพัฒนาของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีความสอดคล้องกับแผนวิจัยและพัฒนา
4. จำนวนโครงการวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนจากเงินกองทุนและทำแล้วเสร็จในแต่ละปี
5. การใช้ผลประโยชน์หรือผลกระทบที่ได้จากการนำผลการวิจัยไปปฏิบัติงานหรือแก้ไขปัญหาในกระบวนการยุติธรรม

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

1. สำนักงานกิจการยุติธรรม
2. ทุกองค์กรบริหารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม

แผนงานที่ 3 แผนงานส่งเสริมการศึกษาเพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนสถาบันการศึกษาในการผลิตบุคคลเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมที่เหมาะสม สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรมและตามสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการพัฒนาทางด้านวิทยาการและเทคโนโลยีที่มีลักษณะพลวัต
2. เพื่อประสานความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในการจัดหลักสูตรอบรมในการพัฒนาบุคลากรในระบบงานยุติธรรมให้มีศักยภาพความรู้และทักษะวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ก้าวสู่บุคลากรมืออาชีพที่สอดคล้องกับภารกิจและความรับผิดชอบในกระบวนการยุติธรรม

ขอบข่ายดำเนินงาน

1. สนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตร สาขานิติศาสตร์ สาขาการสืบสวนสอบสวน สาขารัฐประศาสนศาสตร์ (ตำรวจ) และสาขากระบวนการยุติธรรม ตลอดจนสาขาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้ได้บุคลากรป้อนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรมซึ่งมีลักษณะพลวัตตามทิศทางการพัฒนาประเทศ
2. ประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม และ/หรือกับสถาบันการศึกษาเพื่อร่วมกันจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมให้กับบุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่ในระบบงานยุติธรรม เพื่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพ พัฒนาความรู้ และทักษะอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมืออาชีพ สอดคล้องกับภารกิจหน้าที่ความรับผิดชอบ

ตัวชี้วัด

1. จำนวนบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรที่ได้รับการสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตร
2. ผลการประเมินการทำงานของผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรที่ได้รับการสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตร สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนากระบวนการยุติธรรม หรือสามารถทำงานตอบสนองความต้องการของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม
3. จำนวนหลักสูตรที่จัดอบรมร่วมกันระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม และ/หรือกับสถาบันการศึกษาในแต่ละปี
4. จำนวนผู้เข้ารับการอบรมในหลักสูตรที่มีการจัดอบรมร่วมกัน
5. ผลการประเมินความรู้ ความเข้าใจ และทักษะตามวัตถุประสงค์ของการจัดอบรม

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

1. องค์กรบริหารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม
2. สถาบันการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การส่งเสริมการระงับข้อพิพาทและลดปริมาณคดีที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม

ภายใต้ข้อจำกัดด้านงบประมาณของประเทศ และปัญหาความเป็นทางตันของกระบวนการยุติธรรมปัจจุบัน ในขณะที่มีปัญหาอาชญากรรมเพิ่มมากขึ้น ได้นำมาสู่ปัญหาความล่าช้าในการดำเนินคดี กระบวนการยุติธรรมจึงจำเป็นต้องปรับตัวโดยฟื้นฟูระบบความยุติธรรมเชิงจารีต ให้ความสำคัญกระบวนการยุติธรรมทางเลือกเพื่อเพิ่มช่องทางการอำนวยความสะดวกยุติธรรมที่ประชาชนมีส่วนร่วม และพัฒนากระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ที่คำนึงถึงผู้เสียหายหรือเหยื่อ นอกจากนี้จะมุ่งเน้นการขยายโอกาสแก่ผู้เสียหายเปรียบในสังคมให้มีโอกาสได้รับความยุติธรรมง่ายขึ้น และส่งเสริมบทบาทชุมชนในการระงับข้อพิพาทและลดปริมาณคดี โดยประชาชน ชุมชน และทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมและรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมให้มีการระงับข้อพิพาท และลดปริมาณคดีที่จะเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมแต่ละระบบย่อย
 2. เพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางเลือกโดยให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมได้หลายช่องทางอย่างเหมาะสม เสมอภาคและเป็นธรรม
- ประกอบด้วยแผนงานต่างๆ ดังนี้

แผนงานที่ 1 แผนงานส่งเสริมและพัฒนาระบบการระงับข้อพิพาทและลดปริมาณคดีที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วด้วยความสมัครใจของคู่กรณีทั้งสองฝ่าย
2. เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการนำมาตรการใหม่ๆ มาปรับใช้ในการระงับข้อพิพาทและลดปริมาณคดีที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. กำหนดแนวทางรูปแบบการระงับข้อพิพาท
2. อบรมและสร้างเครือข่ายผู้นำการไกล่เกลี่ย
3. จัดตั้งกลไกและหน่วยงานกลาง ประสานความร่วมมือในการระงับข้อพิพาท
4. ส่งเสริมการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้านในการระงับข้อพิพาท
5. กำหนดและพัฒนามาตรการและแนวทางลดปริมาณคดี
6. ประสานติดตามการดำเนินงานตามมาตรการของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

ตัวชี้วัด

1. ปริมาณคดีต่อปีเข้าสู่หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมลดลง
2. จำนวนคดีและข้อพิพาทต่อปีได้รับการไกล่เกลี่ยประนีประนอมในชุมชนและในแต่ละหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม
3. มีมาตรการใหม่ๆ ที่นำมาใช้เพื่อลดปริมาณคดีที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

ทุกองค์กรบริหารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม

แผนงานที่ 2 แผนงานส่งเสริมและพัฒนาระบบการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเพิ่มช่องทางการอำนวยความสะดวกยุติธรรมโดยให้ประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วม
2. เพื่อเพิ่มกระบวนการยุติธรรมทางเลือกที่จะเป็นผลดีต่อการปรับปรุงแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด โดยคำนึงถึงผู้เสียหายและความสมานฉันท์ในสังคม

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. กำหนดรูปแบบแนวทางการดำเนินงานตามกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์
2. ศึกษา วิจัยและเผยแพร่แนวคิด องค์ความรู้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3. ผลักดันและสนับสนุนให้หน่วยงานมีการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม
4. ติดตามประเมินผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

ตัวชี้วัด

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยอมรับและนำไปดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม
2. จำนวนคดีที่ยอมรับและนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาปรับใช้แต่ละปี
3. ความพึงพอใจของคู่ความ
4. สัดส่วนงบประมาณที่ใช้ในกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับผลงานเมื่อเปรียบเทียบกับงบประมาณที่ใช้ในกระบวนการยุติธรรมปกติของหน่วยงานในแต่ละปี

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

1. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
2. สำนักงานอัยการสูงสุด
3. กรมคุมประพฤติ
4. กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
5. กรมการปกครอง
6. องค์การบริหารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม

หน่วยงานประสานงาน

สำนักงานกิจการยุติธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 7 การพัฒนาระบบและวิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดและระบบการแก้ไขฟื้นฟู

ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาระบบการจำแนก และพัฒนาวิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดให้มีความหลากหลายในทุกกระบวนการย่อยของกระบวนการยุติธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดและให้ครอบคลุมถึงผู้เข้าบำบัดแก้ไขฟื้นฟูด้านยาเสพติดด้วยการกำหนดกิจกรรมต่างๆ ตามความเหมาะสมในแต่ละระบบย่อย เพื่อบรรลุหลักการผู้เสพต้องรักษา ผู้ค้าต้องถูกลงโทษ และสร้างสรรค์แนวทางปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดตามความเหมาะสมต่อสภาพของพื้นที่ และพัฒนาอาชีพให้กับผู้ต้องขังอย่างจริงจังเพื่อคืนคนดีสู่สังคม และลดปัญหาอาชญากรรมจากการกระทำผิดซ้ำ อีกทั้งเป็นการสนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากรสู่ความเป็นวิชาชีพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาระบบการจำแนกผู้กระทำผิด
 2. เพื่อใช้ระบบการจำแนกในทางปฏิบัติที่สามารถวางแผนฟื้นฟูผู้กระทำผิดได้อย่างเหมาะสม
 3. เพื่อพัฒนาระบบกำหนดโทษให้ผู้กระทำผิดได้รับโทษที่เหมาะสม
 4. เพื่อพัฒนาวิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดให้มีความหลากหลาย
- ประกอบด้วยแผนงานต่างๆ ดังนี้

แผนงานที่ 1 แผนงานการพัฒนาระบบ กลไกและวิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาระบบการจำแนกผู้กระทำผิด ระบบการกำหนดโทษ และรูปแบบสถานที่ควบคุมให้มีความหลากหลายและมีมาตรฐานสากล โดยคำนึงถึงความเสมอภาคและคุณภาพชีวิตที่ผู้กระทำผิดแต่ละคนพึงได้รับ

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. กำหนดแผนและแนวทางการพัฒนาระบบการจำแนกผู้กระทำผิด
2. กำหนดแผนและแนวทางการพัฒนาระบบการกำหนดโทษ และวิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด
3. กำหนดแผนและแนวทางการพัฒนาระบบการพัฒนารูปแบบสถานที่ควบคุม
4. นำแผน ฯ ไปสู่การปฏิบัติ และติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง
5. ศึกษาทดลองเพื่อนำระบบและมาตรการการลงโทษ วิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดใหม่ๆ มาปรับใช้ และมีการติดตามประเมินผลก่อนการขยายผล

ตัวชี้วัด

1. จำนวนโครงการ/แผนงานที่กำหนดแนวทางการพัฒนาระบบการจำแนกผู้กระทำผิด
2. มีโครงการพัฒนารูปแบบสถานที่ควบคุมที่ชัดเจน
3. มีแนวทางการพัฒนาระบบการกำหนดโทษ และมีวิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดใหม่ๆ ที่เหมาะสมในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินคดี
4. มีการนำโครงการ/แผนงานไปสู่การปฏิบัติ
5. รายงานการติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามโครงการ/แผนงาน

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

1. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
2. กรมสอบสวนคดีพิเศษ
3. สำนักงานอัยการสูงสุด
4. กรมคุมประพฤติ
5. กรมราชทัณฑ์
6. กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

แผนงานที่ 2 แผนงานการพัฒนาระบบแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้มีระบบและแนวทางในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดอย่างเหมาะสม
2. เพื่อให้ผู้กระทำผิด ผู้เสพและผู้ติดยาเสพติดได้รับการแก้ไขฟื้นฟูอย่างเหมาะสมเป็นรายบุคคล
3. เพื่อสนับสนุนครอบครัวให้เข้ามามีส่วนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. กำหนดแนวทางร่วมกันในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด
2. ดำเนินการพัฒนาระบบการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด ผู้เสพและผู้ติดยาเสพติด
3. มีการรณรงค์เพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติของสังคมที่มีต่อผู้กระทำผิด

ตัวชี้วัด

1. มีแนวทางและระบบการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดอย่างชัดเจน
2. อัตราการกระทำผิดซ้ำลดลงในแต่ละปี
3. ความพึงพอใจของผู้กระทำผิดต่อการปฏิบัติ

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

1. กรมคุมประพฤติ
2. กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
3. กรมราชทัณฑ์
4. กระทรวงสาธารณสุข

หน่วยงานสนับสนุน

1. กระทรวงศึกษาธิการ
2. กระทรวงแรงงาน
3. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

แผนงานที่ 3 แผนงานการสงเคราะห์ผู้กระทำผิดภายหลังปล่อย**วัตถุประสงค์**

1. เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันกำหนดแนวทางการสงเคราะห์ผู้กระทำผิดภายหลังปล่อย และผู้ถูกคุมประพฤติ
2. เพื่อสร้างระบบส่งต่อในการสงเคราะห์ระหว่างหน่วยงานควบคุม/คุมประพฤติกับหน่วยงานหรือองค์กรในการสงเคราะห์
3. เพื่อให้ผู้กระทำผิดภายหลังปล่อย และผู้ถูกคุมประพฤติ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. ดำเนินการกำหนดแนวทางสงเคราะห์ผู้กระทำผิดภายหลังปล่อยและผู้ถูกคุมประพฤติ
2. หน่วยงานควบคุม/คุมประพฤติกับหน่วยงานหรือองค์กรในการสงเคราะห์ได้ร่วมกันสร้างระบบส่งต่อ
3. ดำเนินการสงเคราะห์ผู้กระทำผิดภายหลังปล่อย และผู้ถูกคุมประพฤติ

4. มีการรณรงค์เพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติของสังคมที่มีต่อผู้พ้นโทษและผู้ถูกคุมประพฤติ
5. ติดตามประเมินผลการสงเคราะห์ผู้กระทำผิดภายหลังปล่อย

ตัวชี้วัด

1. มีแนวทางการสงเคราะห์ผู้กระทำผิดภายหลังปล่อย
2. มีระบบการส่งต่อในการสงเคราะห์ผู้กระทำผิดภายหลังปล่อย
3. อัตราการกระทำผิดซ้ำลดลงในแต่ละปี
4. สังคมชุมชนให้การยอมรับผู้พ้นโทษ/ผู้ถูกคุมประพฤติมากขึ้น
5. อัตราการว่างงานของผู้พ้นโทษลดลง

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

1. กรมคุมประพฤติ
2. กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
3. กรมราชทัณฑ์
4. กระทรวงแรงงาน
5. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

หน่วยงานสนับสนุน

1. กระทรวงศึกษาธิการ
2. กระทรวงสาธารณสุข

ยุทธศาสตร์ที่ 8 การเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน

ปัญหาความไม่เป็นธรรมในทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง รวมทั้งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เป็นเหตุให้เกิดปัญหาอาชญากรรมมากขึ้นและมีแนวโน้มในลักษณะซับซ้อนยิ่งขึ้น รวมทั้งปัญหาความอ่อนแอของครอบครัว ปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ และการแพร่ระบาดของยาเสพติด ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรม ประกอบกับสภาพสังคม วัฒนธรรมที่ต่างคนต่างอยู่ โดยขาดจิตสำนึกการสนับสนุนความยุติธรรม ทำให้ประชาชนมีความรู้สึกไม่มั่นคงปลอดภัยในชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน จึงต้องพัฒนาระบบและเสริมสร้างความเข้มแข็งในด้านการสืบสวน สอบสวน การป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรม และยาเสพติดอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ประชาชนมีความรู้สึกมั่นคงในการดำรงชีวิต โดยหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมต้องมีการทำงานแบบเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ มีการปฏิบัติและบริการต่อประชาชนอย่างเสมอภาค คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพและผลที่จะเกิดกับประชาชน และจะต้องมีการพัฒนาการอำนวยความสะดวกยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมาย เพื่อให้เกิดความเสมอภาคและเป็นธรรม โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่เด็กและเยาวชนพึงได้รับเป็นสำคัญ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาระบบการป้องกันข้อพิพาท การป้องกันปัญหาอาชญากรรม และการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน
2. เพื่อพัฒนาระบบ และเสริมสร้างความเข้มแข็งในด้านการสืบสวน สอบสวน การปราบปรามอาชญากรรม และการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
3. เพื่อให้ประชาชนมีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน ประกอบด้วยแผนงานต่างๆ ดังนี้

แผนงานที่ 1 แผนงานเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัย และการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถกำหนดแนวทางการเสริมสร้างการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของสังคม
2. เพื่อพัฒนาระบบการสร้างเสริมความเข้มแข็ง และความเป็นเอกภาพในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ
3. เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดแนวทางในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม
4. เพื่อพัฒนาระบบและสร้างความเข้มแข็งในด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมอย่างมีประสิทธิภาพ
5. เพื่อพัฒนาและปรับปรุงงานสืบสวน สอบสวนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมให้มีประสิทธิภาพ สามารถค้นหาการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นในสังคม แต่ไม่มีการรายงาน (Underreport) โดยให้มีการดำเนินคดีมากขึ้น
6. เพื่อพัฒนาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีความพร้อมในการบริการประชาชนด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. พัฒนาและปรับปรุงงานด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม
2. พัฒนาและปรับปรุงกระบวนการจัดระเบียบสังคม
3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดแนวทางเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัย และการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม
4. ร่วมกันพัฒนาระบบในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมอย่างมีประสิทธิภาพ
5. ดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงงานสืบสวนสอบสวนเพื่อการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมอย่างมีประสิทธิภาพ
6. ดำเนินการสืบสวน สอบสวน เพื่อค้นหาการกระทำความผิดที่เกิดขึ้น แต่ไม่มีการรายงาน ให้เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมเพิ่มขึ้น
7. ติดตามประเมินผล และเผยแพร่ให้ประชาชน สังคมรับทราบผลการดำเนินการ

ตัวชี้วัด

1. อัตราการเกิดความไม่สงบเรียบร้อยและความไม่ปลอดภัยในชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินลดลง
2. การแก้ไขปัญหาการชุมนุมประท้วงมีการจัดระเบียบเป็นมาตรฐานสูงขึ้น
3. ความซ้ำซ้อนการปฏิบัติงานของหน่วยงานลดลง
4. ประชาชนเกิดความมั่นใจและเชื่อถือศรัทธาต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่มากขึ้น
5. ประชาชนมีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
6. มีแนวทางและมาตรการในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่ชัดเจน
7. สถิติการเกิดอาชญากรรม อัตราการจับกุมผู้กระทำผิด
8. ความพึงพอใจของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่
9. ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาในการให้บริการประชาชนที่เหมาะสม

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

1. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
2. กระทรวงมหาดไทย
3. กระทรวงยุติธรรม
4. องค์กรอื่นที่มีภารกิจเกี่ยวข้อง

แผนงานที่ 2 แผนการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมลักษณะพิเศษ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดแนวทางในการป้องกันและ ปราบปรามอาชญากรรมลักษณะพิเศษ
2. เพื่อพัฒนาระบบและสร้างความเข้มแข็งในด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมลักษณะพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพ
3. เพื่อพัฒนาและปรับปรุงงานสืบสวนสอบสวนเพื่อการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมลักษณะพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพ
4. เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงให้กับชุมชน สังคม และประเทศชาติเกี่ยวกับการกระทำผิดตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดแนวทางในการดำเนินงาน
2. ร่วมกันพัฒนาระบบการป้องกันอาชญากรรมลักษณะพิเศษ
3. ดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงงานสืบสวนสอบสวนเพื่อการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมลักษณะพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพ
4. ติดตามประเมินผล และเผยแพร่ให้ประชาชน สังคมรับทราบผลการดำเนินงาน

ตัวชี้วัด

1. ประชาชนเกิดความมั่นใจและเชื่อถือศรัทธาต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่มากขึ้น
2. ประชาชนมีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
3. มีแนวทางและมาตรการในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมลักษณะพิเศษ
4. สถิติการเกิดอาชญากรรมลักษณะพิเศษ และอัตราการจับกุมผู้กระทำผิด
5. ความพึงพอใจของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

1. กรมสอบสวนคดีพิเศษ
2. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
3. กระทรวงมหาดไทย
4. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
5. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
6. สำนักงานอัยการสูงสุด
7. กรมสรรพากร

แผนงานที่ 3 แผนงานการป้องกันการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน**วัตถุประสงค์**

1. เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดแนวทางในการป้องกันการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน
2. เพื่อพัฒนาระบบและสร้างความเข้มแข็งในด้านการป้องกันเด็กและเยาวชนกระทำความผิดอย่างยั่งยืน

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. จัดทำแผนและ แนวทางร่วมกันเกี่ยวกับการป้องกันการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน
2. ดำเนินการพัฒนาระบบการป้องกันการกระทำผิดตามแผนและแนวทางที่กำหนด

ตัวชี้วัด

1. มีแผนและแนวทางเกี่ยวกับการป้องกันการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน
2. จำนวนกิจกรรมที่ดำเนินการตามแผนและแนวทางที่กำหนด
3. อัตราการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนลดลง

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

1. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
2. กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

3. กรมคุมประพฤติ
4. กระทรวงศึกษาธิการ
5. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
6. กระทรวงมหาดไทย

แผนงานที่ 4 แผนงานการป้องกันปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อระดมทุกภาคส่วนในสังคมให้เกิดเป็นพลังสำหรับต่อสู้เอาชนะยาเสพติด
2. เพื่อหยุดยั้งการขยายตัวของปัญหายาเสพติดและลดความรุนแรงของยาเสพติด
3. เพื่อสร้างหมู่บ้านชุมชนเข้มแข็งเอาชนะการแพร่ระบาดของยาเสพติดอย่างยั่งยืน

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. รณรงค์ป้องกันยาเสพติดเพื่อสร้างจิตสำนึกและปรับเปลี่ยนความคิดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด
2. แก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่สร้างหมู่บ้านชุมชนเข้มแข็งเพื่อเอาชนะการแพร่ระบาดของยาเสพติดอย่างยั่งยืน
3. บำบัดรักษาฟื้นฟูสภาพและพัฒนาผู้ติดยาเสพติด
4. สกัดกั้นการนำเข้าหรือการส่งออกยาเสพติด เวชภัณฑ์ สารตั้งต้น และอุปกรณ์การผลิตยาเสพติดบริเวณพื้นที่ชายแดน
5. ปราบปรามกระบวนการผลิตและการค้ายาเสพติด
6. ดำเนินงานด้านการข่าวยาเสพติด
7. พัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และความร่วมมือกันระหว่างประเทศ
8. ปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาระบบกฎหมายและระบบความยุติธรรมให้เอื้ออำนวยต่อการแก้ไขปัญหา ยาเสพติด
9. บริหารจัดการเพื่อให้เกิดเอกภาพและมีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน
10. วิจัย พัฒนา และติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ตัวชี้วัด

1. ความรุนแรงของพื้นที่ที่มีสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดลดลง
2. จำนวนหมู่บ้านชุมชนเข้มแข็งที่สามารถเอาชนะการแพร่ระบาดของยาเสพติดอย่างยั่งยืน
3. ความพึงพอใจของประชาชนต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติด

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

1. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
2. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

3. กรมคุมประพฤติ
4. กระทรวงสาธารณสุข
5. กระทรวงกลาโหม
6. กระทรวงมหาดไทย

หน่วยงานสนับสนุน

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ยุทธศาสตร์ที่ 9 การส่งเสริม สนับสนุน และสร้างกลไกเพื่อขยายโอกาสให้ประชาชนชุมชน ท้องถิ่น และเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม

การอำนวยความสะดวกยุติธรรมเพื่อสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอำนวยความสะดวกยุติธรรม เพื่อให้มีการพัฒนากระบวนการยุติธรรมที่ยั่งยืนและเกิดประสิทธิผล จึงต้องกำหนดแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุน และสร้างกลไกเพื่อขยายโอกาสแก่ประชาชน ชุมชน ท้องถิ่นและเอกชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมและการกระทำผิด ทั้งของผู้ใหญ่และเด็กและเยาวชนในกิจกรรมประเภทต่างๆ เช่น การดูแลแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด เป็นกลไกในการตรวจสอบการปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรม และสนับสนุนส่งเสริมการปลูกจิตสำนึกด้านรักความยุติธรรมซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการให้ความร่วมมือของประชาชนในการอำนวยความสะดวกยุติธรรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน องค์กรท้องถิ่น และภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทุกระดับ
 2. เพื่อสร้างกลไกขยายโอกาสให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการอำนวยความสะดวกยุติธรรม
- ประกอบด้วยแผนงานต่างๆ ดังนี้

แผนงานที่ 1 แผนงานสร้างและพัฒนากลไก และเครือข่ายชุมชน ท้องถิ่นและเอกชน ในการมีส่วนร่วมในการป้องกัน ปราบปรามอาชญากรรมและการอำนวยความสะดวกยุติธรรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน องค์กรท้องถิ่น และภาคเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม และการอำนวยความสะดวกยุติธรรม
2. เพื่อให้มีกลไกและเครือข่ายในการดำเนินงานป้องกัน ปราบปรามอาชญากรรมและการอำนวยความสะดวกยุติธรรม
3. เพื่อให้มีการส่งเสริมสนับสนุน ประสาน ติดตามการปฏิบัติงานเพื่อสร้างเครือข่ายในชุมชน

ขอขยายการดำเนินงาน

1. กำหนดรูปแบบ กลไก กระบวนการดำเนินงานสร้างเครือข่ายการดำเนินงานการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและการอำนวยความสะดวกยุติธรรม โดยให้ประชาชน ชุมชน องค์กรท้องถิ่น และภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม
2. สร้างความรู้ความเข้าใจ ในการเข้ามามีส่วนร่วมให้กับประชาชนและกลุ่มเป้าหมาย
3. ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาการจัดตั้งกลไกใหม่หรือผสานกับกลไกที่มีอยู่เดิม
4. ถ่ายโอนงานบางอย่างให้เอกชนเข้าร่วมดำเนินการ (Privatization)

ตัวชี้วัด

1. กลไกหรือเครือข่ายระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน เช่น จำนวนเครือข่ายยุติธรรมชุมชน เป็นต้น
2. จำนวนประชาชนเข้าร่วมดำเนินการเพิ่มขึ้นแต่ละปี
3. มีกิจกรรมการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง
4. มีกิจกรรมที่เปิดโอกาสหรือถ่ายโอนงานให้เอกชนเข้ามาร่วมดำเนินการ

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

1. สำนักงานกิจการยุติธรรม
2. กระทรวงมหาดไทย
3. กรมคุมประพฤติ
4. กรมราชทัณฑ์
5. กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
6. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
7. สำนักงานอัยการสูงสุด

หน่วยงานสนับสนุน

1. สำนักงานกฤษฎีกา
2. กระทรวงศึกษาธิการ

แผนงานที่ 2 แผนงานส่งเสริมและสนับสนุนการปลูกจิตสำนึกรักความยุติธรรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สังคมและเยาวชนรุ่นใหม่ มีจิตสำนึกในเรื่องความยุติธรรม
2. เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและการอำนวยความสะดวกยุติธรรม
3. เพื่อยกย่องและส่งเสริมผู้กระทำความดี ให้เป็นตัวอย่างของสังคม

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. สอดแทรกจริยธรรมในหลักสูตรการศึกษา และกิจกรรมการศึกษาในทุกระดับ
2. รณรงค์และประชาสัมพันธ์เพื่อพัฒนาจิตสำนึกรักความยุติธรรม และพัฒนาจริยธรรมของประชาชนอย่างต่อเนื่อง
3. สนับสนุนการจัดตั้งองค์กร เพื่อดูแลผู้เสียหายและกระทำความดี แต่ประสบปัญหาอันเนื่องมาจากพฤติกรรมการกระทำความดีนั้น

ตัวชี้วัด

1. จำนวนวิชาและหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการสร้างเสริมจริยธรรมในสังคม
2. มีสื่อประชาสัมพันธ์รูปแบบต่างๆ ที่ส่งเสริมจิตสำนึกรักความยุติธรรม และพัฒนาจริยธรรมของประชาชน
3. จำนวนกิจกรรมที่องค์กรและหน่วยงานได้จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมการปลูกจิตสำนึกรักความยุติธรรมในแต่ละปี

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

1. องค์กรในกระบวนการยุติธรรมที่มีภารกิจเกี่ยวข้องโดยตรง
2. สถาบันการศึกษา

หน่วยงานสนับสนุน

1. กรมประชาสัมพันธ์
2. สถาบันศาสนา

ยุทธศาสตร์ที่ 10 การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และการช่วยเหลือประชาชนด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

การบริหารงานยุติธรรมต้องให้ความสำคัญกับผลที่จะเกิดกับประชาชน สร้างความเสมอภาคในสังคมโดยสร้างระบบและกลไกที่จะช่วยเหลือคนยากจน ผู้ด้อยโอกาส ผู้เสียเปรียบในสังคม มีองค์กรภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนเป็นเบื้องต้น ก่อนขึ้นสู่ศาล หรือหลังมีคำพิพากษา กระบวนการยุติธรรมจะมุ่งให้ความรู้ด้านกฎ ระเบียบและกฎหมายแก่ประชาชน และสนับสนุนการส่งเสริมให้ประชาชนมีจิตสำนึกรักความยุติธรรม ให้ความสำคัญกับการคุ้มครองเหยื่ออาชญากรรม พยานและช่วยเหลือผู้เสียหาย ผู้ต้องหาหรือจำเลย คนยากจน ผู้ด้อยโอกาสหรือผู้เสียเปรียบในสังคมที่จำเป็นต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ตลอดจนเร่งรัดการช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลร้ายจากการปฏิบัติหน้าที่ที่ผิดพลาดของระบบงานยุติธรรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน คุ้มครองเหยื่ออาชญากรรมหรือผู้เสียหาย ผู้ต้องหา หรือจำเลย และพยาน
 2. เพื่อสร้างระบบกลไกที่จะช่วยเหลือผู้เสียหาย ผู้ต้องหาหรือจำเลย คนยากจน ผู้ด้อยโอกาส และผู้เสียเปรียบในสังคมที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม
 3. เพื่อให้ความช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลร้ายจากการปฏิบัติหน้าที่ที่ผิดพลาดของระบบงานยุติธรรม
- ประกอบด้วยแผนงานต่างๆ ดังนี้

แผนงานที่ 1 แผนงานการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ประชาชนได้รับความคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพ อย่างสม่ำเสมอและเท่าเทียมกัน

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. สร้างระบบและกลไกในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนที่ถูกละเมิด
2. สร้างระบบและกลไกในการช่วยเหลือคนยากจน ผู้ด้อยโอกาส ผู้เสียเปรียบในสังคมที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม
3. พัฒนาระบบและกลไกในการคุ้มครองผู้เสียหาย ผู้ต้องหาหรือจำเลย และพยาน รวมทั้งการบรรเทาผลร้ายที่ประชาชนได้รับจากการปฏิบัติหน้าที่ที่ผิดพลาดของระบบงานยุติธรรม
4. กำหนดแนวทางรูปแบบการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ
5. ประสานความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ตัวชี้วัด

1. มีระบบ กลไก และแนวทางที่ชัดเจนในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพประชาชน ทั้งก่อนและหลังเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมอย่างครอบคลุมทุกพื้นที่
2. มีระบบ กลไกและแนวทางที่ชัดเจนในการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายครอบคลุมทุกพื้นที่
3. มีองค์กรเครือข่ายสนับสนุนการดำเนินงาน
4. จำนวนประชาชน ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา หรือจำเลย และพยานที่ได้รับการคุ้มครองสิทธิหรือได้รับความช่วยเหลือในแต่ละปี

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

1. ทุกองค์กรบริหารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม
2. สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

แผนงานที่ 2 แผนงานเสริมสร้างความรู้แก่ประชาชนด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในกฎหมายที่ควรรู้และเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม
2. เพื่อสร้างเสริมให้ประชาชนมีทัศนคติที่ดีต่อกระบวนการยุติธรรม

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. ดำเนินการเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมแก่ประชาชน
2. ประสานและบูรณาการแผนงานและโครงการของแต่ละหน่วยงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป
3. ติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในทุกระดับ
4. เพิ่มช่องทางการเรียนรู้ของประชาชนเกี่ยวกับกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม เช่น ให้มี Website และศูนย์ Hot line เป็นต้น

ตัวชี้วัด

1. จำนวนแผนงานและโครงการเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมแก่ประชาชนในแต่ละปี
2. จำนวนประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในแต่ละโครงการในแต่ละพื้นที่
3. ความรู้ ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมที่เพิ่มขึ้น
4. ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อกระบวนการยุติธรรม

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

1. กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
2. สำนักงานอัยการสูงสุด
3. กรมการปกครอง
4. สภานายความ
5. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
6. สถาบันการศึกษา
7. องค์การพัฒนาเอกชน

หน่วยงานประสานงาน

สำนักงานกิจการยุติธรรม

แผนงานที่ 3 แผนงานช่วยเหลือประชาชน โดยเฉพาะคนยากจน ผู้ด้อยโอกาส ผู้เสียเปรียบ ด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ความช่วยเหลือด้านกฎหมายแก่ประชาชน คนยากจน ผู้ด้อยโอกาส ผู้เสียเปรียบในสังคม
ที่จำเป็นต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม

ขอบข่ายการดำเนินงาน

1. กำหนดแนวทางรูปแบบการช่วยเหลือให้ชัดเจน เช่น การประกันตัว การตั้งทนาย
2. ส่งเสริมและเผยแพร่ให้ประชาชนรับทราบเกี่ยวกับองค์กรที่ให้ความช่วยเหลือ

ตัวชี้วัด

1. จำนวนผู้ที่ร้องขอที่ได้รับความช่วยเหลือในแต่ละปี
2. จำนวนองค์กรที่มีกิจกรรมอย่างต่อเนื่องในแต่ละปี
3. ความพึงพอใจของประชาชนที่ได้รับบริการ

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

1. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
2. สำนักงานอัยการสูงสุด
3. กรมการปกครอง
4. กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
5. สภานายความ
6. องค์กรพัฒนาเอกชน

บทที่ 4

แนวทางการปรับปรุงองค์กรและกลไกในกระบวนการยุติธรรม

สภาพปัญหา

ความคาดหวังของประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยมีมากขึ้นตามลำดับตามกระแสของโลกในยุคโลกาภิวัตน์ กล่าวได้ว่าประชาชนเริ่มตระหนักในสิทธิ ได้รับข้อมูลข่าวสารที่เพิ่มมากขึ้น เรียนรู้ถึงการปกป้องสิทธิ การใช้สิทธิ และการเรียกร้องสิทธิ ในขณะที่ระบบงานยุติธรรมก็มีการพัฒนาทั้งในสาระและกระบวนการในอัตราเร่งกว่าที่เคยเป็นมาในอดีต ปรากฏการณ์ที่สะท้อนให้เห็นในสังคมไทย คือ การปกป้องสิทธิและการเรียกร้องสิทธิทั้งจากปัจเจกบุคคล และกลุ่มบุคคล ในรูปแบบต่างๆ อย่างไรก็ตามสภาพที่ปรากฏ คือ เมื่อสิ่งที่เคยเป็นเสมือนค่านิยมที่ยอมรับได้ในสังคมไทยได้ถูกมองในมุมกลับ ประชาชนก็เริ่มหันมามองกระบวนการยุติธรรมว่าได้ทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามความคาดหวังของประชาชนที่ต้องการความยุติธรรมที่โปร่งใสและตรวจสอบได้แล้วหรือไม่ กลไกของกระบวนการยุติธรรมได้ปฏิบัติงานด้วยความชอบธรรมมากน้อยเพียงใด ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมมีความซื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติหน้าที่แล้วหรือไม่ คำถามเหล่านี้ยังต้องการคำตอบจากบุคลากรและหน่วยงานที่เป็นกลไกของกระบวนการยุติธรรมตลอดมา

กระบวนการยุติธรรมนอกจากจะเป็นปัญหาโดยตัวของกระบวนการยุติธรรมเอง องค์ประกอบต่างๆ ที่เปรียบเสมือนโครงสร้างหลักและเป็นจักรกลที่ขับเคลื่อนกระบวนการยุติธรรมก็ยังมีปัญหาที่ต้องมีการแก้ไข การปรับเปลี่ยนที่จะทำให้กระบวนการยุติธรรมได้ทำหน้าที่อย่างถูกต้องนั้น จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ วัฒนธรรม และค่านิยมในการปฏิบัติงานของบุคลากร ในขณะที่จะต้องนำหลักประชาธิปไตยมาใช้กระบวนการยุติธรรมมากขึ้น โดยเฉพาะการส่งเสริมให้เอกชนและภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม ในลักษณะของพหุภาคี โดยให้มีการเรียนรู้ร่วมกัน และพัฒนาศักยภาพขององค์กรภาคเอกชนและประชาคม จนสามารถพึ่งพาตนเองได้ในกระบวนการยุติธรรมในระดับหนึ่ง

การที่จะทำให้กระบวนการยุติธรรมทำหน้าที่ที่ควรจะเป็นนั้น กลไกสำคัญประการหนึ่งคือองค์กรในกระบวนการยุติธรรมที่มีอยู่เดิม ซึ่งจากการศึกษาพบว่ามีลักษณะที่เป็นปัจจัยถ่วงต่อการพัฒนากระบวนการยุติธรรมหลายประการด้วยกัน กล่าวคือ แม้ว่าจะได้มีความพยายามในการพัฒนาองค์กรในกระบวนการยุติธรรมมาโดยต่อเนื่อง แต่การพัฒนาองค์กรยังขาดทิศทางร่วมกันที่ชัดเจน โดยเฉพาะวัฒนธรรมขององค์กรเดิมที่มุ่งเน้นการสร้างความสำเร็จให้แก่หน่วยงานของตนมากกว่าประโยชน์โดยรวมของสังคม ในขณะที่ระดับการพัฒนาระบบการบริหารของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีความไม่เท่าเทียมกัน นอกจากนั้นระบบการประสานงานระหว่างภายในหน่วยงานเองก็มีความไม่ชัดเจน รวมทั้งระบบการประสานงานกับภายนอกองค์กรก็มีความไม่เหมาะสม การที่หน่วยงานในกระบวนการ

ยุติธรรมยังมองปัญหาอย่างแยกส่วน ขาดการเรียนรู้ร่วมกัน และไม่แก้ปัญหาในลักษณะองค์รวม เป็นสิ่งที่ทำให้แรงขับเคลื่อนในอันที่จะพัฒนากระบวนการยุติธรรมขาดพลังที่จะไปสู่ในทิศทางที่ต้องการ

ประเด็นที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การขาดจิตสำนึกของบุคลากรบางส่วนในกระบวนการยุติธรรมที่ยึดถือค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง เช่น การยอมรับระบบอุปถัมภ์และสินจ้างรางวัล เล่นพรรคเล่นพวก มุ่งประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม ขาดจิตสำนึกในการให้บริการประชาชน ไม่มีความซื่อสัตย์สุจริต ยึดถือความคิดเห็นของตนเองเป็นใหญ่ ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ให้ความสำคัญกับวัตถุนิยมมากกว่าคุณธรรม เป็นต้น ค่านิยมเหล่านี้เป็นปัจจัยถ่วงต่อการพัฒนากระบวนการยุติธรรม เนื่องจากบุคคลเหล่านี้เป็นกลไกผลักดันที่สำคัญเพื่อให้กระบวนการยุติธรรมมุ่งสู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ ปัญหาที่พบอีกประการหนึ่ง คือ ในองค์กรของกระบวนการยุติธรรมยังมีความเหลื่อมล้ำอยู่มาก ทั้งในเรื่องของเงินเดือน สวัสดิการ และแรงจูงใจในรูปแบบอื่นๆ ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งอันมีผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม

นอกจากนี้ยังพบว่า กลไกของการตรวจสอบและถ่วงดุลย์การปฏิบัติงานระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมด้วยกันเอง ก็มีปัญหาทั้งในเรื่องของความชัดเจนและบทบาทในอดีตที่ผ่านมา กระบวนการยุติธรรมปราศจากองค์กรแกนนำซึ่งจะเป็นเจ้าภาพหลักในการขับเคลื่อนและกำหนดทิศทางหลักของกระบวนการยุติธรรม

หากมองในบริบทของสังคมไทย พบว่า ประชาชนจำนวนไม่น้อยมีค่านิยมที่ไม่เหมาะสม ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนากระบวนการยุติธรรมของประเทศ เช่น การให้สินบน การใช้อิทธิพล การปราศจากความรับผิดชอบต่อสังคม การยกย่องผู้มีอิทธิพลหรือมีฐานะร่ำรวย แทนการส่งเสริมคนดี แม้ว่าจะมีกระแสของการเรียกร้องสิทธิและการใช้พลังมวลชนในการเรียกร้องเพื่อให้ได้มาในสิทธิบางประการมากขึ้นกว่าเดิม แต่ความรับผิดชอบและสำนึกในหน้าที่ของพลเมืองที่ดีกลับมิได้เพิ่มมากขึ้นไปด้วย และการเรียกร้องสิทธิดังกล่าวก็มีจำกัดอยู่ในเฉพาะกลุ่มคนบางกลุ่มเท่านั้น การที่กลุ่มคนในสังคมส่วนใหญ่ขาดความสำนึกและไม่มีความรู้ในสิทธิอันพึงมีพึงได้ และขาดความเข้าใจในกฎหมายพื้นฐาน ทำให้ถูกแทรกแซงหรือถูกเอารัดเอาเปรียบจากกลุ่มผู้มีอิทธิพลในสังคม นอกจากนั้นสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้อาชญากรรมมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น กระบวนการยุติธรรมจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของชุมชนและสังคมในอันที่จะสอดส่องและร่วมกันแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นได้อย่างทันทั่วทั้งที่นอกจากนั้นกลุ่มคนในสังคมส่วนใหญ่ของประเทศที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจนตามที่รัฐบาลกำหนดยังมีอยู่เป็นจำนวนมากมิใช่น้อย ซึ่งลักษณะของความขาดแคลนและด้อยโอกาสเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่เป็นข้อจำกัดของการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมจนเกิดการกล่าวกันว่าคนจนเท่านั้นที่ติดคุก

จากสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในกระบวนการยุติธรรมของประเทศ จึงจำเป็นต้องมีการปรับองค์กรและพัฒนากลไกในการขับเคลื่อนกระบวนการยุติธรรม ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยหลักหรือเงื่อนไขแห่งความสำเร็จของแผนแม่บทการพัฒนากระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าประสงค์ของแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติในที่สุด

แนวทางการขับเคลื่อนองค์กรและกลไกในกระบวนการยุติธรรม

ในการขับเคลื่อนองค์กรและกลไกในกระบวนการยุติธรรมเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับพันธกิจและนำไปสู่วิสัยทัศน์ของกระบวนการยุติธรรมตามนโยบายของแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาตินั้น มีแนวทางในการขับเคลื่อน 4 ประการด้วยกัน คือ

1. การเตรียมความพร้อมขององค์กร
2. การกระจายอำนาจ
3. การสร้างมาตรฐาน
4. การก้าวเข้าสู่ความเป็นสากล

แนวทางในการขับเคลื่อนทั้ง 4 ประการดังกล่าว จำเป็นต้องดำเนินการโดยเร่งด่วน โดยเฉพาะแนวทาง 2 ประการแรก ในขณะที่ต้องไม่ละเลยแนวทาง 2 ประการหลังที่จะต้องเริ่มดำเนินการในช่วงเวลาของแผนแม่บทฉบับที่ 1 นี้ อย่างไรก็ตามในรายละเอียดของการดำเนินการนั้น จะต้องคำนึงถึงบริบททางสังคมเช่นเดียวกับสภาพความเป็นจริงที่ปรากฏในกระบวนการยุติธรรมด้วย ดังนั้นด้วยสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การดำเนินการที่จะนำเสนอในส่วนนี้จึงมีลักษณะที่เป็นพลวัตร คือ สามารถปรับเปลี่ยนได้เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

1. การเตรียมความพร้อมขององค์กร

การเตรียมความพร้อมให้กับองค์กรและกลไกในกระบวนการยุติธรรมเป็นสิ่งที่จะต้องดำเนินการเป็นลำดับแรก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง องค์กรภาคประชาชน การเข้ามามีส่วนร่วมขององค์กรภาคประชาชนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่จะต้องเร่งรัดดำเนินการ เน้นการมีส่วนร่วมในลักษณะที่จะต้องมีความเท่าเทียมกันกับภาครัฐ อันจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันของทั้ง 2 ฝ่าย การดำเนินการสามารถทำได้ใน 2 รูปแบบ คือ

1.1 การเตรียมความพร้อมขององค์กรในโครงสร้างระดับพื้นฐาน

องค์กรภาคประชาชนเพื่อรองรับกระบวนการยุติธรรมยังเป็นภาพที่ไม่เด่นชัด ทำให้ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ แม้ว่าจะมีการดำเนินการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยตรงในกระบวนการยุติธรรมในบางภารกิจ เช่น การมีตำรวจชุมชน แต่ภารกิจสำคัญประการหนึ่งของกระบวนการยุติธรรมในอนาคต คือ การให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมและสามารถพึ่งพาตนเองได้ทางกฎหมาย และการทำให้ประชาชนทั่วไปตระหนักในสิทธิและหน้าที่ของตนตามกฎหมาย มีสำนึกต่อสังคมโดยรวม การจัดตั้งอาสาสมัครในชุมชนให้เข้ามามีบทบาทในส่วนนี้เพิ่มมากขึ้น เป็นสิ่งที่จะต้องมีการดำเนินการโดยเร่งด่วน ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองในทางกระบวนการยุติธรรมขั้นพื้นฐานได้ โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลความเจริญและประชาชนมีฐานะยากจน ซึ่งประชาชนจะเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมปกติได้โดยยาก เพราะจะต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมากในการขอรับความยุติธรรม ในส่วนขององค์กรภาคประชาชนนี้ อาจดำเนินการได้ใน 2 ลักษณะ คือ

1.1.1 การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในบทบาทที่เท่าเทียมกัน ในระดับนโยบาย เช่น การร่วมในคณะกรรมการฯ คณะอนุกรรมการฯ หรือคณะทำงานฯ ต่างๆ และในระดับปฏิบัติ เช่น

การเข้าเป็นอาสาสมัครช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย เข้ามามีส่วนร่วมอำนวยความสะดวกยุติธรรม ในกระบวนการยุติธรรมทางเลือก การเป็นอาสาสมัครคุมประพฤติ เป็นต้น

1.1.2 การส่งเสริมให้ประชาชนมีศักยภาพในระดับที่สามารถพึ่งพาตนเองได้
ในกระบวนการยุติธรรม ได้แก่ การให้ความรู้แก่ประชาชนทางกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ทั้งโดยตรง คือ การอบรม และโดยอ้อม คือ การให้ความรู้ผ่านสื่อต่างๆ ทั้งสื่อมวลชนต่างๆ และสื่อบุคคล เป็นต้น ที่สำคัญ คือ สาระของความรู้ที่ให้แก่ประชาชนควรเน้นในสิ่งที่มีผลกระทบโดยตรงแก่ประชาชน ประชาชนสามารถปฏิบัติได้เอง และในกรณีที่ต้องพึ่งพาองค์กรในกระบวนการยุติธรรม ประชาชนก็มี ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งช่วยเหลือที่สามารถจะขอคำปรึกษาหรือให้ความช่วยเหลือได้โดยไม่ยากนัก

1.2 การเตรียมความพร้อมขององค์กรในโครงสร้างระดับนโยบาย ซึ่งจะต้องดำเนินการ ไปในลักษณะคู่ขนานกับการเตรียมความพร้อมขององค์กรในโครงสร้างระดับพื้นฐาน สิ่งที่ต้องดำเนินการ คือ การผลักดันให้มีกลไกระดับชาติในรูปแบบขององค์กรในแนวนอน โดยหลักการที่ว่าทุกองค์กร ในกระบวนการยุติธรรมมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นและมีสถานภาพที่เท่าเทียมกัน ตามภาระหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมาย องค์กรในลักษณะดังกล่าวมี 2 ระดับด้วยกัน ดังนี้

1.2.1 คณะกรรมการระดับชาติ ประกอบด้วยผู้แทนจากทุกองค์กรทุกภาคส่วน ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม ทำหน้าที่เสนอแนะให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายและ แนวทางการบริหารงานยุติธรรมต่อคณะรัฐมนตรี ประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรที่ เกี่ยวข้องกับการบริหารงานยุติธรรม รวมทั้งเร่งรัดผลักดันให้มีการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนแม่บท กระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ

1.2.2 คณะอนุกรรมการ แต่งตั้งจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholder) นักวิชาการ และผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อดำเนินการพิจารณาในรายละเอียด และเสนอรายงานต่อคณะกรรมการระดับชาติ ตามข้อ 1.2.1 ตามความจำเป็นและเหมาะสม ดังนี้

(1) คณะอนุกรรมการพัฒนาโครงสร้างของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ให้มีหน้าที่ศึกษา และเสนอความเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างและหน้าที่ของหน่วยงานในกระบวนการ ยุติธรรม และการพัฒนากลไกการตรวจสอบถ่วงดุลย์การปฏิบัติงานกระบวนการยุติธรรมให้มีความชัดเจน

(2) คณะอนุกรรมการการติดตามตรวจสอบพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานของ บุคลากรในกระบวนการยุติธรรม คณะอนุกรรมการชุดนี้มีอำนาจหน้าที่ติดตาม ตรวจสอบพฤติกรรม การปฏิบัติงานของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทุกระดับ มีอำนาจให้คุณให้โทษเสนอความเห็นเกี่ยวกับ การโยกย้ายหมุนเวียนผู้บริหารระดับสูงในกระบวนการยุติธรรม (ยกเว้น ผู้บริหารสายข้าราชการ ตุลาการ) มีหน้าที่กำกับดูแลการกำหนดเงินเดือน ค่าตอบแทน สวัสดิการของบุคลากรในกระบวนการ ยุติธรรมให้เหมาะสม และเป็นกลไกลดการแทรกแซงจากอิทธิพลภายนอกต่อการปฏิบัติงานในกระบวนการ ยุติธรรม ส่งเสริมและพัฒนาวัฒนธรรมองค์กร และค่านิยมในหน่วยงานของกระบวนการยุติธรรม ติดตามการสร้างมาตรฐานจรรยาบรรณการปฏิบัติงานของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมกำหนด มาตรการเพื่อสร้างแรงจูงใจการปฏิบัติงานของบุคลากร/หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม และทำหน้าที่ รับเรื่องราวร้องทุกข์เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งคณะอนุกรรมการ ชุดนี้จำเป็นต้องมีกฎหมายรับรองคุ้มครองการใช้อำนาจหน้าที่อย่างชัดเจน

(3) คณะอนุกรรมการกลางเพื่อกำหนดทิศทางการใช้ทรัพยากรทางด้านการบริหารของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม มีอำนาจหน้าที่เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการยุติธรรมระดับชาติเกี่ยวกับการบูรณาการด้านแผนและงบประมาณในกิจกรรมการอำนวยความสะดวกยุติธรรม การจัดสรรกำลังคนและงบประมาณ การกระจายการจัดสรรทรัพยากรการบริหารให้เหมาะสมกับภาระหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม และมีหน้าที่ดูแลกำกับ ติดตามตรวจสอบการใช้ทรัพยากรตามแผนงบประมาณบูรณาการประจำปี

(4) คณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลการนำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติไปปฏิบัติ มีหน้าที่ดูแลกำกับส่วนราชการที่ทำหน้าที่ติดตามประเมินผล ยุทธศาสตร์และแผนงานตามแผนแม่บทฯ เพื่อนำเสนอรายงานต่อคณะกรรมการยุติธรรมระดับชาติ

(5) คณะอนุกรรมการศึกษาและพัฒนากฎหมาย มีหน้าที่ศึกษาวิเคราะห์ และเสนอแนวทางการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาและสังคมที่มีลักษณะพลวัต ทำหน้าที่ศึกษากฎหมายเชิงรุก

1.3 การเตรียมความพร้อมขององค์กรในโครงสร้างระดับปฏิบัติการ องค์กรที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม ประกอบด้วยองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งมีการกิจหลักที่แตกต่างกันไป เปรียบประดุจฟันเฟืองของเครื่องจักรกลที่หากมีกลไกการทำงานสอดประสานกันแล้ว ผลลัพธ์สุดท้ายที่เกิดขึ้นจะเป็นผลลัพธ์ที่พร้อมด้วยปริมาณและคุณภาพ ผลลัพธ์ในส่วนของกระบวนการยุติธรรม คือ กระบวนการยุติธรรมสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนและสังคมได้อย่างทั่วถึงและทันทั่วถึง แต่เนื่องจากองค์กรต่างๆ ดังกล่าว มีลักษณะที่มุ่งเฉพาะภารกิจที่หน่วยรับผิดชอบขาดพลังที่จะประสานเพื่อบูรณาการผลลัพธ์สุดท้ายร่วมกัน ดังนั้น องค์กรต่างๆ ในกระบวนการยุติธรรมจึงควรบูรณาการแผนการทำงานร่วมกัน ดังนี้

1.3.1 การบูรณาการในระดับนโยบาย โดยองค์กรในส่วนของการกำหนดนโยบาย มาร่วมระดมสมองในการกำหนดนโยบายและทิศทางร่วมกัน โดยคำนึงถึงสภาพปัญหาในแต่ละช่วงเวลา และปรับองค์กรและกระบวนการทำงานให้สามารถสนองตอบต่อสถานการณ์ที่เป็นจริง ในขณะนั้น

1.3.2 การบูรณาการในระดับพื้นที่ องค์กรในกระบวนการยุติธรรมในระดับพื้นที่ ควรมีการทำงานที่สอดประสานกัน เพื่อจะสามารถรองรับปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ได้ อาจจะดำเนินการในลักษณะการมีคณะอนุกรรมการยุติธรรมระดับจังหวัดเพื่อเป็นช่องทางของการพูดคุยปรึกษาหารือกันเกี่ยวกับปัญหาในพื้นที่เพื่อหาทางออกร่วมกัน

1.4 การเตรียมความพร้อมของสังคมโดยรวม เพื่อให้ประชาชนเป็นกลไกส่วนหนึ่ง ที่เข้ามาสู่กระบวนการยุติธรรมอย่างมีคุณภาพและเป็นปัจจัยเสริมการปฏิบัติงานของกระบวนการยุติธรรม จะต้องมีการดำเนินการดังนี้

1.4.1 การปลูกฝังค่านิยม สร้างค่านิยมที่ถูกต้องให้เกิดขึ้นในสังคม ให้ประชาชนมีจิตสำนึกเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย การอยู่ในสังคมแบบเอื้ออาทร มีค่านิยมของการเสียสละเพื่อความถูกต้องของสังคม และมีการปลูกฝังทัศนคติที่ดีให้กับประชาชนให้มีส่วนรับผิดชอบปัญหาสังคมและการอำนวยความสะดวกยุติธรรม เพื่อให้สังคมมีความสงบสุข การสร้างค่านิยมที่ถูกต้องจำเป็นต้องประสานความร่วมมือกับบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ และ

มหาวิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษา รวมถึงหน่วยงานในกระทรวงวัฒนธรรม เพื่อสอดแทรกการปลูกฝังค่านิยมให้กับเด็กและเยาวชน

1.4.2 การเสริมสร้างค่านิยม ประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน ภาครัฐ และภาคเอกชน ในการจัดกิจกรรมเชิดชูคนทำดี ยกย่องคนที่มีคุณธรรมให้ปรากฏแก่สังคม เพื่อปลูกจิตสำนึกและสร้างค่านิยมเชิดชูและปกป้องคนทำดี พัฒนาผู้นำให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ประชาชนทั่วไป เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมแก่ประชาชน เน้นการประชาสัมพันธ์เชิงรุก พัฒนาหน่วยบริการที่สัมผัสกับประชาชนผู้มาขอรับบริการโดยตรง เพื่อสร้างสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประชาชนกับกระบวนการยุติธรรม จัดกิจกรรมที่จะกระตุ้นให้ประชาชนเกิดความรู้สึกตระหนักในความสำคัญของการเป็นพลเมืองที่ดี ที่เคารพในสิทธิและหน้าที่ของตนเองต่อสังคม

2. การกระจายอำนาจ

กระบวนการยุติธรรมปกติหรือกระบวนการยุติธรรมกระแสหลัก เป็นกระบวนการยุติธรรมที่ให้อำนาจในการดำเนินคดีอยู่ที่ภาครัฐเป็นหลัก มีภาคเอกชน คือ หน่วยงานเข้ามาตรวจสอบการทำงานช่วยเหลือประชาชนได้ภายในขอบเขตที่กฎหมายเปิดช่องให้เท่านั้น ทำให้มีคดีสู่ศาลเป็นจำนวนมาก ทั้งคดีเล็กๆ น้อยๆ และคดีที่ซับซ้อนหรือมีทุนทรัพย์สูง ทำให้บุคลากรภาครัฐมีปริมาณงานล้นมือ มีความจำกัดในการพัฒนาความเป็นวิชาชีพ และทำให้การดำเนินคดีล่าช้า มีคดีค้างแต่ละปีจำนวนไม่น้อย การพัฒนาตามแผนแม่บทฯ ฉบับนี้จึงได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์การส่งเสริมระงับข้อพิพาทและลดปริมาณคดีที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม โดยให้ชุมชนและ/หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมทางเลือก หรือทำให้เครือข่ายที่มีอยู่ในชุมชนเข้มแข็งขึ้นและเข้ามามีบทบาทในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม เข้ามามีส่วนร่วมแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด เข้ามามีบทบาทในการสงเคราะห์ผู้กระทำผิดภายหลังได้รับการปลดปล่อย และมีบทบาทตามกฎหมายว่าด้วยการกระจายอำนาจ เป็นต้น

นอกจากนั้นในการกระจายอำนาจต้องมีการเตรียมความพร้อมขององค์กรในหลายๆ ส่วนพร้อมๆ กันไปด้วย ดังนี้

2.1 กฎ กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ

2.1.1 การพัฒนากฎหมายหรือการจัดทำบทบัญญัติกฎหมายใหม่ เพื่อรองรับการพัฒนากระบวนการยุติธรรม โดยสอดคล้องกับบทบัญญัติของกฎหมายรัฐธรรมนูญ โดยคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน และให้ความสำคัญกับนวัตกรรมในกระบวนการยุติธรรม เช่น การบัญญัติรับรองกระบวนการยุติธรรมทางเลือกเพื่อเป็นทางเลือกใหม่ในกระบวนการยุติธรรม การบัญญัติรับรองคุ้มครองคณะอนุกรรมการการติดตามตรวจสอบพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมให้เป็นองค์กรอิสระตามกฎหมาย เป็นต้น

2.1.2 การปรับปรุงแก้ไขระเบียบปฏิบัติราชการ ทบทวน ปรับปรุง แก้ไขระเบียบปฏิบัติราชการที่ทำให้เกิดความไม่คล่องตัวในการปฏิบัติและประสานงาน โดยเฉพาะปรับปรุงในสาระที่สอดคล้องกับการกระจายอำนาจตามข้อ 2.1.1

2.2 บุคลากร

2.2.1 บุคลากรในกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมเป็นกลไกผลักดันให้กระบวนการยุติธรรมมุ่งสู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ บุคลากรเหล่านี้ควรได้รับการพัฒนาให้มีค่านิยมที่พึงปรารถนา เช่น ทำงานโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน มีค่านิยมร่วมกันในการปลูกฝังความยุติธรรม มีจิตสำนึกในการให้บริการหรือในการอำนวยความสะดวกยุติธรรม เน้นผลสำเร็จของกระบวนการยุติธรรมที่เป็นองค์รวม ยึดคุณธรรม ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ทำงานในเชิงรุก และที่สำคัญ คือ พร้อมที่จะพัฒนา ปรับกระบวนการทัศนในการทำงาน

2.2.2 บุคลากรอื่นๆ ประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ ความเข้าใจเพื่อให้ประชาชน ชุมชน องค์กรท้องถิ่น และภาคเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและการอำนวยความสะดวกยุติธรรม

2.3 กลไกการบริหารจัดการ

2.3.1 การพัฒนาองค์กรที่เป็นกลไกหลักในแต่ละด้าน กำหนดองค์กรที่เป็นเจ้าภาพ มีความรับผิดชอบชัดเจนในงานแต่ละด้านที่มีความสำคัญ อาทิเช่น การบูรณาการแผนงานพัฒนากระบวนการยุติธรรม การวิจัยและพัฒนากระบวนการยุติธรรมและกฎหมาย การพัฒนาศูนย์ข้อมูลสารสนเทศกระบวนการยุติธรรม ให้เป็นศูนย์ข้อมูลกลางระดับชาติ ที่มีระบบเครือข่ายเชื่อมโยงข้อมูลทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม การพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมอย่างมีระบบ และการจัดให้มีศูนย์ส่งเสริมการระงับข้อพิพาทในแต่ละจังหวัด เพื่อรับเรื่องราวร้องทุกข์ของประชาชนที่ต้องการการระงับข้อพิพาท โดยไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมปกติ

2.3.2 การบูรณาการแผนงาน มีการบูรณาการแผนงานยุติธรรมของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมในทุกระดับ สร้าง/พัฒนาระบบการประสานงานทุกระดับทั้งแนวนราบ และแนวตั้งที่ชัดเจนทุกขั้นตอนและสามารถปฏิบัติได้ กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการในเรื่องที่มีการประสานงาน และกำหนดให้มีการแจ้งเหตุผลข้อขัดข้อง กรณีมีปัญหาไม่สามารถดำเนินการตามที่มีการประสานงานเพื่อขอความร่วมมือได้

2.4 พัฒนาระบบการบริหารจัดการ

2.4.1 เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์การดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมมีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดการพัฒนาตามแผนแม่บทฉบับนี้ การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์การดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมควรให้มีความชัดเจน เป็นปัจจุบัน มีความถูกต้อง รวดเร็ว ง่ายต่อความเข้าใจ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ควรมีการดำเนินการเป็นระยะๆ โดยต่อเนื่อง และที่สำคัญควรมุ่งเน้นในสาระที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน

2.4.2 พัฒนาประสิทธิภาพ ความเสมอภาค และความเป็นธรรม กระบวนการยุติธรรมต้องมีความรวดเร็ว ถูกต้อง เป็นธรรม และอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน มีความเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ สิ่งเหล่านี้จะมีส่วนทำให้ประชาชนให้ความร่วมมือมากขึ้น

3. การสร้างมาตรฐาน

มาตรฐานของกระบวนการยุติธรรมทั้งกระบวนการจำเป็นต้องสร้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้กระบวนการยุติธรรมเป็นการอำนวยความสะดวกยุติธรรมที่มีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับของประชาชนคนไทยและชาวต่างชาติที่เข้ามามีนิติสัมพันธ์กับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน กระบวนการยุติธรรมจะต้องปรับตัวและสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงาน ดังนี้

3.1 การกำหนดมาตรฐานของระบบงาน เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า ความล่าช้า คือ การปฏิเสธความยุติธรรม ปัญหาความล่าช้าจึงเป็นปัญหาที่สำคัญของกระบวนการยุติธรรมที่ต้องมีมาตรการในการแก้ไข จะต้องมีการวางระบบงานที่ได้มาตรฐานโดยคำนึงถึงความเดือดร้อนของผู้ที่ต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมเป็นสำคัญ ในแผนแม่บทฯ นี้ได้มีการกำหนดมาตรการไว้ชัดเจนในแผนงานที่ 5 ยุทธศาสตร์ที่ 2 คือ การกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรม โดยมีตัวชี้วัดชัดเจนในการดำเนินงานเพื่อพัฒนามาตรฐานของระบบงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานมุ่งสู่ความเป็นสากลในอนาคต อาจจำเป็นต้องเร่งรัดดำเนินการการปรับระบบการทำงาน (Reengineering) กระบวนการดำเนินงานของระบบงานย่อยในกระบวนการยุติธรรมทั้งหมดหรือบางส่วน

3.2 การกำหนดจรรยาบรรณในการปฏิบัติงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรมได้มาตรฐานตามที่กำหนดในทิศทางที่พึงประสงค์ต้องอาศัยบุคลากรเป็นกลไกในการขับเคลื่อน จึงต้องมีการพัฒนาบุคลากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดจรรยาบรรณการปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจน ทั้งที่เป็นจรรยาบรรณร่วมที่บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมยึดถือร่วมกัน เพื่อให้เกิดการพัฒนาเป็นค่านิยมร่วมของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม และจรรยาบรรณของแต่ละหน่วยงาน พร้อมทั้งมีกลไกดูแลกำกับดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ซึ่งปรากฏรายละเอียดในแผนงานที่ 2 ยุทธศาสตร์ที่ 3

4. การเข้าสู่ความเป็นสากล

กระบวนการยุติธรรมจะต้องมีพัฒนาการเพื่อการก้าวเข้าสู่ความเป็นสากลในที่สุด สิ่งที่มีความจำเป็นประการหนึ่ง คือ การวิจัยและพัฒนา ซึ่งมี 2 นัย คือ การวิจัยเพื่อการหาคำตอบในสิ่งที่เป็นปัญหาของกระบวนการยุติธรรม และการพัฒนาคือนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้เพื่อการปรับปรุงแก้ไขปัญหาและพัฒนาไปสู่สิ่งที่ดีขึ้นควบคู่กับการพัฒนาหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้หน่วยงานมีความพร้อมที่จะพัฒนาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา และแน่นอนที่สุดการวางเป้าหมายขององค์กรเข้าสู่ระดับสากลนอกเหนือจากการวิจัยและพัฒนาในสาระและกระบวนการทำงานของระบบงานยุติธรรมแล้ว การรับรององค์กรให้สามารถพัฒนาได้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของโลก และมีความพร้อมที่จะรองรับวิทยาการจัดการสมัยใหม่เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน

บทที่ 5

การแปลงแผนสู่การปฏิบัติ และการติดตามประเมินผล

การแปลงแผนสู่การปฏิบัติและการติดตามประเมินผลเป็นขั้นตอนสำคัญของแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ เนื่องจากจะทำให้แผนแม่บท ฯ เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพอย่างแท้จริง ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องมีกลไกระดับชาติและแนวทางการดำเนินงานดังนี้

การแปลงแผนสู่การปฏิบัติ

เพื่อให้การนำแผนแม่บทมีการนำไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลควรมีการดำเนินการดังนี้

1. ให้คณะกรรมการยุติธรรมระดับชาติกำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินการยุติธรรมในแต่ละปี
2. ให้มีการประชุมชี้แจงผู้แทนหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่รับผิดชอบด้านแผนงานเพื่อทราบรายละเอียดและแนวทางปฏิบัติ พร้อมทั้งกำหนดแผนการดำเนินงานประจำปีให้ชัดเจนร่วมกัน
3. ให้หน่วยงานต่าง ๆ นำเสนอแผนงานและโครงการภายใต้งบประมาณเชิงบูรณาการภายในกำหนดระยะเวลาที่ระบุไว้ในแผนการดำเนินงานประจำปี
4. ให้มีการประสานงาน ติดตามการดำเนินงาน และรายงานต่อคณะอนุกรรมการ/คณะกรรมการยุติธรรมระดับชาติ และคณะรัฐมนตรี เพื่อทราบผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรคและเพื่อหาแนวทางแก้ไข
5. หน่วยงานผู้รับผิดชอบแผนงานและโครงการดำเนินการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน และประสานกับสำนักงานกิจการยุติธรรมเพื่อดำเนินการรวบรวมเสนอต่อคณะกรรมการยุติธรรมระดับชาติต่อไป
6. ให้มีการดำเนินการประเมินผลระดับแผนงานและยุทธศาสตร์ ภายใต้การกำกับดูแลของคณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลการนำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติไปปฏิบัติ และประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการใช้แผนภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการยุติธรรมระดับชาติ

การติดตามประเมินผล

วัตถุประสงค์ของการติดตามประเมินผล

เพื่อให้มีการนำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ซึ่งจะทำให้กระบวนการยุติธรรมมีการขับเคลื่อนเปลี่ยนแปลงอย่างมีทิศทาง สนองตอบต่อความต้องการของประชาชน และมีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการยุติธรรมอย่างเป็นระบบครบวงจร จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการติดตามและประเมินผลสำเร็จของการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่ปรากฏในแผนแม่บท การติดตามและประเมินผลต้องดำเนินการเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้บริหาร

และผู้ปฏิบัติงานทราบถึงความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดระยะเวลาตามแผน หากมีปัญหาและอุปสรรคใดก็จะสามารถแก้ไขหรือปรับเปลี่ยนแนวทางการทำงานให้มีความเหมาะสมและทันต่อเหตุการณ์

กรอบในการติดตามประเมินผล

การกำหนดกรอบในการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์และแผนงาน มีข้อควรคำนึงถึงว่า แผนแม่บทนี้เป็นแผนชี้นำแนวทางการบริหารกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้การพัฒนาไปในทิศทางเดียวกันอย่างประหยัดและมีประโยชน์สูงสุด หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบแผนงาน โครงการสามารถกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของแผนงานและโครงการให้เหมาะสมกับสถานการณ์และความเป็นจริง ตัวชี้วัดในแผนงานที่ปรากฏในแผนแม่บทเป็นการเสนอตัวชี้วัดที่เป็นตัวเลือก ซึ่งจะมีทั้งตัวชี้วัดเชิงปริมาณ และตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ หน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบหลักแผนงาน/โครงการ (เจ้าภาพ) มีโอกาสริเริ่มสร้างสรรค์ตัวชี้วัดใหม่ๆ การติดตามประเมินผลระดับแผนงาน/โครงการควรมีการประเมินผลก่อนการดำเนินงาน (Pre-Evaluation) การติดตามประเมินผลระหว่างดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ (Formula Ongoing - Evaluation) และการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดแผนงาน/โครงการ (Summative Evaluation) ในขณะเดียวกันการติดตามและประเมินผลควรศึกษาถึงเงื่อนไขความสำเร็จ-ความล้มเหลว ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงาน เพื่อใช้เป็นบทเรียนในการพิจารณาปรับแผนหรือใช้ประโยชน์ในการกำหนดแผนแม่บทฉบับต่อไป

การติดตามประเมินผลแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ สามารถดำเนินการได้ใน 3 ระดับ คือ 1. การประเมินผลภาพรวมของแผน 2. การติดตามประเมินผลระดับยุทธศาสตร์ และ 3. การติดตามประเมินผลแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ในที่นี้จะนำเสนอเฉพาะแนวทางการติดตามประเมินผลในระดับภาพรวมของแผน และการติดตามประเมินผลระดับยุทธศาสตร์เท่านั้น เนื่องจากการติดตามประเมินผลในระดับแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม นั้น หน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ควรเป็นผู้กำหนดการติดตามประเมินผลเองภายใต้ความเห็นชอบของคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ (ถ้ามี) ทั้งนี้คณะกรรมการติดตามและประเมินผลดังกล่าวจะติดตามประเมินผลเฉพาะแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่ได้รับงบประมาณบูรณาการตามแผนแม่บทนี้ หรือตามที่คณะกรรมการการยุติธรรมแห่งชาติมอบหมายเท่านั้น

การติดตามประเมินผลภาพรวมของแผน

มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1. การประเมินเป้าหมายรวมของแผน ได้แก่ การประเมินผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมายรวมของแผนแม่บท ฯ ดังต่อไปนี้

1. จำนวนนโยบาย แผนงาน และกิจกรรมที่ดำเนินการอย่างมีการบูรณาการร่วมกันในกระบวนการยุติธรรม

2. ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมอยู่ในระดับดี

3. ประชาชนเกิดความมั่นใจ และเชื่อถือศรัทธาต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่
ในกระบวนการยุติธรรมร้อยละ 80

4. ประชาชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม มีความพึงพอใจการปฏิบัติงาน และการให้บริการ
ในกระบวนการยุติธรรมมากขึ้น ร้อยละ 80

5. ประชาชนมีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ร้อยละ 80

2. การประเมินการบรรลุวัตถุประสงค์หลัก ได้แก่ การประเมินการบรรลุวัตถุประสงค์หลัก
8 ข้อ ดังนี้

วัตถุประสงค์หลักข้อที่ 1 ยกระดับกระบวนการยุติธรรมของไทยสู่เป้าหมายเชิงบูรณาการและ
มีความเป็นสากล ปรับเปลี่ยนกลไกและวิธีการทำงานสู่หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

- 1) มีนโยบายบูรณาการการอำนวยความสะดวกด้านต่างๆ อย่างชัดเจน
- 2) งบประมาณบูรณาการการทำงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ได้รับการจัดสรร
เพิ่มขึ้นทุกปี โดยมีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ...ต่อปี เมื่อเทียบกับปีงบประมาณที่ผ่านมา
- 3) มีการปรับเปลี่ยนกลไก/วิธีการทำงานสู่การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของหน่วยงาน
ในกระบวนการยุติธรรม

วัตถุประสงค์หลักข้อที่ 2 ปรับเปลี่ยนกลไกและวิธีการทำงานและพฤติกรรมของบุคลากร
ในกระบวนการยุติธรรม ให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทางวิชาชีพ เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถและ
ทักษะไปสู่การทำงานเชิงบูรณาการอย่างสอดคล้องประสานกัน

- 1) มีการปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานและพฤติกรรมของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม โดยมี
ทักษะการทำงานเชิงบูรณาการสอดคล้องประสานกันมากขึ้นเป็นที่พึงพอใจของประชาชนที่มาติดต่อขอรับ
บริการหรือเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมอย่างน้อยร้อยละ
- 2) จำนวนบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมที่ได้รับการพัฒนาเชิงวิชาชีพ มีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี

วัตถุประสงค์หลักข้อที่ 3 ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรของกระบวนการยุติธรรมทุกระดับ
อย่างเสมอภาคให้มีการเรียนรู้สามารถสร้างนวัตกรรมและพัฒนาวิทยาการเทคโนโลยีที่เหมาะสม
ต่อกระบวนการยุติธรรม และมีจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่

- 1) จำนวนโครงการสร้างนวัตกรรมและพัฒนาวิทยาการ เทคโนโลยีที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติงาน
ที่นำเสนอและดำเนินการโดยบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี

วัตถุประสงค์หลักข้อที่ 4 ขยายโอกาสให้ประชาชน ชุมชน และเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมใน
การอำนวยความสะดวก การป้องกันแก้ไขปัญหายาอาชญากรรมและการกระทำผิด

- 1) มีจำนวนเครือข่ายการทำงานของชุมชน ท้องถิ่น เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอำนวยความสะดวก
การป้องกัน แก้ไขปัญหายาอาชญากรรม และการกระทำผิด เพิ่มขึ้นทุกปีๆละ.....เครือข่าย

2) จำนวนประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมในชุมชนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี อย่างน้อยปีละ.....คน

วัตถุประสงค์หลักข้อที่ 5 สร้างกลไกและกระบวนการทำงานเชิงบูรณาการของกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ เพื่อป้องกันและลดปัญหาอาชญากรรมและข้อพิพาท เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน เด็กและเยาวชนอย่างเสมอภาค รวดเร็ว และเป็นธรรม เพื่อยกระดับความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของประชาชน

1) จำนวนโครงการ/กิจกรรมที่หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมร่วมกันดำเนินการ และ/หรือ ประสานงานกับหน่วยงานภายนอกอื่นๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันและลดปัญหาอาชญากรรมและข้อพิพาท

2) มีการประสานงานด้านการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน เป็นที่พึงพอใจของประชาชน ที่มาขอรับบริการไม่น้อยกว่า ร้อยละ.....

3) งบประมาณบูรณาการงานด้านการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนมีอัตราเพิ่มขึ้น ร้อยละ.....ต่อปี เมื่อเทียบกับปีงบประมาณที่ผ่านมา

วัตถุประสงค์หลักข้อที่ 6 ลดปริมาณคดีและข้อพิพาทที่จะเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม และส่งเสริมกระบวนการยุติธรรมทางเลือก

1) มีกระบวนการยุติธรรมทางเลือก และ/หรือกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ที่มีการบูรณาการการทำงานกับกระบวนการยุติธรรมปกติ

2) จำนวนคดีที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมแต่ละระบบย่อยลดลง ร้อยละ.....หรือ

3) จำนวนข้อพิพาท/คดีที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางเลือก และ/หรือกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ.....เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา

วัตถุประสงค์หลักข้อที่ 7 ส่งเสริมการศึกษา วิจัยและการพัฒนากระบวนการยุติธรรมและกฎหมาย ให้สามารถอำนวยความสะดวกยุติธรรมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพประชาชน เอกชนและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ เสมอภาค และเป็นธรรม

1) มีการวิจัยเพื่อการพัฒนากระบวนการยุติธรรมอย่างน้อยปีละ.....โครงการ

2) มีการวิจัยเพื่อพัฒนากฎหมายอย่างน้อยปีละ.....โครงการ

3) มีผลกระทบทางบวกจากการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในกระบวนการยุติธรรม

วัตถุประสงค์หลักข้อที่ 8 พัฒนาระบบและกลไกการจำแนก วิธีการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดคดีอาญาให้กลับเป็นคนดีคืนสู่สังคม

1) มีระบบการจำแนกผู้กระทำผิด ทั้งที่เป็นผู้ใหญ่ เด็กและเยาวชนอย่างชัดเจน

2) มีการนำระบบการจำแนกที่สร้างหรือพัฒนาขึ้นไปปฏิบัติในเรือนจำ/ทัณฑสถาน/สถานพินิจ/สำนักงานคุมประพฤติ โดยขยายให้ครอบคลุมทุกภูมิภาค อย่างน้อยปีละ.....แห่ง

วัตถุประสงค์หลักข้อที่ 9 พัฒนาระบบการดำเนินคดีแพ่ง คดีอาญา คดีแรงงาน คดีภาษีอากร คดีปกครอง และพัฒนาการบังคับคดีแรงงาน คดีภาษีอากร คดีปกครอง คดีแพ่ง คดีล้มละลาย และการวางทรัพย์ เพื่อให้มีประสิทธิภาพ มีความเสมอภาค รวดเร็ว โปร่งใส และเป็นธรรม

1) ความพึงพอใจของคู่ความในคดีที่เข้าสู่ระบบงานยุติธรรมทางแพ่ง อาญา แรงงาน ภาษีอากร และทางปกครอง

2) การบังคับคดีแรงงาน คดีภาษีอากร คดีแพ่ง คดีล้มละลาย การวางทรัพย์ และฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

การติดตามประเมินผลระดับยุทธศาสตร์

การติดตามประเมินผลระดับยุทธศาสตร์ คือ การติดตามและประเมินว่ามีการนำยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติมากน้อยเพียงใด มีปัญหาอุปสรรคใดที่ต้องดำเนินการแก้ไข เพื่อผลักดันให้การดำเนินการประสบความสำเร็จและเพื่อประเมินความสำเร็จของยุทธศาสตร์ ปรับยุทธศาสตร์ และกำหนดยุทธศาสตร์ใหม่

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาระบบการยุติธรรมด้วยนโยบายบูรณาการการอำนวยความสะดวกยุติธรรมในระดับชาติ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้มีการพัฒนาระบบการยุติธรรมองค์รวมโดยมีเป้าหมายเชิงบูรณาการอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน
2. เพื่อพัฒนาการอำนวยความสะดวกยุติธรรมของชาติ และกำหนดทิศทางการพัฒนาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ตัวชี้วัด

1. มีนโยบายบูรณาการการอำนวยความสะดวกยุติธรรมด้านต่างๆ อย่างชัดเจน
2. งบประมาณบูรณาการการทำงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมรวมกันมีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี โดยมีอัตราการเพิ่มอย่างน้อย ร้อยละ.....ต่อปี เมื่อเทียบกับปีงบประมาณที่ผ่านมา
3. มีจำนวนเครือข่ายการทำงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเพิ่มขึ้นอย่างน้อยปีละ.....เครือข่าย

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการบริหารจัดการในระบบงานกระบวนการยุติธรรม**วัตถุประสงค์**

เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการในระบบงานกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงขวัญและกำลังใจของผู้ปฏิบัติงาน และผลลัพธ์ที่จะเกิดกับประชาชน

ตัวชี้วัด

1. จำนวนคดีค้างปีของแต่ละหน่วยงานมีแนวโน้มลดลง
2. สถิติจำนวนผู้กระทำผิดหรือฝ่าฝืนวินัยของแต่ละหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมลดลง
ในอัตรา ร้อยละ.....เมื่อเทียบกับสถิติของปีที่ผ่านมา
3. ประชาชนมีความพึงพอใจในการรับบริการด้านการอำนวยความสะดวกเพิ่มขึ้นร้อยละ.....
เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา
4. มีหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการอำนวยความสะดวกเพิ่มขึ้นปีละ.....
แห่ง (เช่น ศาลเยาวชนและครอบครัว)
5. มีการทบทวนปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพความเสมอภาค
และเป็นธรรมทุกปี
6. มีกิจกรรม/โครงการพัฒนาความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านให้กับบุคลากรเพื่อพัฒนาการให้
บริการแก่ประชาชนด้านการอำนวยความสะดวกทุกปี
7. มีการพัฒนาเครือข่ายเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมอย่างมีระบบ
8. มีเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดการปฏิบัติงานของทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม และ
มีการติดตามผลการใช้เกณฑ์มาตรฐาน และตัวชี้วัดทุกปี
9. มีการปรับเปลี่ยนกลไก/วิธีการทำงานสู่หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของหน่วยงาน
ในกระบวนการยุติธรรมอย่างน้อย ปีละ.....หน่วยงาน
10. มีการพัฒนาระบบการบริหารการบังคับคดีแพ่ง คดีล้มละลาย ระบบการปฏิบัติในคดี
ปกครอง และคดีอื่นๆ เป็นที่พึงพอใจของประชาชนไม่น้อยกว่าร้อยละ.....

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาบุคลากร และการกำหนดจรรยาบรรณการปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรม**วัตถุประสงค์**

1. เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมอย่างมีระบบ
2. เพื่อให้มีการกำหนดจรรยาบรรณในการปฏิบัติงาน ทั้งที่เป็นจรรยาบรรณร่วมในกระบวนการ
ยุติธรรม และจรรยาบรรณการปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม
3. เพื่อเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริตของบุคลากรในกระบวนการ
ยุติธรรม
4. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม

ตัวชี้วัด

1. มีแผนแม่บทการพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมชัดเจน
2. ทุกหน่วยงานมีแผนพัฒนาบุคลากรประจำปีชัดเจน
3. บุคลากรแต่ละหน่วยงานมีขวัญและกำลังใจ และความพึงพอใจในงาน อัตราร้อยละ.....
4. สถิติการร้องเรียนของประชาชนเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา มีแนวโน้มลดลง
5. หน่วยงานที่มีการปฏิบัติงานในลักษณะวิชาชีพ มีการกำหนดจรรยาบรรณในการปฏิบัติงาน และมีกลไกกำกับดูแลชัดเจน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนากระบวนการยุติธรรมให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้**วัตถุประสงค์**

1. เพื่อให้บุคลากรในทุกหน่วยงานของกระบวนการยุติธรรมพัฒนาความรู้และศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม ปัญหาอาชญากรรม และนวัตกรรมทางด้านเทคโนโลยี
2. เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีค่านิยมและวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีม ที่มุ่งเน้นผลสำเร็จของหน่วยงานและผลประโยชน์ของประชาชน

ตัวชี้วัด

1. จำนวนโครงการที่ส่งเสริมพัฒนาหน่วยงานให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในแต่ละปีที่ปฏิบัติจริง
2. มีการปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน และพฤติกรรมของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม มีทักษะการทำงานเชิงบูรณาการ สอดประสานกันมากขึ้น โดยพิจารณาจากความพึงพอใจของประชาชน/หน่วยงานที่มารับบริการ มีอัตราเพิ่มขึ้นแต่ละปี
3. มีผลกระทบเชิงบวกต่อการปฏิบัติงานจากการนำโครงการตามยุทธศาสตร์นี้ไปปฏิบัติ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การส่งเสริมการศึกษา วิจัย และพัฒนากระบวนการยุติธรรมและกฎหมาย**วัตถุประสงค์**

1. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการวิจัยในประเด็นที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากระบวนการยุติธรรม และกฎหมาย
2. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการนำผลวิจัยไปใช้เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานและพัฒนาหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม
3. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตบุคลากรที่จะเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมที่สอดคล้องกับภารกิจและความต้องการของการพัฒนากระบวนการยุติธรรม และส่งเสริมสนับสนุนการศึกษายอย่างต่อเนื่องของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม

ตัวชี้วัด

1. มีงบประมาณ เงินอุดหนุน เงินทุนการวิจัย และพัฒนากระบวนการยุติธรรมในแต่ละปีเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่า ร้อยละ.....เมื่อเทียบกับงบประมาณ เงินอุดหนุน เงินทุนของปีที่ผ่านมา
2. มีจำนวนโครงการวิจัยที่ได้รับการสนับสนุนจากเงินกองทุน ไม่ต่ำกว่าปีละ.....เรื่อง
3. มีโครงการวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนจากเงินกองทุนทำเสร็จโครงการไม่ต่ำกว่าปีละ...เรื่อง
4. มีการนำผลการวิจัยไปปฏิบัติได้จริง ร้อยละ.....ของจำนวนโครงการวิจัยที่ได้รับเงินทุนสนับสนุน
5. จำนวนบุคลากรที่มีการศึกษาต่อ/และหรือเข้ารับการอบรมหลักสูตรที่มีการจัดอบรมร่วมกันระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม และ/หรือกับสถาบันการศึกษามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การส่งเสริมการระงับข้อพิพาทและลดปริมาณคดีที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ส่งเสริมและพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางเลือก

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมให้มีการระงับข้อพิพาทและลดปริมาณคดีที่จะเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมแต่ละระบบย่อย
2. เพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางเลือก โดยให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมได้หลายช่องทางอย่างเหมาะสม เสมอภาคและเป็นธรรม

ตัวชี้วัด

1. จำนวนคดีหรือข้อพิพาทที่ได้รับการไกล่เกลี่ยและยุติก่อนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมแต่ละปีมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น
2. จำนวนคดีที่ยุติโดยมีการหันเห (Divert) ออกจากกระบวนการยุติธรรมปกติในแต่ละระบบย่อย (ในชั้นตำรวจ อัยการ ศาล) แต่ละปีมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น
3. มีมาตรการใหม่ๆ เพื่อลดปริมาณคดีที่จะเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 7 การพัฒนาระบบและวิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด และระบบการแก้ไขฟื้นฟู

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาระบบการจำแนกผู้กระทำผิด
2. เพื่อใช้ระบบการจำแนกในทางปฏิบัติเพื่อให้สามารถวางแผนฟื้นฟูผู้กระทำผิดได้อย่างเหมาะสม
3. เพื่อพัฒนาระบบกำหนดโทษให้ผู้กระทำผิดได้รับโทษที่เหมาะสม
4. เพื่อพัฒนาวิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดให้มีความหลากหลาย

ตัวชี้วัด

1. มีการพัฒนาวิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด
2. มีการพัฒนาระบบการจำแนกผู้กระทำผิดทั้งผู้ใหญ่ เด็กและเยาวชน

3. มีการนำระบบการจำแนกผู้กระทำผิดใช้ในเรือนจำ/ทัณฑสถาน/สถานพินิจฯ.....แห่ง
4. อัตราการกระทำผิดที่ผู้ต้องขังผู้ใหญ่ และเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดมีแนวโน้มลดลง

ยุทธศาสตร์ที่ 8 การเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาระบบการป้องกันข้อพิพาท การป้องกันปัญหาอาชญากรรม และการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน
2. เพื่อพัฒนาระบบ และเสริมสร้างความเข้มแข็งในด้านการสืบสวน สอบสวนการปราบปรามอาชญากรรม และการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
3. เพื่อให้ประชาชนมีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน

ตัวชี้วัด

1. จำนวนคดีแต่ละประเภท มีแนวโน้มลดลง เมื่อเทียบกับจำนวนคดีปีที่ผ่านมา
2. สามารถจับกุมผู้กระทำผิดมาดำเนินคดีได้ไม่น้อยกว่า ร้อยละ.....ของจำนวนคดีที่เกิดขึ้นแต่ละปี
3. ประชาชนมีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินในระดับดี

ยุทธศาสตร์ที่ 9 การส่งเสริม สนับสนุน และสร้างกลไก เพื่อขยายโอกาสให้ประชาชน ชุมชน ท้องถิ่น เอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน องค์กรท้องถิ่น และภาคเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทุกระดับ
2. เพื่อสร้างกลไกขยายโอกาสให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการอำนวยความสะดวกยุติธรรม

ตัวชี้วัด

1. มีกลไกที่จะเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมงานป้องกัน ปราบปรามอาชญากรรม และ/หรือการอำนวยความสะดวกยุติธรรมชัดเจน
2. มีเครือข่ายการทำงานของชุมชน ท้องถิ่น เอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในงานป้องกัน ปราบปรามอาชญากรรมและ/หรือการอำนวยความสะดวกยุติธรรมแต่ละปีเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ..... เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา

ยุทธศาสตร์ที่ 10 การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพและการช่วยเหลือประชาชนด้านกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน คุ้มครองเหยื่ออาชญากรรม หรือผู้เสียหาย ผู้ต้องหา หรือจำเลย และพยาน
2. เพื่อสร้างระบบกลไกที่จะช่วยเหลือผู้เสียหาย ผู้ต้องหาหรือจำเลย คนยากจน ผู้ด้อยโอกาส และผู้เสียเปรียบในสังคมที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม
3. เพื่อให้ความช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลร้ายจากการปฏิบัติหน้าที่ที่ผิดพลาดของระบบงานยุติธรรม

ตัวชี้วัด

1. มีระบบกลไกและแนวทางการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพที่ชัดเจนในการช่วยเหลือประชาชน โดยมีเป้าหมายให้ครอบคลุมพื้นที่ทุกภูมิภาค
2. มีจำนวนคนยากจน ผู้ด้อยโอกาส และผู้เสียเปรียบในสังคม ได้รับประโยชน์จากการดำเนินการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ.....ของจำนวนผู้ที่ยื่นขอรับการช่วยเหลือ
3. จำนวนโครงการเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมแก่ประชาชน มีจำนวนไม่น้อยกว่าปีละ.....โครงการ
4. จำนวนประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมเพิ่มขึ้น ในอัตราร้อยละ.....เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา

การติดตามและประเมินผลระดับแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม

การติดตามและประเมินผลระดับแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม หน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินการตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ควรเป็นผู้กำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดในการประเมิน และกำหนดหลักเกณฑ์การประเมินตนเองเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม เพราะเป็นผู้ที่มีประสบการณ์และมีความรู้ความเข้าใจรายละเอียดของการทำงานตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมเอง จึงน่าที่จะสามารถกำหนดตัวชี้วัดที่เหมาะสมและชัดเจนมากที่สุด แต่อย่างไรก็ดี เพื่อให้เกิดการบูรณาการการทำงานที่มุ่งสู่วัตถุประสงค์หลักตามแผนแม่บทฉบับนี้ หน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ควรเสนอและขอความเห็นชอบจากคณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลของแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ เพื่อให้คณะอนุกรรมการดังกล่าวได้ทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนแผนแม่บทสู่ทิศทางตามแผนแม่บทหรือที่คณะกรรมการยุติธรรมแห่งชาติกำหนด

ระยะเวลาในการติดตามประเมินผล

เนื่องจากแผนแม่บทนี้มีระยะเวลาการใช้งาน 3 ปี การติดตามประเมินผลแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรม ควรมีการดำเนินการเป็น 3 ระยะ ดังนี้

1. การติดตามผลการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการ ทุกระยะครึ่งปี
2. การติดตามประเมินผลแผนงาน/โครงการ ทุกระยะ 1 ปี
3. การประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการใช้แผน

ทั้งนี้การประเมินผลแต่ละระยะ ควรกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจน ทั้งเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ ระยะเวลา โดยคำนึงถึงต้นทุนการดำเนินงาน (ความประหยัด และไม่ซ้ำซ้อน) และตัวชี้วัดเชิงปริมาณ ควรมีการกำหนดเกณฑ์ในการวัด(Benchmark) ในทุกตัวชี้วัด

กลไกและผู้รับผิดชอบการติดตามประเมินผล

สำนักงานกิจการยุติธรรมเป็นผู้รับผิดชอบการติดตามและการประเมินผลตามแผนแม่บทฯ ฉบับนี้ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการการยุติธรรมระดับชาติ และคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ กล่าวคือทำหน้าที่ติดตามการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่ได้รับงบประมาณบูรณาการอำนวยความสะดวกยุติธรรมแห่งชาติทุกระยะครึ่งปี และมีหน้าที่ประเมินผลระดับแผนงานและยุทธศาสตร์เมื่อสิ้นปี ภายใต้การดูแลกำกับของคณะกรรมการฯ และมีหน้าที่รับผิดชอบการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการใช้แผนฯ ภายใต้การดูแลกำกับของคณะกรรมการฯ ทั้งนี้โดยเปิดโอกาสให้องค์กรหรือสถาบันที่มีความเป็นกลางเข้ามา มีส่วนร่วมในการประเมินแผนเมื่อสิ้นสุดการใช้แผนฯ ด้วย

ส่วนการประเมินผลระดับโครงการ/กิจกรรมให้หน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบหลักทำหน้าที่ประเมินผล และรายงานให้หน่วยงาน คณะอนุกรรมการฯ และคณะกรรมการฯ ดังกล่าวรับทราบตามลำดับ

ကာပူနက

ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง (S) จุดอ่อน (W) โอกาส (O) และอุปสรรค (T)
จากการประมวลผลข้อมูลที่ได้จากการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการสัญจร 4 ภูมิภาค

จุดแข็ง (S)

(1)	บทบัญญัติกฎหมายที่กำหนดกระบวนการดำเนินคดีที่ชัดเจนเป็นขั้นตอนสร้างความรู้สึกรับผิดชอบและมั่นใจในการปฏิบัติให้ถูกต้องยิ่งขึ้น	A
(2)	การมีศาลพิเศษ, ศาลเฉพาะด้าน เป็นการเพิ่มที่พึ่งพิงให้ประชาชนมีความรู้สึกอุ่นใจและข้าราชการมีความรู้สึกมั่นคงต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตนมากขึ้น	A
(3)	กระบวนการยุติธรรม มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงแนวคิดและวิธีบริหารงานยุติธรรมไปสู่ลักษณะเอื้ออาทร สมานฉันท์และขยายโอกาสแก่ผู้เสียเปรียบในสังคม	B
(4)	บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเสรีภาพ และการปฏิบัติงานของภาครัฐในส่วนที่ต้องสร้างการมีส่วนร่วมจากประชาชน มีการทำงานที่ตรวจสอบได้ จะเกิดผลดีต่อกระบวนการยุติธรรมที่จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงขึ้นและเกิดภาพลักษณ์ที่ดี	B
(5)	บุคลากรส่วนใหญ่ในกระบวนการยุติธรรม มีความรู้ความเข้าใจ มีความสามารถทักษะในการปฏิบัติงานวิชาชีพและความรู้เฉพาะด้านของตนในการปฏิบัติงานเพื่อให้ได้ผลดีดีในการทำงานของตน	B
(6)	กระบวนการยุติธรรมมีระบบและอำนาจหน้าที่ชัดเจนในการรักษาความสงบเรียบร้อยและความยุติธรรมให้กับประชาชนและสังคม	B
(7)	กระบวนการยุติธรรมมีความพยายามในการพัฒนาระบบ รูปแบบ เพื่อให้ได้มาตรฐานสากลด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ทำให้นานาอารยประเทศยอมรับ สร้างความมั่นใจให้นักลงทุนชาวต่างชาติ	B
(8)	กระบวนการยุติธรรมในระบบย่อยที่เกิดขึ้นจากการปฏิรูประบบราชการบางส่วน เช่น กรมคุมประพฤติ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ และสำนักงานกิจการยุติธรรมตลอดจนศาลยุติธรรม มีภาพลักษณ์ที่ดีเป็นที่เชื่อถือศรัทธาต่อประชาชน	B
(9)	ผู้บริหารและบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมปัจจุบันส่วนมาก มีแนวความคิดร่วมกันที่จะพัฒนาระบบงานยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	C
(10)	หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมปัจจุบันบริหารจัดการด้วยแนวคิดสากลให้ความสำคัญต่อผลลัพธ์ที่จะเกิดกับประชาชน	C
(11)	กระบวนการยุติธรรมมีองค์กรคุ้มครองสิทธิเสรีภาพประชาชน เป็นเบื้องต้นก่อนขึ้นสู่ศาล	C
(12)	ลักษณะนโยบายของกระบวนการยุติธรรมภาพรวมมีแนวโน้มที่มีลักษณะเอื้ออำนวยต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน	D
(13)	การที่ประเทศไทยมีกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรมที่มีการพัฒนาตามแบบสากล ช่วยให้ประเทศปรับตัวเท่าทันกระแสโลกไม่ถูกเอาเปรียบจากประเทศอื่น	D

(14)	กระบวนการยุติธรรม เพิ่มช่องทางในการบริการประชาชน เพื่อให้การปฏิบัติงานต่างๆ มีความรวดเร็ว ถูกต้อง	D
(15)	บุคลากรส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติงานเพื่อให้ได้ผลงานที่มีประสิทธิภาพ	D
(16)	ศาลยุติธรรมสามารถบริหารจัดการได้โดยอิสระทั้งด้านธุรการและการใช้ดุลยพินิจพิพากษาคดี	E
(17)	เจตจำนงค์ทางการเมือง ด้านการพัฒนากระบวนการยุติธรรมปัจจุบันมีความชัดเจน สามารถคาดคะเนถึงแนวโน้มด้านบวกของระบบงานยุติธรรมได้	E
(18)	กระบวนการยุติธรรมของไทยมีความพยายามที่จะแข่งขันกับสากลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ	E
(19)	ระบบงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมภาพรวมมีลักษณะที่ปรับตัวมีความกระตือรือร้น เอื้ออำนวยต่อการเปลี่ยนแปลง	E
(20)	ผู้บริหารของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากร องค์การ และเทคโนโลยีข้อมูลข่าวสาร	E
(21)	ความเป็นวิชาชีพในการทำงานของบางหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เช่น ศาลยุติธรรม ทำให้การเมืองไม่สามารถแทรกแซงได้	E

จุดอ่อน (W)

(1)	ขาดนโยบายระดับชาติ, เป้าหมาย และทิศทางการพัฒนางานด้านกระบวนการยุติธรรมร่วมกัน	A
(2)	ขาดการทำงานแบบเชื่อมโยงในการทำงานตั้งแต่ชั้นตำรวจ อัยการ ศาล และราชทัณฑ์ และขาดองค์การรับผิดชอบ ทำให้ขาดประสิทธิภาพและความเป็นธรรมในสังคม	B
(3)	กฎ ระเบียบในระบบราชการมีส่วนทำให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินคดีและทำให้ประชาชนมีความรู้สึกท้อแท้ไม่กล้ามาขอความยุติธรรมเมื่อมีปัญหาเดือดร้อน	B
(4)	ประชาชนในบางพื้นที่ไม่ได้รับความเสมอภาคในการอำนวยความสะดวกยุติธรรม	B
(5)	ขาดองค์การกลาง และองค์กรอิสระในการประสานงานเพื่อสร้างความเป็นธรรมแก่ประชาชน	B
(6)	ยังมีปัญหาความไม่ซื่อสัตย์สุจริตของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม	B
(7)	ค่านิยมของระบบราชการขาดการให้ความสำคัญต่อประชาชนในระดับรากหญ้า	B
(8)	โครงสร้างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีรูปแบบที่เป็นทางการมากเกินไป	B
(9)	ขาดระบบและกลไกที่จะช่วยเหลือคนยากจน ผู้ด้อยโอกาสที่ถูกจับหรือถูกกล่าวหา	B
(10)	กระบวนการยุติธรรมบางหน่วยขาดมาตรฐานจรรยาวิชาชีพ	B
(11)	เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมวางตัวไม่เป็นกลาง, เลือกปฏิบัติ	B
(12)	ยังมีปัญหาการล่วงละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชนในกระบวนการยุติธรรม	B
(13)	การตรวจสอบถ่วงดุลยระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมยังไม่เหมาะสม	B

(14)	ระเบียบการบริหารของระบบราชการยังล้าหลัง ไม่คล่องตัว	B
(15)	กระบวนการยุติธรรมปฏิบัติและบริการไม่เหมือนกัน	B
(16)	บุคลากรในกระบวนการยุติธรรม ยึดค่านิยมขององค์กรที่บุคลากรสังกัดเป็นหลัก
จึงขาดการปฏิบัติงานร่วมกัน	B
(17)	ยังมีปัญหาความล่าช้าในการดำเนินคดี	B
(18)	กลไกการอำนวยความสะดวกยุติธรรมจะเลียบทบาทชุมชน	B
(19)	หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมยังมีลักษณะต่างคนต่างทำงานและมีการพยายาม
สร้างอาณาจักรตนเอง	B
(20)	กระบวนการยุติธรรมขาดหลักประกันในความคุ้มครองการปฏิบัติหน้าที่โดยชอบของ
เจ้าหน้าที่ของรัฐ	C
(21)	การวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมยังมีน้อย	C
(22)	กระบวนการยุติธรรมขาดการจำแนกที่ชัดเจนเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติอย่างเหมาะสมกับ
กลุ่มผู้กระทำผิดแต่ละระดับ	C
(23)	บุคลากรมีระบบ/วิธีคิดแบบปิด/แคบ ขาดการมองปัญหาในภาพรวม	C
(24)	กระบวนการยุติธรรมยังมองข้ามความสำคัญของการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด	C
(25)	ขอบเขตของการทำงานในหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีความซ้ำซ้อนกัน	C
(26)	กระบวนการยุติธรรมยังขาดระบบการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจาก
ประชาชนทุกๆ ระดับ	C
(27)	บุคลากรในกระบวนการยุติธรรม ขาดทักษะการคิด การวางแผนกลไกและวิธีการ
บริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ในเชิงรุก	C
(28)	กระบวนการยุติธรรมยังมีความเหลื่อมล้ำเรื่องเงินเดือนและสวัสดิการของบุคลากร
ในแต่ละสายงานทำให้มีผลกระทบต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน	C
(29)	บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการและ
การบริหารโครงการแนวใหม่	C
(30)	ไม่มีกระบวนการยุติธรรมทางเลือก	C
(31)	การบริหารจัดการยังไม่มีระบบติดตามประเมินผล	C
(32)	กระบวนการยุติธรรมไม่ให้ความสำคัญกับความเสมอภาคชายและหญิง	C
(33)	กระบวนการยุติธรรมไม่ให้ความสำคัญกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ	C
(34)	ขาดการประชาสัมพันธ์เชิงรุกในเรื่องกฎหมายและความรู้เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม
ให้กับประชาชน	E
(35)	วัฒนธรรมองค์กรในกระบวนการยุติธรรมยังมีระบบอุปถัมภ์	E
(36)	ระบบการคุ้มครองพยานและการชดเชยค่าเสียหายแก่พยานและระบบการคุ้มครอง
เหยื่ออาชญากรรม และผู้ด้อยโอกาสในสังคม ยังไม่มีประสิทธิภาพ	E
(37)	ขาดองค์กรไกล่เกลี่ยของพิพาททั้งในระบบและนอกกระบวนการยุติธรรมที่เป็นรูปธรรม	E

โอกาส (O)

(1)	ความยุติธรรมเป็นที่พึงปรารถนาของบุคคลทุกคน ทุกๆอาชีพ ทุกๆวัยทั้งเพศชายและหญิง ทำให้งานของกระบวนการยุติธรรมได้รับความตระหนักและยอมรับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง	A
(2)	การปฏิรูประบบราชการปัจจุบันเอื้ออำนวยและเป็นโอกาสในการปรับเปลี่ยนทุกส่วนของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมตลอดจนกระบวนการ/วิธีการทำงานพฤติกรรมข้าราชการไปในทิศทางที่มีคุณภาพและมีความรับผิดชอบในลักษณะพร้อมๆกันทุกหน่วย	B
(3)	ในยุคโลกาภิวัตน์ประเทศไทยต้องปรับตัวในทุกด้านเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง ซึ่งไม่ยกเว้นแม้แต่กระบวนการยุติธรรมต้องปรับตัว	B
(4)	การปฏิรูปทางการเมืองจะทำให้ประชาชนมีความสนใจและตื่นตัวทางการเมืองสูงขึ้นเป็นแรงผลักดันให้มีการปรับเปลี่ยนการบริหารโดยมุ่งเน้นในเรื่องสิทธิเสรีภาพมากขึ้น	B
(5)	การพัฒนาการบริหารไปสู่หลักธรรมาภิบาลนำมาสู่ภาพลักษณ์ที่ดีของกระบวนการยุติธรรมเป็นพื้นฐานของการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น	C
(6)	การปฏิรูประบบกฎหมายปัจจุบันเอื้ออำนวยให้โครงสร้างการบริหารงานยุติธรรมเป็นระบบกำหนดโดยกฎหมายบัญญัติ เช่นหลักประกันสิทธิเสรีภาพจึงทำให้มีความมั่นคงและเชื่อถือได้	C
(7)	ผู้นำทางการเมืองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมซึ่งเป็นโอกาสดีที่จะพัฒนากระบวนการยุติธรรมให้มีความเป็นสากล	C
(8)	การปฏิรูประบบราชการช่วยในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง กลไก ระเบียบ และวิธีการทำงานตลอดจนพฤติกรรมการทำงานของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมให้มุ่งผลการปฏิบัติงาน	D
(9)	ความก้าวหน้าทางวิทยาการมีส่วนผลักดันและเอื้ออำนวยต่อการพัฒนากระบวนการยุติธรรมอย่างเป็นองค์รวม	E
(10)	การปฏิรูประบบงบประมาณช่วยเร่งการเปลี่ยนแปลงระบบ และพฤติกรรมการทำงานของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม	E
(11)	ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทำให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมต้องปรับตัวให้ทันสมัยและยังช่วยลดปัญหาการขาดแคลนบุคลากร	E

อุปสรรค (T)

(1)	ปัญหาช่องว่างของกฎหมาย การบังคับใช้กฎหมายไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของปัญหา	A
(2)	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในอดีตที่ผ่านมาขาดการให้ความสำคัญในการพัฒนากระบวนการยุติธรรมและการวางแผนเพื่อพัฒนาความปลอดภัยในชีวิตร่างกายและทรัพย์สิน	B
(3)	สังคมไทยขาดจิตสำนึกเรื่องความยุติธรรม	B
(4)	ระบบการศึกษาเรียนรู้ของไทยขาดการปลูกฝังจิตสำนึกด้านรักความยุติธรรมทั้งทางตรงและทางอ้อม	B
(5)	การปฏิรูปการเมืองตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันทำให้เกิดความคาดหวังและความตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนสูงมากจนอาจนำไปสู่การพิพาทขัดแย้งที่จะมีปริมาณคดีเพิ่มขึ้น	B
(6)	ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทำให้มีปัญหอาชญากรรมเกิดมากขึ้นและซับซ้อนมากขึ้น	B
(7)	วัตถุนิยมทำให้เกิดสังคมแบบต่างคนต่างอยู่ขาดจิตสำนึกการสนับสนุนความยุติธรรม	B
(8)	ระบบการศึกษาในสาขานิติศาสตร์ทำให้นักกฎหมายที่มีลักษณะใช้กฎหมายเชิงเทคนิคและขาดการมองกระบวนการยุติธรรมในลักษณะสหวิทยาการ	B
(9)	ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทำให้เกิดปัญหอาชญากรรมมากขึ้น	B
(10)	การพัฒนาประเทศ ที่เน้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจกระทบเงื่อนไขพื้นฐานทางสังคมที่เป็นกติการักษาความสงบและอำนวยความยุติธรรมของชุมชน	C
(11)	ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำก่อให้เกิดข้อจำกัดด้านงบประมาณของประเทศส่งผลต่อการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม	C
(12)	กระแสโลกาภิวัตน์ทำให้ระบบยุติธรรมเชิงจารีตสลายไป	C
(13)	ปัญหาครอบครัว ปัญหอาชญากรรม ปัญหาการคอร์รัปชัน และการแพร่ระบาดของยาเสพติดนำมาสู่ปัญหาในกระบวนการยุติธรรม	E
(14)	การขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในกฎระเบียบของสังคม นำไปสู่การกระทำผิดและคุกคามเสรีภาพ ความปลอดภัย และความสงบสุขของสังคม	E

ตาราง ผ.7 การวิเคราะห์ขอบข่ายงาน จำแนกตามแผนงานต่างๆ

ยุทธศาสตร์และแผนงาน		ประสานงาน	บริหาร กำกับ ดูแล	ปฏิบัติ	วิชาการ เผยแพร่	ดูแลช่วยเหลือ สวัสดิการ ของบุคลากรในหน่วยงาน
ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนากระบวนการยุติธรรม ด้วยนโยบายบูรณาการการอำนวย ความยุติธรรมในระดับชาติ						
แผนงานที่ 1	แผนงานการมีส่วนร่วมในการ กำหนดนโยบายการอำนวย ความยุติธรรมแห่งชาติ	✓	✓			
แผนงานที่ 2	แผนงานพัฒนาระบบการ ประสานงานและสร้างเครือข่าย การทำงานเพื่อกำหนด นโยบายบูรณาการการอำนวย ความยุติธรรมแห่งชาติ	✓	✓			
แผนงานที่ 3	แผนงานพัฒนาเสริมสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน ในกระบวนการยุติธรรม และ/หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและต่างประเทศ	✓	✓	✓		

ตาราง ผ.8 การวิเคราะห์ขอบข่ายงาน จำแนกตามแผนงานต่างๆ (ต่อ)

ยุทธศาสตร์และแผนงาน		ประสานงาน	บริหาร กำกับ ดูแล	ปฏิบัติ	วิชาการ เผยแพร่	ดูแลขวัญกำลังใจ สวัสดิการ ของบุคลากรในหน่วยงาน
ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการบริหารจัดการในระบบงานกระบวนการยุติธรรม						
แผนงานที่ 1	แผนงานพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการของหน่วยงาน ในกระบวนการยุติธรรม	✓	✓	✓	✓	✓
แผนงานที่ 2	แผนงานพัฒนาประสิทธิภาพ ในการอำนวยความสะดวกยุติธรรม	✓	✓	✓	✓	
แผนงานที่ 3	แผนงานพัฒนาประสิทธิภาพ ในการให้บริการในกระบวนการ ยุติธรรม	✓	✓	✓	✓	
แผนงานที่ 4	แผนงานพัฒนาระบบฐานข้อมูล และเทคโนโลยีสารสนเทศ กระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ	✓	✓	✓	✓	
แผนงานที่ 5	แผนงานการกำหนดมาตรฐาน การปฏิบัติงานในกระบวนการ ยุติธรรม	✓	✓	✓	✓	
แผนงานที่ 6	แผนงานพัฒนาระบบการ ดำเนินคดีและการบังคับคดี		✓	✓		

ตาราง ผ.9 การวิเคราะห์ขอบข่ายงาน จำแนกตามแผนงานต่างๆ (ต่อ)

ยุทธศาสตร์และแผนงาน		ประสานงาน	บริหาร กำกับ ดูแล	ปฏิบัติ	วิชาการ เผยแพร่	ดูแลช่วยเหลือ สวัสดิการ ของบุคลากรในหน่วยงาน
ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาบุคลากร และการกำหนด จรรยาบรรณการปฏิบัติงาน ในกระบวนการยุติธรรม						
แผนงานที่ 1	แผนงานการพัฒนาบุคลากร ในกระบวนการยุติธรรม	✓	✓	✓	✓	✓
แผนงานที่ 2	แผนงานพัฒนาจรรยาบรรณ การปฏิบัติงานในกระบวนการ ยุติธรรม		✓		✓	✓
ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนากระบวนการยุติธรรม ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้						
แผนงานที่ 1	แผนงานพัฒนาหน่วยงาน ในกระบวนการยุติธรรมให้เป็น องค์กรแห่งการเรียนรู้	✓			✓	
แผนงานที่ 2	แผนงานพัฒนาวิทยาการและ เทคโนโลยีที่ใช้ในกระบวนการ การยุติธรรม			✓	✓	

ตาราง ผ.10 การวิเคราะห์ขอบข่ายงาน จำแนกตามแผนงานต่างๆ (ต่อ)

ยุทธศาสตร์และแผนงาน		ประสานงาน	บริหาร กำกับ ดูแล	ปฏิบัติ	วิชาการ เผยแพร่	ดูแลขวัญกำลังใจ สวัสดิการ ของบุคลากรในหน่วยงาน
ยุทธศาสตร์ที่ 5 การส่งเสริมการศึกษา วิจัยและพัฒนา กระบวนการยุติธรรมและกฎหมาย						
แผนงานที่ 1	แผนงานการจัดตั้งและส่งเสริม กองทุนวิจัยและพัฒนากระบวนการ การยุติธรรมและกฎหมาย	✓	✓	✓		
แผนงานที่ 2	แผนงานวิจัยและพัฒนากระบวนการ การยุติธรรมและกฎหมาย		✓	✓	✓	
แผนงานที่ 3	แผนงานส่งเสริมการศึกษาเพื่อ พัฒนากระบวนการยุติธรรม	✓			✓	
ยุทธศาสตร์ที่ 6 การส่งเสริมการระงับข้อพิพาทและลด ปริมาณคดีที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม						
แผนงานที่ 1	แผนงานส่งเสริมและพัฒนาระงับข้อพิพาทและลดปริมาณ คดีที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม	✓	✓	✓	✓	
แผนงานที่ 2	แผนงานส่งเสริมและพัฒนา กระบวนการยุติธรรมเชิง สมานฉันท์	✓	✓	✓	✓	

ตาราง ผ.11 การวิเคราะห์ขอบข่ายงาน จำแนกตามแผนงานต่างๆ (ต่อ)

ยุทธศาสตร์และแผนงาน	ประสานงาน	บริหาร กำกับ ดูแล	ปฏิบัติ	วิชาการ เผยแพร่	ดูแลช่วยเหลือกำลังใจ สวัสดิการ ของบุคลากรในหน่วยงาน
ยุทธศาสตร์ที่ 7 การพัฒนาระบบและวิธีการปฏิบัติต่อ ผู้กระทำผิดและระบบการแก้ไขฟื้นฟู แผนงานที่ 1 แผนงานการพัฒนาระบบ กลไก และวิธีการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด แผนงานที่ 2 แผนงานการพัฒนาระบบแก้ไข ฟื้นฟูผู้กระทำผิด แผนงานที่ 3 แผนงานการสงเคราะห์ผู้กระทำผิด ภายหลังปล่อย					
			✓	✓	
	✓		✓	✓	
	✓		✓	✓	

ตาราง ผ.12 การวิเคราะห์ขอบข่ายงาน จำแนกตามแผนงานต่างๆ (ต่อ)

ยุทธศาสตร์และแผนงาน		ประสานงาน	บริหาร กำกับ ดูแล	ปฏิบัติ	วิชาการ เผยแพร่	ดูแลขวัญกำลังใจ สวัสดิการ ของบุคลากรในหน่วยงาน
ยุทธศาสตร์ที่ 8 การเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัย ในชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน						
แผนงานที่ 1	แผนงานการเสริมสร้างความ มั่นคงปลอดภัย และการป้องกัน ปราบปรามอาชญากรรม	✓	✓	✓	✓	
แผนงานที่ 2	แผนงานการป้องกันปราบปราม อาชญากรรมลักษณะพิเศษ	✓	✓	✓	✓	
แผนงานที่ 3	แผนงานการป้องกันการกระทำผิด ของเด็กและเยาวชน	✓	✓	✓	✓	
แผนงานที่ 4	แผนงานการป้องกันปราบปราม การกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด	✓	✓	✓	✓	

ตาราง ผ.13 การวิเคราะห์ขอบข่ายงาน จำแนกตามแผนงานต่างๆ (ต่อ)

ยุทธศาสตร์และแผนงาน	ประสานงาน	บริหาร กำกับ ดูแล	ปฏิบัติ	วิชาการ เผยแพร่	ดูแลช่วยเหลือกำลังใจ สวัสดิการ ของบุคลากรในหน่วยงาน
ยุทธศาสตร์ที่ 9 การส่งเสริม สนับสนุน และสร้าง กลไกเพื่อขยายโอกาสให้ประชาชน ชุมชน ท้องถิ่น และเอกชน เข้ามา มีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม แผนงานที่ 1 แผนงานสร้างและพัฒนา กลไกและเครือข่ายชุมชน ท้องถิ่น และเอกชน ในการมีส่วนร่วมในการ ป้องกันปราบปรามอาชญากรรม และการอำนวยความยุติธรรม แผนงานที่ 2 แผนงานส่งเสริมและสนับสนุน การปลูกจิตสำนึกรักความ ยุติธรรม	✓	✓	✓		
	✓			✓	

ตาราง ผ.14 การวิเคราะห์ข้อบ่งชี้งาน จำแนกตามแผนงานต่างๆ (ต่อ)

ยุทธศาสตร์และแผนงาน		ประสานงาน	บริหาร กำกับ ดูแล	ปฏิบัติ	วิชาการ เผยแพร่	ดูแลขวัญกำลังใจ สวัสดิการ ของบุคลากรในหน่วยงาน
ยุทธศาสตร์ที่ 10 การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และการ ช่วยเหลือประชาชนด้านกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม						
แผนงานที่ 1	แผนงานการคุ้มครอง สิทธิเสรีภาพของประชาชน	✓		✓	✓	
แผนงานที่ 2	แผนงานเสริมสร้างความรู้แก่ ประชาชนด้านกฎหมายและ กระบวนการยุติธรรม			✓	✓	
แผนงานที่ 3	แผนงานช่วยเหลือประชาชน โดยเฉพาะคนยากจน ผู้ด้อยโอกาส และผู้เสียเปรียบ ด้านกฎหมายและกระบวนการ ยุติธรรม		✓	✓	✓	

ตาราง ผ.15 ปัจจัยเสริม ปัจจัยถ่วง ด้านการประสานงาน

ปัจจัยเสริม	ปัจจัยถ่วง
รัฐบาลมีนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไข ปัญหาอาชญากรรมอย่างชัดเจน	การทำงานในหน่วยงานของกระบวนการ ยุติธรรม ยังมีลักษณะต่างคนต่างทำ ขาดการ ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ยังรักษาผลประโยชน์ ของหน่วยงานเป็นหลัก
นโยบายการบริหารงานภาครัฐที่มีการบูรณาการ ด้านงบประมาณที่เน้นการมองภาพรวมในการ แก้ไขปัญหาของชาติ และมุ่งให้เกิดประโยชน์ กับประชาชน ทำให้มีการพัฒนาประสิทธิภาพ การบริหารจัดการในกระบวนการยุติธรรม	ขาดแผนงานร่วมกันที่จะพัฒนาประสิทธิภาพ การอำนวยความสะดวกยุติธรรมทั้งระบบ
กระแสสิทธิมนุษยชนส่งผลทำให้ประชาชน ตื่นตัวรับรู้สิทธิที่พึงได้รับบริการจากภาครัฐ เอื้อต่อการพัฒนาประสิทธิภาพในการอำนวยความสะดวก ยุติธรรม	หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมบางหน่วย ยังไม่เห็นความสำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วม กำหนดนโยบายบูรณาการการอำนวยความสะดวก ยุติธรรมของชาติ
กระบวนการยุติธรรมของไทยมีความพยายาม ที่จะพัฒนาระบบ รูปแบบ และกระบวนการ ทำงานด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ เพื่อ ทำให้นานาอารยประเทศยอมรับ และมีความ พยายามที่จะพัฒนาสู่ความเป็นสากล เพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพสร้างความมั่นใจให้กับลงทุนชาว ต่างชาติ	หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีลักษณะ การทำงานที่ซ้ำซ้อนกัน
นโยบายบูรณาการการอำนวยความสะดวกยุติธรรม สอดคล้องกับนโยบายบูรณาการของชาติ	ประชาชนมีความรู้สึกไม่มั่นใจในความปลอดภัย
นโยบายการบริหารของรัฐบาลที่มุ่งเน้นการนำ เทคโนโลยี มาใช้ในการบริหารงานภาครัฐ	ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในสิทธิ และเสรีภาพที่ตนเองมี

ตาราง ผ.16 ปัจจัยเสริม ปัจจัยถ่วง ด้านการประสานงาน (ต่อ)

ปัจจัยเสริม	ปัจจัยถ่วง
กระแสสังคมโลกกระตุ้นให้มีการนำนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาทุกระดับ กระตุ้นให้มีการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ	วัฒนธรรมองค์กรเดิมมุ่งเน้นการสร้างความสำเร็จให้กับหน่วยงานของตนเองมากกว่าประโยชน์โดยรวมของสังคม
การประสานงานระหว่างผู้นำของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ช่วยแก้ปัญหาของกระบวนการยุติธรรมได้เป็นอย่างดี	ระดับการพัฒนาระบบการบริหารงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมไม่เท่าเทียมกัน
	ขาดหน่วยงานที่เป็นผู้นำ
	ระบบการประสานงานภายในหน่วยงานที่ไม่ชัดเจน
	ระบบการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกที่ไม่เหมาะสม
	การติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม

ตาราง ผ.17 ปัจจัยเสริม ปัจจัยถ่วง ด้านการบริหาร กำกับดูแล

ปัจจัยเสริม	ปัจจัยถ่วง
แนวนโยบายการบริหารกระบวนการยุติธรรมของรัฐบาลชุดปัจจุบันมีความชัดเจน	กระบวนการยุติธรรมยังมีความเหลื่อมล้ำเรื่องเงินเดือนและสวัสดิการของบุคลากรในแต่ละสายงานทำให้มีผลกระทบต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน
นโยบายการบริหารงานภาครัฐที่มีการบูรณาการด้านงบประมาณที่เน้นการมองภาพรวมในการแก้ไขปัญหาของชาติ มุ่งผลสัมฤทธิ์ของหน่วยงาน และมุ่งให้เกิดประโยชน์กับประชาชน ทำให้มีการพัฒนาประสิทธิภาพ การบริหารจัดการในกระบวนการยุติธรรม	การแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องต้องใช้เวลามาก
รัฐบาลมีนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างชัดเจน	ระบบราชการให้ความสำคัญกับประชาชนน้อย
บุคลากรมีจิตสำนึกรักความยุติธรรมมุ่งให้เกิดผลดีต่อประชาชน	สังคมไทยขาดจิตสำนึกเรื่องความยุติธรรม
การปรับปรุงโครงสร้างของระบบราชการที่เน้นกลุ่มภารกิจ (Cluster) ในการรวมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกันมาสังกัดในกระทรวงเดียวกัน เอื้อต่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการ และการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน	ขาดแผนงานร่วมกันที่จะพัฒนาประสิทธิภาพการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทั้งระบบ
กระแสสิทธิมนุษยชนส่งผล ทำให้ประชาชนตื่นตัวรับรู้สิทธิที่พึงได้รับบริการจากภาครัฐ เอื้อต่อการพัฒนาประสิทธิภาพในการอำนวยความสะดวกยุติธรรม	มีปัญหาด้านโครงสร้าง อาคาร และสถานที่ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานบางด้าน เช่น การจำแนกผู้ต้องขัง

ตาราง ผ.18 ปัจจัยเสริม ปัจจัยถ่วง ด้านการบริหาร กำกับดูแล (ต่อ)

ปัจจัยเสริม	ปัจจัยถ่วง
นโยบายบูรณาการการอำนวยความสะดวกยุติธรรม สอดคล้องกับนโยบายบูรณาการของชาติ	หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมยังมอง ปัญหาในกระบวนการยุติธรรมอย่างแยกส่วน ยังมุ่งรักษาผลประโยชน์ของหน่วยงานเป็นหลัก ขาดการเรียนรู้ร่วมกัน ไม่แก้ปัญหา ในลักษณะองค์รวม
หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการแบ่งงาน และกำหนดความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน อย่างชัดเจน	หน่วยงานด้านการวิจัยยังขาดความเป็นอิสระ ยังไม่มีเงินทุนในการดำเนินการ และยังไม่มี แนวทางในการปฏิบัติงานด้านการวิจัยที่ชัดเจน
	มีการแทรกแซงจากอิทธิพลภายนอกใน การปฏิบัติงานของหน่วยงานในกระบวนการ ยุติธรรม
	โครงสร้างของหน่วยงานที่ยังไม่เอื้อต่อ การทำงานเป็นทีม
	ระบบงานยุติธรรมขาดค่านิยมร่วม ในการปฏิบัติงาน
	ขาดหน่วยงานที่เป็นผู้นำ
	ยังขาดการเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลพื้นฐานที่ จะใช้ในการปฏิบัติงานร่วมกัน
	การจัดสรรทรัพยากรยังไม่สอดคล้องกับภารกิจ
	วัฒนธรรมองค์กรเดิมมุ่งเน้นการสร้าง ความ สำคัญให้กับหน่วยงานของตนเองมากกว่า ประโยชน์โดยรวมของสังคม
	หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมไม่เห็น ความสำคัญของการติดตามประเมินผลการ ปฏิบัติงานตามแผนอย่างจริงจัง

ตาราง ผ.19 ปัจจัยเสริม ปัจจัยถ่วง ด้านการปฏิบัติ

ปัจจัยเสริม	ปัจจัยถ่วง
แนวนโยบายการบริหารกระบวนการยุติธรรมของรัฐบาลชุดปัจจุบันมีความชัดเจน	หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมยังมองปัญหาในกระบวนการยุติธรรมอย่างแยกส่วน ยังมุ่งรักษาผลประโยชน์ของหน่วยงานเป็นหลัก ขาดการเรียนรู้ร่วมกันไม่แก้ปัญหาในลักษณะองค์รวม
บุคลากรมีจิตสำนึกรักความยุติธรรม มุ่งให้เกิดผลดีต่อประชาชน	ขาดแผนงานร่วมกันที่จะพัฒนาประสิทธิภาพการอำนวยความสะดวกทั้งระบบ
นโยบายบูรณาการการอำนวยความสะดวกสอดคล้องกับนโยบายบูรณาการของชาติ	ระดับการพัฒนาระบบการบริหารงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมไม่เท่าเทียมกัน
รัฐบาลมีนโยบายด้านการป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างชัดเจน	บุคลากรในหน่วยงานของรัฐยังขาดจิตสำนึกในการให้บริการ
นโยบายการบริหารงานภาครัฐที่มีการบูรณาการด้านงบประมาณ ที่เน้นการมองภาพรวมในการแก้ไขปัญหาของชาติ มุ่งผลสัมฤทธิ์ของหน่วยงาน และมุ่งให้เกิดประโยชน์กับประชาชน ทำให้มีการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการในกระบวนการยุติธรรม	กระบวนการยุติธรรมยังมีความเหลื่อมล้ำเรื่องเงินเดือนและสวัสดิการของบุคลากรในแต่ละสายงานทำให้มีผลกระทบต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน
สถานการณ์อาชญากรรมในปัจจุบันมีส่วนเร่งเร้าให้ทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมร่วมมือแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น	กลไกการตรวจสอบและถ่วงดุลย์การปฏิบัติงานระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมยังไม่ชัดเจน
หน่วยงานให้ความสำคัญกับเรื่องความซื่อสัตย์สุจริตของบุคลากร	ยังมีวัฒนธรรมองค์กร และค่านิยมในการปฏิบัติงานที่เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน

ตาราง ผ.20 ปัจจัยเสริม ปัจจัยถ่วง ด้านการปฏิบัติ (ต่อ)

ปัจจัยเสริม	ปัจจัยถ่วง
บุคลากรในหน่วยงานพร้อมรับและปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงด้านนวัตกรรม วิทยาการ และเทคโนโลยี	ระบบการประสานงานภายในหน่วยงานที่ไม่ชัดเจน
ผู้บังคับบัญชาของหน่วยงานเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ และมีความเป็นผู้นำ	ระบบการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกที่ไม่เหมาะสม
	ยังมีการจัดโครงสร้างของหน่วยงานที่ซ้ำซ้อนกัน ในกระบวนการยุติธรรม

ตาราง ผ.21 ปัจจัยเสริม ปัจจัยถ่วง ด้านการวิชาการ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์

ปัจจัยเสริม	ปัจจัยถ่วง
นโยบายบูรณาการการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและสถาบันการศึกษา	ระดับการพัฒนาระบบการบริหารงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมไม่เท่าเทียมกัน
กระบวนการยุติธรรมของไทยมีความพยายามที่จะพัฒนาระบบ รูปแบบและกระบวนการทำงานด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ เพื่อให้ให้นานาอารยประเทศยอมรับ และมีความพยายามที่จะพัฒนาสู่ความเป็นสากลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพสร้างความมั่นใจให้นักลงทุนชาวต่างชาติ	ความพร้อมของบุคลากรในการยอมรับนวัตกรรมของแต่ละหน่วยงานไม่เท่ากัน
สถานการณ์อาชญากรรมในปัจจุบันมีส่วนเร่งเร้าให้ทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและสถาบันการศึกษา ประสานความร่วมมือกันเพื่อทำการศึกษาวิจัยหาแนวทางแก้ไข ปัญหา	การจัดสรรทรัพยากรยังไม่สอดคล้องกับภารกิจ
กระแสสังคมโลกกระตุ้นให้มีการนำนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาทุกระดับ กระตุ้นให้มีการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ	การพัฒนาความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านต้องอาศัยเวลาและงบประมาณ
นโยบายการบริหารงานภาครัฐที่มีการบูรณาการด้านงบประมาณที่เน้นการมองภาพรวมในการแก้ไขปัญหาของชาติ มุ่งผลสัมฤทธิ์ของหน่วยงานและมุ่งให้เกิดประโยชน์กับประชาชน ทำให้มีการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการในกระบวนการยุติธรรม	หน่วยงานด้านการวิจัยยังขาดความเป็นอิสระ และยังไม่มีเงินทุนในการดำเนินการ

ตาราง ผ.22 ปัจจัยเสริม ปัจจัยถ่วง ด้านการวิชาการ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ (ต่อ)

ปัจจัยเสริม	ปัจจัยถ่วง
การปรับปรุงโครงสร้างของระบบราชการที่เน้นกลุ่มภารกิจ (Cluster) ในการรวมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกันมาสังกัดในกระทรวงเดียวกัน เอื้อต่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการ และการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน	ระบบฐานข้อมูลของหน่วยงานไม่เอื้อต่อการทำวิจัยอย่างเป็นระบบ
	ขาดการติดตามประเมินผลการวิจัย

ตาราง ผ.23 ปัจจัยเสริม ปัจจัยถ่วง ด้านดูแล ขวัญกำลังใจ สวัสดิการของบุคลากร
(ครอบคลุมงานเสริมค่านิยม วัฒนธรรมองค์กรที่ดี)

ปัจจัยเสริม	ปัจจัยถ่วง
แนวนโยบายการบริหารกระบวนการยุติธรรมของรัฐบาลชุดปัจจุบันมีความชัดเจน	กระบวนการยุติธรรมยังมีความเหลื่อมล้ำเรื่องเงินเดือนและสวัสดิการของบุคลากรในแต่ละสายงานทำให้มีผลกระทบต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน
ปฏิรูประบบราชการรวมทั้งการปรับพฤติกรรมของข้าราชการไปในทิศทางที่มีคุณธรรม	ระดับการพัฒนาระบบการบริหารงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมไม่เท่าเทียมกัน
นโยบายการบริหารงานภาครัฐที่มีการบูรณาการด้านงบประมาณที่เน้นการมองภาพรวมในการแก้ไขปัญหาของชาติ มุ่งผลสัมฤทธิ์ของหน่วยงาน และมุ่งให้เกิดประโยชน์กับประชาชน ทำให้มีการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการในกระบวนการยุติธรรม	หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมยังขาดการกำหนดมาตรฐานจรรยาวิชาชีพที่ชัดเจน พร้อมทั้งกำหนดค่าตอบแทนที่เหมาะสม
บุคลากรส่วนใหญ่ในกระบวนการยุติธรรมมีความรู้ความเข้าใจ มีความสามารถ มีทักษะในการปฏิบัติงานวิชาชีพ และมีความรู้เฉพาะด้านของตนในการปฏิบัติงานเพื่อให้ได้ผลที่ดีในการทำงาน	หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมยังมองปัญหาในกระบวนการยุติธรรมอย่างแยกส่วน ยังมุ่งรักษาผลประโยชน์ของหน่วยงานเป็นหลัก ขาดการเรียนรู้ร่วมกัน ไม่แก้ปัญหาในลักษณะองค์รวม
บุคลากรมีจิตสำนึกรักความยุติธรรม มุ่งให้เกิดผลดีต่อประชาชน	สภาพเศรษฐกิจสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้อาชญากรรมสลับซับซ้อนและมีจำนวนคดีมาก

ตาราง ผ.24 ปัจจัยเสริม ปัจจัยถ่วง ด้านดูแลช่วยเหลือ สวัสดิการของบุคลากร
(ครอบคลุมงานเสริมค่านิยม วัฒนธรรมองค์กรที่ดี) (ต่อ)

ปัจจัยเสริม	ปัจจัยถ่วง
การปรับปรุงโครงสร้างของระบบราชการที่เน้นกลุ่มภารกิจ (Cluster) ในการรวมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกันมาสังกัดในกระทรวงเดียวกัน เอื้อต่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการ และการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน และระหว่างบุคคลในกระบวนการยุติธรรม	
หน่วยงานมีแผนพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานชัดเจน	

ปณุกรมศัพท์ที่ใช้ในแผนแม่บทฯ

1. กระบวนการยุติธรรม

ในความหมายของแผนแม่บทฯ หมายถึง การดำเนินการเพื่ออำนวยความยุติธรรมให้กับประชาชนและหรือคู่กรณีทั้งก่อนและหลังมีข้อขัดแย้งหรือมีการกระทำผิด ซึ่งคู่กรณีอาจเป็นระหว่างภาครัฐกับประชาชน หรือระหว่างองค์กรของรัฐกับองค์กรของรัฐ หรือระหว่างประชาชนด้วยกัน โดยหน่วยงานภาครัฐที่มีการทำงานอย่างต่อเนื่องเชื่อมโยงกันอย่างมีระบบและเป็นเอกภาพ มีการทำงานอย่างสอดคล้องประสาน มีการตรวจสอบถ่วงดุลกันอย่างมีดุลยภาพ โดยคำนึงถึงการทำงานอย่างเป็นองค์รวมของระบบและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดทิศทางการพัฒนา และการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ โดยมุ่งสู่ผลลัพธ์สุดท้ายร่วมกัน คือเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนเพื่อความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของประเทศชาติเป็นที่สุด

2. องค์กรบริหารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม

ในความหมายของแผนแม่บทฯ หมายถึง หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งหมายรวมถึงกระบวนการยุติธรรมทางอาญา กระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง กระบวนการยุติธรรมทางปกครอง ประกอบด้วยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานศาลปกครอง กรมการปกครอง กรมราชทัณฑ์ กรมคุมประพฤติ กรมพินิจและคุ้มครองเด็ก กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ สภาพทนายความ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เป็นต้น

3. วิสัยทัศน์กระบวนการยุติธรรม

หมายถึง ภาพหมายที่กระบวนการยุติธรรมต้องการให้เกิดขึ้นอย่างสมเหตุสมผล อันเป็นผลจากการพัฒนาการปฏิบัติงานของทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมอย่างมีระบบ และมีความเป็นเอกภาพ มีการทำงานอย่างสอดคล้องประสาน และมีการตรวจสอบถ่วงดุลอย่างมีดุลยภาพ สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม เพื่อมุ่งสู่ผลลัพธ์ที่ประชาชนและสังคมจะได้ประโยชน์สูงสุด

4. พันธกิจ (Mission)

เป็นสิ่งที่ต้องทำ เพื่อให้บรรลุถึงวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ เป็นบทบาทหน้าที่ที่สำคัญที่สุด ที่องค์กรต้องยึดเป็นหลักในการดำรงอยู่ขององค์กร สำหรับแผนแม่บทฉบับนี้ พันธกิจเป็นกลุ่มภารกิจหลักของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ที่ประชาคมกระบวนการยุติธรรมต้องร่วมกัน ทำให้เกิดผลลัพธ์ตามวิสัยทัศน์ที่ระบุ

5. วัตถุประสงค์หลัก

เป็นเกณฑ์ที่ต้องบรรลุและเป็นผลกระทบของการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทฉบับนี้ ถือเป็นสัญญาประชาคมที่หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมต้องร่วมกันผลักดันให้เกิดขึ้นจากการนำแผนงาน/โครงการไปปฏิบัติ วัตถุประสงค์นี้จะต้องสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และการติดตามประเมินผลสำเร็จของแผนแม่บท จะใช้วัตถุประสงค์หลักนี้เป็นเกณฑ์การประเมินผลสัมฤทธิ์โดยมีตัวชี้วัดที่ชัดเจน

6. วัฒนธรรมองค์กร

หมายถึง วิธีคิด พฤติกรรม และวิธีการทำงาน ที่บุคลากรในหน่วยงานได้เรียนรู้จากกันและกัน หรืออาจได้รับการถ่ายทอดจากบุคคลรุ่นก่อน มีการประพฤติปฏิบัติจนเป็นที่ยอมรับกันว่าเป็นเรื่องปกติในหน่วยงาน ทำให้บุคลากรในหน่วยงานมีพฤติกรรมที่มีลักษณะเป็นแนวเดียวกัน ซึ่งอาจไม่สอดคล้องกับปทัสถานของสังคมโดยรวม

7. โลกาภิวัตน์

หมายถึง ลักษณะการเปลี่ยนแปลงของโลกในลักษณะโลกไร้พรมแดน หรือที่เรียกว่า ระเบียบโลกใหม่ (New World Order) ได้แก่ (1) กระแสหลักประชาธิปไตย ที่มีจุดเน้นที่การกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วมของประชาชน และการตรวจสอบในระบบเปิด (2) หลักสิทธิมนุษยชน ที่มีจุดเน้นที่การเคารพสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ตามปณิธานว่าด้วยสิทธิมนุษยชนขององค์การสหประชาชาติ (3) หลักเศรษฐกิจเสรี ที่มีจุดเน้นที่ยึดหลักเศรษฐกิจที่มีกลไกตลาดเสรี และ (4) หลักการพิทักษ์ปกป้องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มุ่งเน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและดูแลสิ่งแวดล้อมต่างๆ ให้มีความยั่งยืน

8. การปฏิรูประบบราชการ

หมายถึง การปรับเปลี่ยนการบริหารราชการไปสู่แนวใหม่ โดยยึดประชาชนเป็นเป้าหมาย มีการทำงานที่โปร่งใสตรวจสอบได้ มีการบริการที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพสูง ทำงานแบบมุ่งผลลัพธ์ มีวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีม มุ่งเน้นภารกิจหลัก โดยให้ความสำคัญแก่นโยบาย และการบริหารเชิงรุก ในลักษณะการกระจายอำนาจและแสวงหาแนวร่วม โดยการปรับบทบาท ภารกิจและโครงสร้าง ปรับปรุงวิธีการบริหาร ปรับปรุงวิธีการงบประมาณ ปรับระบบการบริหารบุคคล และปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมและค่านิยมใหม่ของข้าราชการ

9. การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หรือ Good governance

มีที่มาจากหลักการของ New World Order เริ่มแรกมีความหมายครอบคลุมหลักการ 3 ประการ คือ ความพร้อมที่จะให้ตรวจสอบ (Accountability) ความโปร่งใส (Transparency) และการมีส่วนร่วม (Participation) ต่อมาภายหลัง ผู้ทรงคุณวุฒิประจำสำนักงาน ก.พ. ได้บัญญัติความหมายเสียใหม่เป็นการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีในปี พ.ศ. 2542 โดยครอบคลุมความหมาย 6 หลักการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

10. นโยบายของกระบวนการยุติธรรม

หมายถึง นโยบายของรัฐที่เป็นแนวปฏิบัติเกี่ยวข้องกับมาตรการหรือกลไกในการปฏิบัติงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและการป้องกันปราบปรามปัญหาอาชญากรรม และการกระทำผิด โดยมีลักษณะแตกต่างจากนโยบายของรัฐอื่นๆ คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม และมีจุดเน้นที่ความยุติธรรมและความเสมอภาคตามหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเสรีภาพของประชาชน คือ ผู้เสียหายหรือโจทก์ ผู้ต้องหาหรือจำเลย พยานของคู่ความในคดีอาญา แพ่ง และปกครอง และผู้ต้องขังตามคำพิพากษาของศาล

11. ตัวชี้วัดการปฏิบัติงานด้านกระบวนการยุติธรรม

การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานเชิงปริมาณที่สามารถวัดได้ หรือให้ค่าเป็นตัวเลขได้ เพื่อจะสามารถวัดและจัดระดับได้ เช่น การกำหนดให้ลดอัตราอาชญากรรม ในอัตรา 5% ต่อปี โดยกำหนดว่า 5% = ดีมาก 4% = ดี 3% = ปานกลาง 2% = พอใช้ 1% = ต้องปรับปรุง หรือผู้ต้องขังที่ได้รับการปลดปล่อยโดยย้อนกลับมากกระทำผิดซ้ำอีกในช่วง 3 ปี จะเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของการฟื้นฟูของกรมราชทัณฑ์ เป็นต้น หรือเป็นตัวชี้วัดเชิงคุณภาพที่หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมกำหนดในการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนแม่บทฉบับนี้

12. การวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม

หมายถึง การยกระดับการแสวงหาความรู้ความจริงเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรม โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเป็นเครื่องมือ หรือเป็นวิถีทาง กลยุทธ์ เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่มีคุณภาพ เป็นพื้นฐานการตัดสินใจในการพัฒนาปัจจัยต่างๆ ให้ดีขึ้น เพื่อให้เกิดความมั่นใจในทิศทางและลักษณะของการพัฒนาที่ดำเนินการแต่ละขั้นให้ตรงเป้าหมาย เพื่อให้กระบวนการยุติธรรมมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

13. มาตรฐานการปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรม

หมายถึง ผลการปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรม ทั้งระบบที่มีลักษณะของการกำหนดเกณฑ์ปฏิบัติที่เป็นมาตรฐาน 5 ด้าน คือ มาตรฐานด้านเวลา (รวดเร็ว) มาตรฐานด้านปริมาณ (ครบตามจำนวน) มาตรฐานด้านคุณภาพโดยกลุ่มเป้าหมายของการบริการได้สิ่งที่ควรได้รับอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ มาตรฐานด้านค่าใช้จ่าย (ประหยัด) และมาตรฐานด้านความพึงพอใจ (ของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง)

14. กระบวนการยุติธรรมแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์

การปฏิบัติงานของกระบวนการยุติธรรม โดยมีจุดเน้นที่ผลลัพธ์ของการปฏิบัติงาน ซึ่งให้ความสำคัญกับการปฏิบัติตามพันธกิจ วัตถุประสงค์ของโครงการ และกำหนดผลผลิต-ผลลัพธ์ของกระบวนการยุติธรรมทุกระบบย่อย ให้สอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับพันธกิจของแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ โดยมีการกำหนดตัวชี้วัดการปฏิบัติงาน (Key Performance Indicator - KPI) ไว้

อย่างชัดเจน จนเป็นที่เข้าใจของทุกระบบย่อยในกระบวนการยุติธรรม โดยวัดความสำเร็จบนพื้นฐานตัวชี้วัดที่กำหนด

15. การประเมินผลระบบเปิด

เป็นหลักพื้นฐานของการเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีโอกาสตรวจสอบเพื่อการปรับปรุงแก้ไขในลักษณะของการสะท้อนถึงผลลัพธ์ของภารกิจแต่ละภารกิจของกระบวนการยุติธรรมที่มีความแตกต่างกัน แต่มีจุดรวมกันของควมมีเอกภาพในการบรรลุเป้าหมายหลักของกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ โดยลักษณะของแบบประเมินหรือการตรวจประเมิน หรือการสร้างตัวชี้วัดที่สะท้อนภาพที่ใกล้เคียงความจริงมากที่สุด ซึ่งเป็นเสมือนเครื่องมือของการพัฒนากระบวนการยุติธรรมทั้งระบบจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

16. ระบบงบประมาณแนวใหม่

หมายถึง กระบวนการจัดสรรงบประมาณ โดยมุ่งเน้นผลผลิตและผลลัพธ์ที่มีลักษณะของการตรวจสอบได้ มีความโปร่งใส เป็นลักษณะของแผนเงินที่ระบุถึงความสัมพันธ์ระหว่างด้านงบประมาณที่สามารถคำนวณต้นทุนได้ การใช้เวลาการปฏิบัติงานน้อยลง และได้ผลงานที่มีคุณภาพ มีตัววัดความสำเร็จของการทำงาน

17. การทำงานในกระบวนการยุติธรรมเชิงสหวิชาชีพ

หมายถึง การประสานและแสวงหาแนวร่วมจากลักษณะแนวความคิดเชิงพฤติกรรมของบุคลากรแต่ละพื้นฐานอาชีพ อาทิ อาจารย์ บุคลากรในกระบวนการยุติธรรม พนักงานฝ่ายปกครอง หรือ ตำรวจ อัยการ ศาล ราชทัณฑ์ ผู้พิพากษา พนักงานคุมประพฤติ พนักงานบังคับคดี เจ้าหน้าที่ใกล้เคียงข้อพิพาท พนักงานกรมพินิจฯ อนุญาโตตุลาการ นักการธนาคาร นักอุตสาหกรรม เป็นต้น ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนากระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ

18. การพัฒนากระบวนการยุติธรรมเชิงสหวิทยาการ

หมายถึง การบูรณาการองค์ความรู้ที่หลากหลายสาขา อาทิ อาชีววิทยา ทักษะวิทยา นิเทศศาสตร์ แพทยศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ เพื่อมาเสริมสร้างความเป็นเอกภาพขององค์ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม

19. จรรยาบรรณการปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรม

หมายถึง การสร้างหรือการกำหนดจรรยาบรรณการปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรมในลักษณะของการมีอาชีพปฏิญาณของอาชีพของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม โดยมีองค์ประกอบคือ องค์ความรู้ (Body of Knowledge) ทักษะ (Skill) เทคนิค (Technique) ตลอดจนทัศนคติเชิงบวก (Positive Attitude) ของระบบงานยุติธรรมย่อยและระบบยุติธรรมองคร่วม มีระยะเวลาการฝึกอบรม มีลักษณะงานที่ก่อให้เกิดผลตามค่านิยมที่ตรงกับความคาดหวังของประชาชน และการเปลี่ยนแปลงทาง

สังคม มีความอิสระเชิงวิชาชีพ มีกระบวนการสร้างแรงจูงใจเพื่อปฏิบัติงานเพื่อสนองตอบต่อประโยชน์ของประชาชนและชุมชน มีความผูกพันระยะยาวต่ออาชีพในกระบวนการยุติธรรม มีวัฒนธรรมของอาชีพในลักษณะที่สนับสนุนการพัฒนากระบวนการยุติธรรมองค์รวม และมีจรรยาบรรณการปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรมในลักษณะองค์รวม

20. ความเสมอภาคในกระบวนการยุติธรรม

หมายถึง การที่บุคลากรในกระบวนการยุติธรรม ปฏิบัติต่อประชาชน/ผู้รับบริการในลักษณะไม่เลือกปฏิบัติ ในลักษณะเป็นโทษ โดยปฏิบัติในลักษณะภราดรภาพและกัลยาณมิตร

21. กระบวนการยุติธรรมทางเลือก

หมายถึง การเปิดโอกาสให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้เสีย ประชาชน ชุมชนได้เข้ามามีบทบาท มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางด้านการอำนวยความสะดวกยุติธรรม โดยร่วมกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ คุณสมบัติของบุคคลที่มีโอกาสเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางเลือกร่วมกัน เพื่อหันเหคดีออกจากกระบวนการยุติธรรมที่เป็นทางการ

22. ระบบงานยุติธรรมเชิงจารีต

หมายถึง การนำบรรทัดฐานทางสังคมที่ไม่ได้เน้นหลักกฎหมาย คือใช้วิถีประชา (Folkway) หรือวิถีชีวิต และจารีตประเพณีดั้งเดิม (Mores & Tradition) โดยอาศัยกฎเกณฑ์ - กติกา - ความเชื่อ - ความศรัทธาตามหลักวิถีประชาและจารีตประเพณีดั้งเดิมมาเป็นแนวทางในการจัดการปัญหาต่อผู้กระทำผิดเล็กๆ น้อยๆ ในชุมชน ซึ่งระบบดังกล่าวต้องเป็นที่ยอมรับในชุมชนนั้นๆ

23. ระบบยุติธรรมชุมชน

หมายถึง การใช้บทบาทของชุมชนในลักษณะความร่วมมือต่อการจัดการกับปัญหาการกระทำผิดเล็กๆ น้อยๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยมติจากความคิดเห็นของชุมชน

24. คนขายขอบของกระบวนการยุติธรรม

หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มคนที่ถูกละเลยจากกระบวนการยุติธรรม หรือกระบวนการยุติธรรมไม่ได้ให้ความสำคัญเท่าที่ควร เช่น เหยื่ออาชญากรรม ชุมชน เป็นต้น

25. การเรียนรู้เชิงนวัตกรรม

หมายถึง การแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาทักษะและความเข้าใจในสิ่งใหม่ๆ ของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม โดยผู้เรียนมีความใฝ่ใจ สนใจ รักการเรียนรู้ และนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้สร้างสรรค์สิ่งใหม่ หรือพัฒนางานที่ตนเองรับผิดชอบ

26. พฤตินิสัยของผู้กระทำผิด

หมายถึง การกระทำหรือกระบวนการพัฒนาความประพฤติของผู้กระทำผิด เพื่อนำไปสู่รูปแบบของความประพฤติที่ดีอย่างถาวร จนเกิดความเคยชินกระทำจนเป็นนิสัย โดยสอดคล้องกับปทัสถานของสังคมหรือกฎหมาย วัฒนธรรม และประเพณีอันดีงาม

27. กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ (Restorative Justice)

เป็นกระบวนการยุติธรรมทางเลือกมุ่งเน้นการฟื้นฟูหรือเยียวยาความเสียหายที่เหยื่อหรือผู้เสียหายได้รับมากกว่าการลงโทษ โดยให้ผู้กระทำผิดรับผิดชอบในสิ่งที่ได้กระทำ และเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการและแก้ไขผลกระทบที่เกิดขึ้น เป็นการอำนวยความสะดวกยุติธรรมที่ต้องการทำให้ทุกฝ่ายซึ่งได้รับผลกระทบจากอาชญากรรมได้กลับคืนสู่สภาพดีเช่นเดิม อันเป็นการสร้าง “ความสมานฉันท์ในสังคม” เป็นเป้าหมายสุดท้าย

28. อาชญากรรมลักษณะพิเศษ

ได้แก่ อาชญากรรมที่มีการดำเนินการสลับซับซ้อนตามการเปลี่ยนแปลงของสังคม หรือมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคคลในองค์กรอย่างเป็นระบบ ผลกระทบที่เกิดขึ้นมีผลในวงกว้างต่อสังคม เช่น อาชญากรรมองค์กร อาชญากรรมข้ามชาติ การก่อการร้าย อาชญากรรมเศรษฐกิจ การทุจริตประพัตติมิชอบ เป็นต้น ซึ่งการป้องกันปราบปราม การสืบสวนสอบสวนจะต้องอาศัย ความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านมากขึ้น

29. องค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization)

เป็นองค์กรที่มีสมรรถนะการเรียนรู้สิ่งปรากฏและเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อม ทั้งภายนอกและภายใน ผ่านระบบข่าวสาร ข้อมูลความรู้ และสามารถประมวลผล/วิเคราะห์ทำความเข้าใจ กำหนดเป็นเป้าประสงค์ ทางเลือก ข้อเสนอใหม่ๆ เป็นนวัตกรรมที่นำไปประยุกต์ใช้ในองค์กรได้อย่างเหมาะสม ทันเหตุการณ์ และองค์กรยังสามารถนำเอาประสบการณ์ที่ได้รับแปลงเป็นความรู้และประยุกต์ใช้ซ้ำ นำการปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง กล่าวโดยสรุปคือ เป็นแนวคิดที่จะสร้างองค์กรเพื่อให้พร้อมรับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง ขยายขอบเขตความสามารถในการสร้างอนาคตอย่างต่อเนื่อง ด้วยการเรียนรู้เพื่อการอยู่รอดและเพื่อการปรับตัว โดยองค์กรสามารถปฏิบัติตามหลักการ 5 ประการ คือ

1) คิดเป็นเชิงระบบ (System thinking) คือ การคิดอย่างเป็นระบบครบวงจร มองเห็นวัฏจักรของแต่ละเรื่องๆ ที่ส่งผล จะแก้ปัญหาด้วยการมองแบบทุกเรื่องต้องมีที่มา มีเหตุ - ปัจจัย (Input) มีกระบวนการดำเนินการ/ปฏิบัติ (Process) และมีผลที่เกิดขึ้น (Output) แต่ละส่วนจะสัมพันธ์เชื่อมโยงกันและกันและอาจจะมีสถานะเชิงบวกหรือลบก็ได้ ควบคู่กับการมองเป็นส่วนๆ ประกอบด้วย

2) สมาชิกองค์กรสามารถรู้จักเรียนรู้เพิ่มเติม (Personal Mastery) อย่างต่อเนื่อง และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่อง ทำความเข้าใจตนเองและแสวงหากระบวนการทัศน์ใหม่ เพื่อสร้างโลกทัศน์และสร้างแนวทางการดำรงชีวิตและการปฏิบัติงานใหม่ๆ

3) มีผู้รู้หลักการและกรอบแนวความคิด มีพีเลียง (Mental Model) ที่รู้แนวปรับเปลี่ยนได้ทันโลก ให้องค์กรมีการปรับกลยุทธ์ (Rethink) ปรับระบบงาน (Reengineer) อย่างต่อเนื่อง หรือนำประโยชน์ที่ได้จากข้อ 2 มาสร้างสมดุล นำส่วนที่แข็งแกร่งมาสร้างพลังความคิดใหม่ๆ

4) มีการกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Shared Vision) หรือสร้างค่านิยมร่วมกัน (Shared Value) หมายถึง ต้องใช้ความสามารถโน้มน้าว คือ เรียนรู้ร่วมกันไปสู่จุดมุ่งหมายเดียวกัน และป้องกันภาวะต่างคนต่างคิดต่างทำ เป็นการมองภาพอนาคตร่วมกันของบุคคลในองค์กร ภายใต้ภารกิจและวัตถุประสงค์ขององค์กรเดียวกัน

5) ทำงานร่วมกันเป็นทีม (Team Working and Learning) คือ การเรียนรู้การทำงานเป็นทีม ในลักษณะการทำงานร่วมกันคิด ร่วมกันแก้ปัญหา เรียนรู้ข้อผิดพลาดแก้ไขปัญหาร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ใหม่ๆ และเผยแพร่ เพื่อบรรลุเป้าหมายเดียวกันคือผลสำเร็จขององค์กร/หน่วยงาน และผลประโยชน์ต่อผู้รับบริการ/ประชาชน

ด่วนมาก

ที่ นร 0504/2261

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. 10300

13 กุมภาพันธ์ 2547

เรื่อง ขออนุมัติร่างแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2547-2549)

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

อ้างถึง หนังสือกระทรวงยุติธรรม ที่ ยธ 0901/11383 ลงวันที่ 31 ตุลาคม 2546

สิ่งที่ส่งมาด้วย ตามเอกสารแนบ

ตามที่ได้เสนอเรื่อง ขออนุมัติร่างแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2547-2549) ไปเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงกลาโหม กระทรวงการคลัง กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานประมาณ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานศาลปกครอง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสำนักงานอัยการสูงสุดได้เสนอความเห็นมาเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

คณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ 7 (ฝ่ายกฎหมาย) ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) เป็นประธานกรรมการ พิจารณาเรื่องดังกล่าวแล้ว มีประเด็นอภิปรายและมติ ดังนี้

1. ประเด็นอภิปราย

1.1 การจัดทำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติเป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2546 ซึ่งได้มอบหมายให้กระทรวงยุติธรรมเป็นหน่วยงานหลักในการยกร่างแผนแม่บทฯ และให้สำนักงานประมาณกำหนดแนวทางในการให้งบประมาณเพื่อดำเนินการตามแผนแม่บทฯ ทั้งนี้ กระทรวงยุติธรรมได้ปรับปรุงร่างแผนแม่บทฯ ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นแล้ว โดยร่างแผนแม่บทฯ ฉบับนี้จะเป็นแนวทางให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมสามารถนำไปใช้ในการจัดทำงบประมาณเพื่อพัฒนาการดำเนินการในกระบวนการยุติธรรมได้ โดยการจัดทำงบประมาณในกรณีที่เป็นหน่วยงานฝ่ายบริหารขอให้ถือตามมติคณะรัฐมนตรี แต่สำหรับหน่วยงานอิสระขอให้ใช้ตามแนวทางเดิมว่าให้เป็นการดำเนินการร่วมมือประสานให้หน่วยงานอิสระพิจารณาว่า จะสามารถจัดทำงบประมาณให้

เหมาะสมกับแผนแม่บทฯ หรือไม่ สำหรับการประเมินผลตามแผนแม่บทฯ ก็จะมีการประเมินตามลำดับชั้นไป

1.2 ในยุทธศาสตร์ที่ 8 การเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน ในส่วนของแผนงานที่ 4 เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงมหาดไทย จึงให้เพิ่มกระทรวงมหาดไทยร่วมเป็นหน่วยงานร่วมรับผิดชอบหลักด้วย

1.3 ตัวชี้วัดที่ 1 ในแผนงานที่ 1 ของยุทธศาสตร์ที่ 8 ข้อความว่า “อัตราการเกิดความไม่สงบเรียบร้อยและความไม่มั่นคงของสังคมลดลง” อาจทำให้เกิดความสับสนได้ เนื่องจากงานด้านความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงจะรวมไปถึงการชุมนุมประท้วง การก่อการร้าย ฯลฯ ซึ่งจะเป็นคนละงานกับงานด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน จึงเห็นควรแก้ไขโดยเปลี่ยนคำว่า “สังคม” เป็น “ความปลอดภัยในชีวิต” ร่างกายและทรัพย์สิน” และควรเพิ่มสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นหน่วยงานรับผิดชอบในแผนงานที่ 3 ของยุทธศาสตร์ที่ 8 ด้วย

1.4 การกำหนดชื่อของสำนักงานศาลยุติธรรมและสำนักงานศาลปกครอง ซึ่งเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมไว้ในแผนอาจไม่เหมาะสมเพราะแผนนี้ดำเนินการโดยฝ่ายบริหาร สมควรปรับเปลี่ยนถ้อยคำที่ระบุถึงองค์กรอิสระดังกล่าวเป็น “องค์กรบริหารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม” และให้ปรับปรุงถ้อยคำในแผนที่เกี่ยวกับการประสานงานตามแผนให้สอดคล้องกับมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2546

2. มติคณะกรรมการกลั่นกรองฯ

เห็นควร

2.1 อนุมัติร่างแผนแม่บทฯ ตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ โดยให้กระทรวงยุติธรรมปรับปรุงแก้ไขให้เป็นไปตามประเด็นอภิปรายข้อ 1 รวมทั้งรับความเห็นของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องไปพิจารณา และให้ขอความร่วมมือจากองค์กรอิสระในกระบวนการยุติธรรมนำกรอบเนื้อหาสาระของแผนไปใช้ประกอบการพิจารณาจัดทำแผนการดำเนินการให้มีความสอดคล้อง สนับสนุนและเป็นไปในทิศทางเดียวกันด้วย

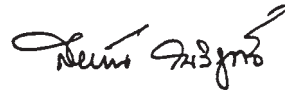
2.2 ให้ความเห็นชอบให้สำนักงานงบประมาณพิจารณาจัดสรรงบประมาณแก่องค์กรต่างๆ ในกระบวนการยุติธรรมโดยยึดตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย กรอบแนวทางและแผนงานที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2547-2549)

2.3 ให้ความเห็นชอบให้กระทรวงยุติธรรมโดยสำนักกิจการยุติธรรมเป็นองค์กรรับผิดชอบในการประสาน ติดตาม บูรณาการ ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานตามแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาตินี้ต่อคณะรัฐมนตรีทุกปี

คณะรัฐมนตรีได้ลงมติเมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2547 อนุมัติตามมติคณะกรรมการกลั่นกรอง
เรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ 7 (ฝ่ายกฎหมาย)

จึงเรียนยืนยันมา ได้แจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องตามบัญชีแนบท้ายทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวลิบพัน วณวิสุทธิ)

ผู้อำนวยการสำนักบริหารการประชุมคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักบริหารการประชุมคณะรัฐมนตรี

โทร. 0 2280 9000 ต่อ 327

โทรสาร 0 2280 9064

nat47__1__84 (ส)

ที่ รล 0004.1/19092

สำนักราชเลขาธิการ

พระบรมมหาราชวัง กทม. 10200

20 พฤศจิกายน 2546

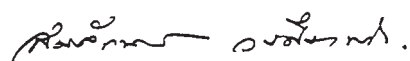
เรื่อง พระราชทานพระบรมราชานุญาต

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม

อ้างถึง หนังสือที่ ยธ 0905/1490 ลงวันที่ 30 ตุลาคม 2546

ตามที่ท่านได้มีหนังสือขอให้ นำความกราบบังคมทูลพระกรุณา ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเชิญพระบรมราโชวาทคัดัดตอน ในพิธีพระราชทานประกาศนียบัตรแก่ผู้สอบไล่ได้วิชาความรู้ชั้น เนติบัณฑิต สมัยที่ 33 ปีการศึกษา 2523 ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร วันพฤหัสบดีที่ 29 ตุลาคม 2524 และพระบรมราโชวาท พระราชแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน วันอังคารที่ 1 เมษายน 2546 ลงพิมพ์ในหนังสือแผนแม่บท กระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2547-2549) ความแจ้งอยู่แล้ว นั้น

พระราชทานพระบรมราชานุญาต

(นางสาวสมลักษณ์ วงศ์งามชำ)

ผู้ช่วยราชเลขาธิการ ปฏิบัติราชการแทน

ราชเลขาธิการ

กองข่าว

โทร 02 225 3457 - 62 ต่อ 3401

โทรสาร 02 224 3297

ด่วนที่สุด (สำเนา)
ที่ นร 0205/2240

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. 10300

20 กุมภาพันธ์ 2545

เรื่อง การจัดตั้งคณะกรรมการอำนวยการจัดทำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

อ้างถึง หนังสือกระทรวงยุติธรรม ด่วนที่สุด ที่ ยธ 0226/01229
ลงวันที่ 31 มกราคม 2545

ตามที่ขอให้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการจัดทำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ โดยมีรองนายกรัฐมนตรี (นายพงษ์พล อติเรกสาร) เป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงยุติธรรม เป็นกรรมการและเลขานุการ และมีกรรมการอื่นอีก 29 คน มีอำนาจหน้าที่หลักคือ กำหนดทิศทางแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ เพื่อเป็นแนวทางการวางแผนพัฒนากระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ และอำนาจหน้าที่อื่นอีก 5 ประการ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

คณะรัฐมนตรีได้ลงมติเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2545 อนุมัติตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ

จึงเรียนยืนยันมา ได้แจ้งให้กระทรวงการคลัง และสำนักงบประมาณ ทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิษณุ เครืองาม)
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักบริหารการประชุมคณะรัฐมนตรี
โทร. 0 2280 9000 ต่อ 324-325
โทรสาร 0 2280 9064
[T/09]

ด่วนที่สุด

ที่ ยธ 0226/01229

กระทรวงยุติธรรม

ถนนแจ้งวัฒนะ อำเภอปากเกร็ด

จังหวัดนนทบุรี 11120

31 มกราคม 2545

เรื่อง การจัดตั้งคณะกรรมการอำนวยการจัดทำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- อ้างถึง 1. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร 0202/939 ลงวันที่ 31 มกราคม 2544
2. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร 0202/5342 ลงวันที่ 7 มิถุนายน 2544

ตามหนังสือที่อ้างถึง แจ้งว่าคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2544 และวันที่ 5 มิถุนายน 2544 เห็นชอบตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอ โดยใช้กระทรวงยุติธรรมเป็นหน่วยงานดำเนินการจัดทำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2549 เพื่อศึกษา ทบทวน วิเคราะห์สถานการณ์ และปัญหาทางด้านกระบวนการยุติธรรม ในภาพรวม รวมทั้งกำหนดวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการยุติธรรม ซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงกลไกการบริหารจัดการและจัดโครงสร้างขององค์กรต่างๆ ในกระบวนการยุติธรรมรองรับอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ดังความละเอียดที่แจ้งอยู่แล้ว นั้น

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กระทรวงยุติธรรมจึงเห็นสมควรจัดตั้งคณะกรรมการอำนวยการจัดทำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

คณะกรรมการอำนวยการจัดทำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ ประกอบด้วย

1. รองนายกรัฐมนตรี (นายปองพล อดิเรกสาร)	ประธานกรรมการ
2. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม	รองประธานกรรมการ
3. เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	กรรมการ
4. เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม	กรรมการ
5. อัยการสูงสุด	กรรมการ
6. ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ	กรรมการ
7. เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง	กรรมการ

8. เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา	กรรมการ
9. เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด	กรรมการ
10. เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน	กรรมการ
11. เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	กรรมการ
12. เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า	กรรมการ
13. เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	กรรมการ
14. อธิบดีกรมราชทัณฑ์	กรรมการ
15. อธิบดีกรมคุมประพฤติ	กรรมการ
16. อธิบดีกรมบังคับคดี	กรรมการ
17. คณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	กรรมการ
18. คณบดีคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	กรรมการ
19. คณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง	กรรมการ
20. นายพงษ์ภัฏ เรียงเครือ	กรรมการ
21. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารองค์การ	กรรมการ
22. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านงบประมาณ	กรรมการ
23. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านงานยุติธรรม	กรรมการ
24. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	กรรมการ
25. นายกสภานายความ	กรรมการ
26. เลขาธิการเนติบัณฑิตยสภา	กรรมการ
27. ศ.นพ. ประเวศ วะสี	กรรมการ
28. ปลัดกระทรวงยุติธรรม	กรรมการและเลขานุการ
29. รองปลัดกระทรวงยุติธรรม ฝ่ายบริหาร	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
30. รองปลัดกระทรวงยุติธรรม ฝ่ายพัฒนา	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
31. รองปลัดกระทรวงยุติธรรม ฝ่ายวิชาการ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
32. ผู้อำนวยการกองนโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการอำนาจการฯ มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

- กำหนดทิศทางแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ เพื่อเป็นแนวทางการวางแผนพัฒนาระบบการยุติธรรมแห่งชาติ
- กำหนดยุทธศาสตร์และยุทธวิธีการพัฒนาระบบการยุติธรรมแห่งชาติ เพื่อให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
- อำนาจการจัดทำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ
- พิจารณาคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมเป็นกรรมการอำนาจการจัดทำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ
- แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติงานตามที่มอบหมาย

6. เชิญเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูล ตลอดจนเอกสารต่างๆ อันจำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม

กองนโยบายและแผน

โทร. 0 2502 6468

โทรสาร 0 2502 6537

(สำเนา)

ด่วนที่สุด

ที่ นร 0205 / 5452

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. 10300

7 พฤษภาคม 2545

เรื่อง ขอเปลี่ยนแปลงประธานคณะกรรมการอำนวยการจัดทำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

อ้างถึง หนังสือกระทรวงยุติธรรม ที่ ยธ 0226 / 04028 ลงวันที่ 18 เมษายน 2545

ตามที่ขอให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติเปลี่ยนแปลงประธานคณะกรรมการอำนวยการจัดทำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ จากรองนายกรัฐมนตรี (นายปองพล อดิเรกสาร) เป็นรองนายกรัฐมนตรีที่กำกับการบริหารราชการกระทรวงยุติธรรม ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

คณะรัฐมนตรีได้ลงมติเมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2545 อนุมัติตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ

จึงเรียนยืนยันมา ได้แจ้งให้กระทรวงการคลัง สำนักงบประมาณ และสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(นายจุลยุทธ หิรัญยะวสิต)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

(สำเนา)

ที่ ยธ 0226/04028

กระทรวงยุติธรรม

ถนนแจ้งวัฒนะ อำเภอปากเกร็ด

จังหวัดนนทบุรี 11120

18 เมษายน 2545

เรื่อง ขอเปลี่ยนแปลงประธานคณะกรรมการอำนวยการจัดทำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- อ้างถึง 1. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร 0205/2240 ลงวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2545
 2. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร 0205/ว37 ลงวันที่ 15 มีนาคม 2545

ตามหนังสือที่อ้างถึง ลำดับที่ 1 คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการจัดทำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ โดยมีรองนายกรัฐมนตรี (นายปองพล อดิเรกสาร) เป็นประธานกรรมการตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ และต่อมานายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่ง เรื่องมอบหมายและมอบอำนาจให้รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรีโดยมีรองนายกรัฐมนตรี (พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ) กำกับการบริหารราชการกระทรวงยุติธรรมตามหนังสือที่อ้างถึงลำดับที่ 2 นั้น

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการจัดทำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2545 - 2549 เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และรวดเร็วกระทรวงยุติธรรมจึงเห็นสมควรเปลี่ยนแปลงประธานคณะกรรมการอำนวยการจัดทำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ จากรองนายกรัฐมนตรี (นายปองพล อดิเรกสาร) เป็นรองนายกรัฐมนตรี ที่กำกับการบริหารราชการกระทรวงยุติธรรมแทน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายจาตุรนต์ ฉายแสง)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม

กองนโยบายและแผน

โทร. 0 2502 6468

โทรสาร 0 2502 6537

(สำเนา)

คำสั่งคณะกรรมการอำนวยการจัดทำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ

ที่ 1/2545

เรื่อง แต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิร่วมเป็นคณะกรรมการอำนวยการจัดทำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ

อนุสนธิมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2545 เห็นชอบให้แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการจัดทำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ โดยให้มีหน้าที่กำหนดทิศทางแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ กำหนดยุทธศาสตร์และยุทธวิธีการพัฒนากระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ อำนวยการจัดทำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ พิจารณาคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมเป็นกรรมการอำนวยการจัดทำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ และให้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติตามที่มอบหมายหรือเชิญเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูลตลอดจนเอกสารต่างๆ อันจำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ นั้น

เพื่อให้การจัดทำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงเห็นสมควรตั้งผู้ทรงคุณวุฒิร่วมเป็นคณะกรรมการอำนวยการจัดทำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

1. รศ. ประธาน วัฒนวานิชย์	กรรมการ
รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	
2. รศ. ประสิทธิ์ โฆวิไลกุล	กรรมการ
อธิการบดี มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ	
3. นายพรชัย นุชสุวรรณ	กรรมการ
ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ	
4. พล.ต.วิชิต สารานนท์	กรรมการ
ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีทางการทหารกองทัพบก	
สำนักงานผู้บังคับบัญชา กองทัพบก	

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2545

(นายกร ทัพพะรังสี)

รองนายกรัฐมนตรี

(สำเนา)

คำสั่งคณะกรรมการอำนวยการจัดทำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ

ที่ 2/2545

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ

อนุสนธิมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2545 เห็นชอบให้แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการจัดทำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ โดยให้มีหน้าที่กำหนดทิศทางแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ กำหนดยุทธศาสตร์และยุทธวิธีการพัฒนากระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ อำนวยการจัดทำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ พิจารณาคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมเป็นกรรมการอำนวยการจัดทำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ และให้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติตามที่มอบหมายหรือเชิญเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูลตลอดจนเอกสารต่างๆ อันจำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ นั้น

เพื่อให้การจัดทำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงเห็นสมควรตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

คณะกรรมการจัดทำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ ประกอบด้วย

1. นายมานิตย์ สุธำพร	ประธานอนุกรรมการ
รองปลัดกระทรวงยุติธรรม	
2. นายวิศิษฐ์ วิศิษฐ์สรอรรถ	รองประธานอนุกรรมการ
รองอธิบดีกรมบังคับคดี	
3. พล.ต.ท.วันชัย ศรีนวลนัต	อนุกรรมการ
ผู้บัญชาการสำนักงานกฎหมายและส่งเสริมงานสอบสวน	
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	
4. นายพิษณุโรจน์ พลบุรีการ	อนุกรรมการ
ผู้ช่วยปลัดกระทรวงยุติธรรม	
5. นายชาญเชาวน์ ไชยานุกิจ	อนุกรรมการ
อัยการจังหวัดประจำกรม สำนักงานอัยการสูงสุด	
6. รศ. ดร. กมลทิพย์ คติการ	อนุกรรมการ
หัวหน้าภาควิชาสังคมศาสตร์	
คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล	

7. อาจารย์จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย
ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อนุกรรมการ
8. ดร.วัฒนา พัฒนพงศ์
สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
อนุกรรมการ
9. ดร.อุทิศ ขาวเขียว
ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
อนุกรรมการ
10. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
อนุกรรมการ
11. ผู้แทนสำนักงานงบประมาณ
อนุกรรมการ
12. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
อนุกรรมการ
13. ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข
อนุกรรมการ
14. ผู้แทนทบวงมหาวิทยาลัย
อนุกรรมการ
15. นายสมชาย หอมละออ
ผู้อำนวยการสำนักงานคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
สภาพนาความและที่ปรึกษาด้านกฎหมาย
อนุกรรมการ
16. นายสรรพสิทธิ์ คุ้มประพันธ์
ผู้อำนวยการมูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก
อนุกรรมการ
17. นายศราวุฒิ ประทุมราช
ผู้จัดการโครงการ คณะกรรมการประสานงานองค์กรสิทธิมนุษยชน
อนุกรรมการ
18. นางสาวรุ่งทิพย์ อิมรุ่งเรือง
ผู้ประสานงานคณะกรรมการยุติธรรมและสันติแห่งประเทศไทย
อนุกรรมการ
19. พญ.พรทิพย์ โรจนสุนันท์
ผู้อำนวยการกองแพทย์ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง
สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
อนุกรรมการ
20. ผศ.อัจฉราพรรณ จรัสวัฒน์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
อนุกรรมการ
21. รศ.ดร.อัมณพ ชูบำรุง
อนุกรรมการ
22. ผู้แทนกรมบังคับคดี ที่รับผิดชอบด้านแผนงาน
อนุกรรมการ
23. ผู้แทนกรมคุมประพฤติ ที่รับผิดชอบด้านแผนงาน
อนุกรรมการ
24. ผู้แทนกรมราชทัณฑ์ ที่รับผิดชอบด้านแผนงาน
อนุกรรมการ
25. ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ที่รับผิดชอบด้านแผนงาน
อนุกรรมการ
26. ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม ที่รับผิดชอบด้านแผนงาน
อนุกรรมการ
27. ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่รับผิดชอบด้านแผนงาน
อนุกรรมการ
28. ผู้แทนสำนักงานศาลปกครอง ที่รับผิดชอบด้านแผนงาน
อนุกรรมการ

29. ผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ง. ที่รับผิดชอบด้านแผนงาน	อนุกรรมการ
30. ผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ส. ที่รับผิดชอบด้านแผนงาน	อนุกรรมการ
31. ผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. ที่รับผิดชอบด้านแผนงาน	อนุกรรมการ
32. ผู้แทนสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
ที่รับผิดชอบด้านแผนงาน	อนุกรรมการ
33. ผู้แทนคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	อนุกรรมการ
34. ผู้แทนคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	อนุกรรมการ
35. ผู้แทนคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง	อนุกรรมการ
36. ผู้แทนสภาพทนายความ	อนุกรรมการ
37. ผู้อำนวยการกองวิชาการ สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม	อนุกรรมการ
38. ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม	อนุกรรมการ
39. ผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีสารสนเทศ
สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม	อนุกรรมการ
40. ผู้อำนวยการกองนโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม	อนุกรรมการ
41. หัวหน้าฝ่ายแผนงาน กองนโยบายและแผน
สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม	อนุกรรมการ
42. หัวหน้าฝ่ายติดตามและประเมินผล กองนโยบายและแผน
สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม	อนุกรรมการ
43. นายสมภพ วชิรพงศ์
เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 5 กองนโยบายและแผน
สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม	อนุกรรมการ
และเลขานุการ
44. นายอภิรัชศักดิ์ รัชนิวงศ์
เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6ว กองนโยบายและแผน
สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม	อนุกรรมการ
และผู้ช่วยเลขานุการ
45. นางสาวสุมลทา เกตุมณี
เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6ว กองนโยบายและแผน
สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม	อนุกรรมการ
และผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะอนุกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์ แนวโน้ม ผลกระทบและสาเหตุของปัญหาในกระบวนการยุติธรรม
2. กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาระบบการยุติธรรม
3. มอบหมายให้บุคคลที่เกี่ยวข้องดำเนินการใดๆ หรือให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการ

4. แต่งตั้งคณะทำงานต่างๆ ตามความจำเป็น
5. นำเสนอรายงานผลการพิจารณาทิศทางแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติต่อคณะกรรมการอำนวยการจัดทำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ
6. ดำเนินการอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย และที่เห็นสมควรเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการจัดทำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2545

(นายกร ทัพพะรังสี)
รองนายกรัฐมนตรี

คำสั่งคณะกรรมการจัดทำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ
ที่ 1/2545

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานด้านแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ

ตามที่คณะกรรมการอำนวยการจัดทำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดการทำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติขึ้น โดยให้มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติและแต่งตั้งคณะทำงานได้ตามความจำเป็น นั้น

เพื่อให้การจัดทำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ จึงเห็นสมควรแต่งตั้งคณะทำงานด้านแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติขึ้น โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

คณะทำงานด้านแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ ประกอบด้วย

1. นายวิศิษฐ์ วิศิษฐ์สรอรรถ ประธานคณะทำงาน
รองอธิบดีกรมบังคับคดี
รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม
2. นางกอร์ปกุล แก้วทิพย์ คณะทำงาน
อัยการจังหวัดประจักษ์ศิลปาคม รักษาการแทน
รองผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม
3. หม่อมหลวงศุภกิตต์ จรูญโรจน์ คณะทำงาน
อัยการจังหวัดประจักษ์ศิลปาคมผู้ช่วยเลขานุการอัยการสูงสุด
ช่วยราชการสำนักงานกิจการยุติธรรม
4. นายชาติรี โชไชย คณะทำงาน
ผู้อำนวยการกองบังคับคดีล้มละลาย 3 กรมบังคับคดี
ช่วยราชการสำนักงานกิจการยุติธรรม
5. หัวหน้ากลุ่มงานนโยบายและยุทธศาสตร์ คณะทำงาน
สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์
สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
6. หัวหน้ากลุ่มงานแผนงานและงบประมาณ คณะทำงาน
สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์
สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม

7. หัวหน้ากลุ่มงานติดตามและประเมินผล
สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์
สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม คณะทำงาน
8. นายชัยวัฒน์ วงษ์วานิช
หัวหน้าฝ่ายปฏิบัติการสื่อสาร กองการสื่อสาร
สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
ช่วยราชการสำนักงานกิจการยุติธรรม คณะทำงาน
9. นายอภิรัชต์ศักดิ์ รัชนิวงศ์
เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6 ว
สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม คณะทำงาน
10. นางสาวสุมลทา เกตุมณี
เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6 ว
สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม คณะทำงาน
11. นายสมภพ วชิรพงศ์
เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 5
สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
ช่วยราชการสำนักงานกิจการยุติธรรม คณะทำงาน
12. นางสาวนฤมล ธนะโสภณ
นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพ 4 สถานพินิจ
และคุ้มครองเด็กและเยาวชน
จังหวัดปทุมธานี ช่วยราชการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์
สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม คณะทำงาน
13. นางสาวอังคณา หรรณันท์
นิติกร 4 สำนักงานเลขาธิการกรม กรมบังคับคดี
ช่วยราชการสำนักงานกิจการยุติธรรม คณะทำงาน
14. นายอดิศักดิ์ จันทวิรัช
บุคลากร 4 สำนักงานเลขาธิการกรม กรมบังคับคดี
ช่วยราชการสำนักงานกิจการยุติธรรม คณะทำงาน
15. นายศุภกิจ แยมประชา
นิติกร 4 กลุ่มงานกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
ช่วยราชการสำนักงานกิจการยุติธรรม คณะทำงาน
16. นางสาวดรชนี รักษ์กุล
เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์
สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม คณะทำงาน

17. พันตำรวจโท พงษ์ธร ธีบุญศิริ

สารวัตร งาน 2 ฝ่ายอำนวยการ กองการสอบ
สำนักงานกำลังพล สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
ช่วยราชการสำนักงานกิจการยุติธรรม

คณะทำงาน
และเลขานุการ

18. นายกฤษติน สุขศิริ

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์
สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม

คณะทำงาน
และผู้ช่วยเลขานุการ

คณะทำงานมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ประสานงาน และสนับสนุนโครงการจัดทำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ
2. ดำเนินการใดๆ ที่ได้รับมอบหมายและที่เห็นสมควรเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการจัดทำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 22 ตุลาคม พ.ศ. 2545

(นายมานิตย์ สุธาพร)

รองปลัดกระทรวงยุติธรรม

ประธานอนุกรรมการจัดทำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ

คำสั่งคณะกรรมการจัดทำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ
ที่ 1/2546

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานด้านแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ

ตามที่คณะกรรมการจัดทำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ ได้มีคำสั่งที่ 1/2545 เมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2545 แต่งตั้งคณะทำงานด้านแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติขึ้น เพื่อประสานและสนับสนุนโครงการจัดทำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ รวมทั้งดำเนินการใดๆ ที่ทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการจัดทำแผน นั้น

เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงในตำแหน่ง หน้าที่และความรับผิดชอบของคณะทำงาน และเพื่อให้การจัดทำแผนแม่บทในระยะที่ 2 เป็นไปอย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ จึงสมควรยกเลิกคำสั่งเดิมดังกล่าวและขอแต่งตั้งคณะทำงานฯ ใหม่ โดยให้มืองค์ประกอบและหน้าที่ ดังนี้

องค์ประกอบ

1. นายวิศิษฐ์ วิศิษฐ์สรอรรถ	ประธานคณะทำงาน
ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม	
2. นายชาติรี โชไชย รองผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม	รองประธานคณะทำงาน
3. หม่อมหลวงศุภกิตต์ จรูญโรจน์ รักษาการแทน	คณะทำงาน
รองผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม	
4. นายวิทยา สุริยะวงศ์ ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาบุคลากร	คณะทำงาน
ในกระบวนการยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม	
5. ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม ที่รับผิดชอบด้านแผนงาน	คณะทำงาน
6. ผู้แทนสำนักงานศาลปกครองที่รับผิดชอบด้านแผนงาน	คณะทำงาน
7. ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุดที่รับผิดชอบด้านแผนงาน	คณะทำงาน
8. ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่รับผิดชอบด้านแผนงาน	คณะทำงาน
9. ผู้แทนกรมราชทัณฑ์ที่รับผิดชอบด้านแผนงาน	คณะทำงาน
10. ผู้แทนกรมบังคับคดีที่รับผิดชอบด้านแผนงาน	คณะทำงาน
11. ผู้แทนกรมคุมประพฤติที่รับผิดชอบด้านแผนงาน	คณะทำงาน
12. ผู้แทนกรมพินิจและคุ้มครองเด็ก	คณะทำงาน
และเยาวชนที่รับผิดชอบด้านแผนงาน	
13. ผู้แทนกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพที่รับผิดชอบด้านแผนงาน	คณะทำงาน

14. ผู้แทนสำนักงาน ปปง. ที่รับผิดชอบด้านแผนงาน	คณะทำงาน
15. ผู้แทนสำนักงาน ปปช. ที่รับผิดชอบด้านแผนงาน	คณะทำงาน
16. ผู้แทนสำนักงาน ปปส. ที่รับผิดชอบด้านแผนงาน	คณะทำงาน
17. ผู้แทนกรมสอบสวนคดีพิเศษที่รับผิดชอบด้านแผนงาน	คณะทำงาน
18. ผู้แทนสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ที่รับผิดชอบด้านแผนงาน	คณะทำงาน
19. ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์
สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม	คณะทำงาน
20. หัวหน้ากลุ่มนโยบายและยุทธศาสตร์
สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์	คณะทำงาน
21. หัวหน้ากลุ่มแผนงานและงบประมาณ
สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์	คณะทำงาน
22. พันตำรวจโทพงษ์ธร ธัญญสิริ
รักษาราชการแทนผู้อำนวยการกองงาน
คณะกรรมการการยุติธรรมแห่งชาติ สำนักงานกิจการยุติธรรม	คณะทำงาน
23. ผู้อำนวยการสำนักนโยบาย
และประสานแผนกระบวนการยุติธรรม
สำนักงานกิจการยุติธรรม	คณะทำงาน
และเลขานุการ
24. นางสาวนฤมล ธนะโสภณ นักวิชาการอบรมและฝึกอาชีพ 5
สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปทุมธานี
ช่วยราชการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์	คณะทำงาน
และผู้ช่วยเลขานุการ

หน้าที่

1. ประสานงานและสนับสนุนโครงการจัดทำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ
2. ดำเนินการใดๆ ที่ได้รับมอบหมายและที่เห็นสมควร เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการจัดทำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ. 2546

(นายมานิตย์ สุธาพร)

รองปลัดกระทรวงยุติธรรม

ประธานคณะกรรมการจัดทำแผนแม่บทกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ

สำนักงานกิจการยุติธรรม

Office of Justice Affairs

กระทรวงยุติธรรม ถนนแจ้งวัฒนะ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120

โทร. 0-2502-8262-63, 0-2502-8257 โทรสาร 0-2502-6708

<http://www.oja.moj.go.th>